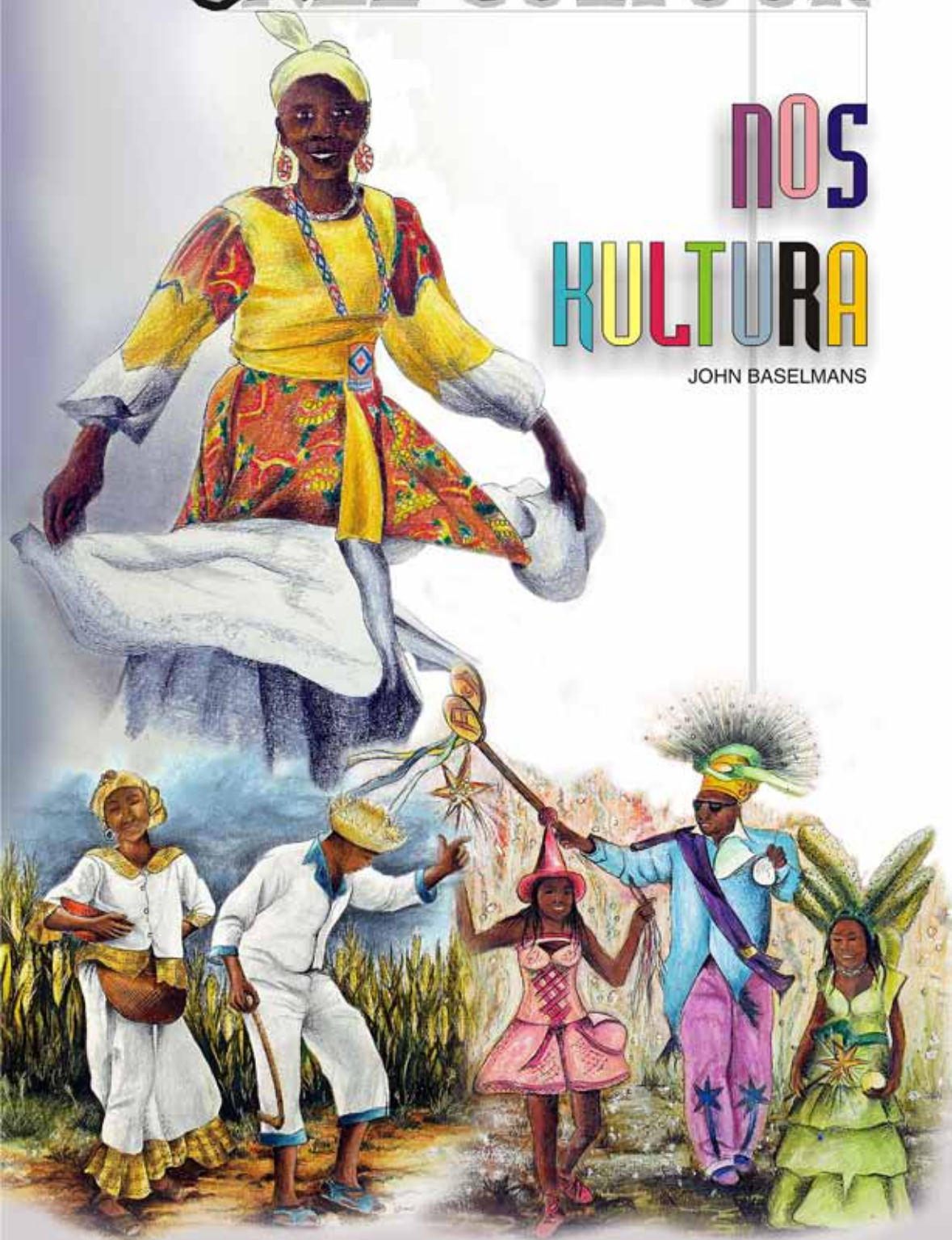

ONZE CULTUUR

NOS

KULTURA

JOHN BASELMANS

Curaçao, 2011

This book is written by
John Baselmans

Photos and illustrations are from the hand of
John Baselmans

With thanks to all those people who are supporting me.

Copyrights

I won't put all the usual "don'ts" here, but I hope that you respect my work.

At least let me know when you use any part from this book.

You will find my address on my website

<http://www.johnbaselmans.com>.

Thank you.

ISBN 978-1-4475-2701-5

Onze cultuur

Nos kultura

**Inburgeringscursus voor de
aankomende eilandbewoners**

Deel 3

John Baselmans

Index

Onze cultuur / Nos Kultura

Voorwoord	8
Betekenis van het woord Cultuur / Kultura	10
Inleiding	11
.1. Nooit stil	16
.2. Cultureel vuurwerk	18
.3. Fik erin	20
.4. Hasi redu / Roddelen	23
.5. Culturele Televisie	26
.6. Kleur bekennen	28
.7. Geloof en van je geloof vallen	30
.8. Eigen regels, wat zijn regels	34
.9. Eigen kunst, dat is pas cultuur	37
.10. Eens een vijand altijd een vijand	40
.11. Opvliegerig, we zijn de rust zelve	42
.12. Complexen, hoe kom je erbij	44
.13. Lenen is houden	48
.14. Maak hem dood, een dier	51
.15. Gaat u maar voor	56
.16. Georganiseerde vuilnisbelt	60
.17. Dushi / Schatje	63
.18. Papi – Vader?	67
.19. Prins	68
.20. Felle kleuren	71
.21. Onze Barbecue	74
.22. Regen een geluk	77

.23. Weg –weg	79
.24. Afwerken is onzin	81
.25. Familie, je krijgt ze erbij	83
.26. Nooit alleen	85
.27. Even een uitje	88
.28. Mama, krijg ik ...	91
.29. Onze snèk	93
.30. Brua / Bijgeloof	94
.31. Mee eten...	96
.32. Even telefoon lenen	98
.33. Hij zegt...	100
.34. Georganiseerde puinhoop	103
.35. Bon di 10 luna / Een 10 maanden bon	105
.36. Natuur, waar dient die voor	107
.37. Mañan - Niet vandaag maar morgen	109
.38. Wat zullen ze wel niet van me denken.	112
.39. Een is te weinig	114
.40. De zee is voor de vissen	116
.41. Het werkt toch nog	117
.42. Nos /Wij	120
.43. Een kind en zijn vader	122
.44. Domino op leven en dood	124
.45. Feesten, ook al hebben we geen geld	126
.46. Nùmer / Lootjes is ons leven	128
.47. Geef me een tip	129
.48. Enig recht is aanrecht	131
.49. Alcohol maakt de man	133
.50. De heilige geest	136

.51. Sla hem aan de haak	138
.52. Nu, geen morgen	140
.53. Dat regelen we wel	142
.54. Weet je nog? Toen?	144
.55. Zit alles goed?	146
.56. Even water en elektra lenen	149
.57. Mai (Moeder/Oma)	151
.58. Ikke niet weten	153
.59. Andere zienswijze	156
.60. Kinderen, een lastige bijzaak	158
.61. Werken, dat doet mijn buurman toch!	160
.62. Bomen zonder blaadjes	162
.63. Lange tenen	166
.64. Rood licht, snel doorrijden	169
.65. Regels, welke regels?	170
.66. Verder denken is voor de domme	173
.67. Carnaval en Seú	175
.68. Ons voorbeeld	178
.69. Rood lampje	180
.70. Eeuwige slaaf	183
.71. Confrontatie	185
.72. En dan?	187
.73. Respect	189
.74. Angstcultuur	190
.75. Vrienden	192
Even nog een nawoordje	194

Voorwoord

En zo zijn we beland bij het derde inburgeringsboekje van dit eiland. We weten ondertussen dat vele zaken Mañan is (boekje één) en we weten nu ook hoe we ons al buitenlanders moeten gedragen naar de lokale bevolking toe (boekje twee Makamba).

Wel hebben de vorige boekjes aardig wat losgemaakt en ik moet zeggen, er waren meer positieve reacties dan verwacht. Mensen herkenden zich in diverse situaties en mensen zagen onze eilanden nu gelukkig ook door een andere bril. Nu gaan we weer een andere bril opzetten en wel de bril van onze cultuur. De bril zoals lokale mensen hun leven zien en hoe zij het leven beleven en leven.

Ik wil meteen duidelijk maken dat dit boekje niet geschreven is om welke laag dan ook in de bevolking pijn te doen of lager te stellen dan een ander. Wel zullen er mensen zijn die dat graag zo willen zien en aanpakken. Helaas moet ik hen dan teleurstellen, want ik ben van mening dat elk mens een unieke persoon is en dat elk leven een uniek leven is. Het ligt dan ook niet in mijn bedoeling om iemand te vernederen, krenken of anderen boven anderen te plaatsen.

Dit boekje is een boekje wat moet laten zien hoe er hier gedacht, gehandeld en geleefd wordt. Een levenswijze die wij westers georiënteerde mensen niet altijd begrijpen of pakken. Het voormalige Antillen wat uit elkaar is gevallen in vier losse eilanden heeft wel zo zijn eigen cultuur maar ook zijn eigen levensstijl en dat is wat ik juist hier aan u wil laten zien.

Soms zult u het af gaan stempelen als belachelijk, kinderachtig of dom, maar als u er zo over denkt is het duidelijk dat u nog niet klaar bent om samen met andere culturen te leven. Het zijn eigen gebruiken, en zeker eigen zienswijzen en gedachtegangen en het is de bedoeling om die aan u voor te leggen.

Veel wordt er verscholen op deze eilanden achter het woordje ‘cultuur’. Veelal weet je dan dat de mensen niet meer verder kunnen en hun woordenschat uitgeput is. Een tekort aan woorden, maar ook een tekort aan denken laat al snel dit woordje rondgaan om discussies af te sluiten. Dat deze eilanden een rijke cultuur bezitten is duidelijk. Want is het niet via Europa en Afrika dan is het uit andere delen van deze wereld die de eilanden gemaakt hebben die het nu zijn.

Ik wil u meenemen in de ervaringen die ik sinds 1980 meegemaakt heb op onze eilanden en hoop dat u gaat zien dat we in een geweldige gemeenschap leven die overdreven rijkdom weet te combineren met vreselijke armoede. De eilanden met zeer grote contrasten, namelijk veel plezier en veel leed. Maar eilanden waar mensen weten samen te leven en elkaar weten te waarderen en te respecteren.

Ik hoop dan ook dat dit boekje een bijdrage gaat leveren voor diegenen die nog niet doorhebben wat de cultuur is van onze eilanden.

John Baselmans

Betekenis van het woord Cultuur / Kultura

Het woord cultuur komt uit het Latijns van cultura en is afgeleid van colere hetgeen betekent: bebouwen, bewerken, vereren, versieren, onderhouden. De Romeinen gebruikten het bijvoorbeeld in agri cultura, het bewerken van de akkers.

cultuur, v. (...turen), verbouw, teelt; beschaving.

cultuur is 3 maal gevonden als trefwoord:

cultuur (zn): aankweek, cultivatie, cultivering, kweek, kweken,
kwekerij, teelt, teling, verbouw

cultuur (zn): beschaving, civilisatie

cultuur (zn): ontwikkelingsniveau

Inleiding

Zoals u ziet zijn er verschillende beschrijvingen over het woordje Cultuur. Nu gaan we het niet hebben over verbouwen en een teelt hebben want daar wordt weinig aan gedaan op deze eilanden. En dat is zeker niet bedoeld wanneer de lokale mensen het over Cultuur hebben. Dichterbij komen we, als we de derde in de rij nemen en we praten over beschaving en civilisatie. Met die woorden beschrijven we meer de manier hoe men hier over cultuur denkt, leeft en werkt. Maar de laatste in de rij, het woordje ‘ontwikkelingsniveau’, beschrijft werkelijk wat wij lokaal onder cultuur verstaan. Veelal vergetend wat cultuur allemaal kan betekenen, beperken we hier grotendeels op de laatste twee beschrijvingen van het woordje cultuur.

Ik haalde al even aan in het voorwoord dat het woordje cultuur de laatste jaren bij vele mensen vooraan in de mond ligt. Als men niet uit komt in een gesprek of een discussie, wordt het snel afgedaan dat het de ‘cultuur’ van hier is. Wat dat dan ook moge zijn. En dan komen we al heel snel weer op de laatste omschrijving terecht, namelijk ‘ontwikkelingsniveau’. We zien heel veel dat er achter een cultuur gescholen wordt als het gaat om de manier van leven op onze eilanden. Veelal wordt er snel geroepen ‘Het is nu eenmaal onze cultuur’. Het woord is een werkelijke toevlucht geworden in gesprekken en discussies. Het is onze cultuur en je moet het dan maar zo aannemen. Vraag je dan hoe deze cultuur in elkaar zit, dan komen veelal vrij duistere verhalen opduiken die werkelijk alleen maar bevestigen hoe het ontwikkelingsniveau van deze mensen is.

De een noemt het ‘bekrompen’, een ander ‘dom’ en weer een ander ‘niet beter wetend’. Toch zien we dus duidelijk dat de lokale cultuur in een ontwikkeling zit en waar velen niet weten waar dat onder te plaatsen of over te praten. Cultuur en daar is het dan mee afgedaan. Vele cultuureigenschappen zijn uit de kast gehaald om vele zaken te rechtvaardigen. ‘We deden het altijd al zo’ en ‘het is een overblijfsel van de slaventijd’, zijn

uitspraken die je ook veel te horen krijgt. Maar ga je dan dieper spitten, uit de monde van de oudjes, wat er dan werkelijk vroeger speelde dan hoor je compleet andere verhalen. Dan hoor je deze zeer oude garde zeggen dat het nu wel de cultuur is van de jongere garde om zo te handelen en te praten. Wat opvalt is, dat in een vrij korte tijd er naarstig gezocht wordt naar een eigen identiteit en alles wordt eraan gedaan om vele zaken te rechtvaardigen zoals ze nu gaan. Er wordt niet geschroomd om de geschiedenis te vervalsen of te verloochenen om zo alles maar recht te trekken wat nu speelt. Cultuur is het eerste woord wat je nu overal hoort. Maar wat is dan cultuur als de oude garde niet weet dat die cultuur bestaat?

Is dat dan het proces wat nu gaande is en door een kleine groep met een sneltreinvaart in elkaar gezet wordt? Vele misstanden en zaken die nu niet lopen worden op het verleden gegooid. Er wordt met man en macht getracht om een cultureel erfgoed te kweken wat er nooit werkelijk bestaan heeft. De cultuur werd bepaald door de westerlingen uit diverse landen die met slaven handelden vanuit Afrika en hierheen gevoerd werden. Dan zou je denken dat dus de Afrikaanse cultuur hier een grote vinger in de pap heeft. Doch, ook dat wordt weer onderdrukt want wij hebben hier een ‘eigen’ cultuur. Wat dat dan ook mag wezen. Een eigen cultuur zou dan moeten zijn een mix van westerse en Afrikaanse invloeden. Want waren het de Spanjaarden niet of de Venezolanen, dan wel de Nederlanders die deze eilanden alsmaar cultureel hebben beïnvloed en zo de aankweek, cultivatie, cultivering, kweek, kweken, kwekerij, teelt, teling, verbouw, beschaving, civilisatie en ontwikkelingsniveau hebben bepaald.

De ware zuivere cultuur zou ontstaan moeten zijn bij de indianen die hiervoor met enkelen het gehele bestaan van deze eilanden hier de wortels van onze cultuur hebben neer hebben gezet. Het is duidelijk dat er naar gestreefd wordt om een valse cultuur te kweken die niet bestaat. Wat ook bevestigd wordt door een oudere generatie die de zogenaamde cultuur van nu niet kent en ook het bestaan ervan niet weet. Er is duidelijk een tendens te zien dat alles wat westers is of maar met de koloniale tijd te

maken heeft gehad, gewist wordt in onze eilandscultuur. Wat je dus kunt zien als een geschiedvervalsing en ontkenning van je werkelijke ‘roots’ en je werkelijk levensloop.

Cultuur is een ontwikkelingsniveau. Daar is het men wereldwijd over eens. Maar is cultuur dan ook iets wat door mensen gewist en misvormd kan worden? Cultuur schrijft zichzelf door die mensen die meedoen aan een bepaalde maatschappij. Iedereen maakt deel uit van een cultuur en iedereen draagt daar zijn steentje bij. Wat is er nu dan gaande dat totale culturen gewist en verloochend worden? Is dat een deel van het ontwikkelingsniveau waar we alsmaar op terugkomen? Is het ontwikkelingsniveau aan het dalen of zit hier meer achter?

In de vele jaren dat ik ronddobber op deze eilanden, zie je duidelijk dat mensen hun identiteit kwijt zijn omdat ze al voor lange tijd nergens anders aan gedacht hebben dan aan geld, eten en feesten. Vele mensen zagen niet wat er gebeurde en mensen dachten niet na wat er zou kunnen komen. Alles werd immers door de grote machtigen geregeld. Nu zijn deze machtigen een spelletje aan het spelen en laten de verdwaalde bevolking los op een rots midden in een oceaan. Zoek het maar uit en zie maar waar het fout zal lopen.

Wie zijn we? Waar horen wij bij? Of, hoe nu verder? Deze waren de eerste tekenen die snel opgepakt werden door wat mensen die de macht roken. We moeten laten zien dat wij het zelf kunnen want wij hebben altijd voor onszelf op moeten komen! Wij zijn machtig, wij zijn groot, hebben de slaventijd overleefd, we hebben gewonnen en de kolonisators verslagen! Maar is dat zo? Waar is het volk nu? Want wat is er nu gaande? Het volk wordt ingeprent dat er een eigen cultuur is, een eigen identiteit maar helaas voor velen is die altijd geweest onder invloed van een of ander kolonisator. Nu zijn we ‘vrij’ en zien we..... er is geen eigen cultuur. Niet als we kijken wat we zelf hebben gedaan voor ons eigen volk.

De cultuur werd gezamenlijk geschreven en door het uitgummen van alle invloeden van buitenaf bleef er maar weinig over. We zien dat in de kunst maar ook in het dagelijkse leven. Dan zien we dat we uit Afrika komen en dat we grotendeels van deze gebruiken nog steeds in ons hebben. En zo was er een leegte want de westerse zogenaamde buitenlandse invloeden mochten niet voorkomen in die eigen cultuur. Naarstig is er een eigen cultuur geschreven en wordt nu dagelijks gemaakt door enkele lokale machtige mensen. ‘Nos kultura’ wat inhoudt dat er een eigen identiteit moet ontstaan. Een identiteit die de ouderen niet kennen en nu geschreven wordt door een jonge generatie die duidelijk problemen heeft met de werkelijke cultuur van het eiland.

Bij de ouderen hoor je alsmaar het onbegrip en wordt er veel gesproken over de culturele frustratie die er nu heerst. Ja, een culturele frustratie kun je het wel noemen als je, je eigen geschiedenis vervalst en verloochent.

We gaan in dit boekje eerst eens doornemen hoe de lokale bevolking leeft, werkt en denkt. We gaan via voorbeelden elk maal een thema aankaarten. Nogmaals, het is niet om wie dan ook pijn te doen of te kwetsen, maar het is een kijk van bovenaf en zo zien wat er werkelijk speelt op onze eilanden.

Als we zien waar mensen mee bezig zijn en hoe hun reacties zijn, krijgen we een inzicht hoe de werkelijke cultuur of het ontwikkelingsniveau is. Als je ziet hoe juist de zeer oudjes in het leven staan en daardoor respect afdwingen. Juist zij die veel meegemaakt hebben zijn ver in hun cultuur maar ook in hun levenservaring. Vreemd is dan wel dat juist die jongere oudjes zich alsmaar verschuilen op een verleden. Een verleden wat ze niet hebben gekend en alleen maar van horen zeggen hebben. Daarom zien we duidelijk dat er momenteel een geschiedvervalsing plaatsvindt. En zoals ik al even aanhaalde, juist alles wat de cultuur gemaakt heeft

eenzijdig belicht wordt. Cultuur is ook die kolonisator, dictator en wat dan ook in het verleden de geschiedenis gemaakt heeft.

Je ziet duidelijk dat grote delen van de geschiedenis gewist wordt. Maar als men dan werkelijk de oorsprong van een volk wil eren zou je denken dat die paar indianen geëerd worden! Die mensen die werkelijk met een minimum hebben moeten overleven. Dan snap je wel dat de gehele Afrikaanse tak maar een klein deel is van de totale cultuur van onze eilanden. Vergeet niet de Venezolaanse, Spaanse, Nederlandse, Amerikaanse takken en de vele geloven die allemaal die cultuur gemaakt hebben waar we nu van verstoken worden. Vreemd is dat men zich hier nog in meent te kunnen vinden. Want welk persoon op deze eilanden is nog van de zuivere Afrikaanse tak? Welk persoon leeft ook nog volgens die rituelen die daar nu nog gelden? Alle personen nu levend, zijn verbasterd en zijn veelal meegegaan in de westerse cultuur. Hoe kun je dan nu iets van de andere kant van de wereld uitroepen als jouw cultuur zijnde, als je moeder, overgrootmoeder en over overgrootmoeder pas rechtstreeks uit deze cultuur getrokken is? Het is vreemd dat men wil verloochenen wat men nu is. Bang en verschuilend achter een over overgrootmoeder komen nu geluiden op dat het onze eilandelijke cultuur is.

Heb ik een simpel vraagje. Waarom dan dat kolonialistische karnaval vieren? Of in die kolonialistische kerk zitten? Niets mis mee, begrijp me goed maar dan zou je zeggen dat deze zaken ook niet meer in die cultuur passen. Wil je dan werkelijk jouw 'roots' en niet die van vele andere bewoners handhaven dan zou ik zeggen 'nee, daar doe ik niet aan mee'.

We zullen gaan zien dat naargelang de verhalen de revue passeren we het woordje cultuur te pas en te onpas gebruiken. We zullen zien dat juist die mensen die het hardst roepen, juist diegenen zijn die wel alle gemakken willen hebben van de huidige WERKELIJKE cultuur, maar zich willen onttrekken van alle verantwoordelijkheden wat het huidige leven met de huidige cultuur inhoudt.

Het is gemakkelijk alles af te schuiven, alles te ontkennen en alles te plaatsen wat niet goed uitkomt onder het woordje cultuur. Maar de werkelijke cultuur is anders, net zoals de geschiedenis. Er wordt alleen maar misbruik gemaakt van een enkel woordje om zo tekortkomingen te verbergen. Als we allemaal nu eens onze culturen zouden binden dan zouden we het woordje cultuur in de vorm kunnen gebruiken waar het woordje voorstaat. Cultuur: beschaving, civilisatie, ontwikkelingsniveau.

.1. Nooit stil

We leven op een plaats op het eiland wat we Bandabou noemen. Een geweldig deel van het eiland waar we volop kunnen genieten van de natuur. Omdat de stukken grond groter zijn dan in de stad is er een mogelijkheid dat je landbouw kunt doen. Zo plukken we dagelijks onze eigen groente en als het fruit rijp is halen we ook onze Papaya, Patia, Mango, Zuurzak, Schubappel, Kenepa, Tamarijn, Cashew, Bakoba, Lamunchi uit deze tuin. We leven werkelijk midden in de natuur. 's Morgens worden we wakker gemaakt door de vogels die beginnen te fluiten zodra de eerste lichtstraal achter onze heuvel tevoorschijn komt. Je kunt zeggen, het zijn regels uit het boekje 'mijn paradijs'. Zo zien we het ook en we voelen bovendien dat we één zijn met die natuur. Mooier kan het niet zijn in het leven.

We hebben ook burenen die allemaal enkele tientallen meters van ons vandaan wonen. Gewoon een weggetje tussen de heuvels met hier en daar een huisje. Onze buurt, ons deeltje op het eiland Curaçao. De enkele wagen die langs komt is dan een wagen die van een van onze burenen moet zijn. Verkeer is er niet werkelijk en zeker niet overdag waar iedereen verplicht is te gaan werken en de kinderen naar school zijn.

Boem, boem, boem, knots, boem klinkt het in de verte. Het is 5 uur in de middag en de mensen komen langzaam maar zeker naar huis. Het geluid wordt heftiger en het lijkt op een rijdende discotheek! We zien de wagen aankomen en zien dat de buurvrouw in die discotheek zit met haar kinderen. Ze draait haar oprit op en de deuren van de wagen gaan open. Het geluid galmt tussen de heuvels en je ziet de vogels werkelijk hun oordopjes in doen en hopen op betere tijden. De wagen blijft open staan en de gehele bubs gaat het huis in. De deur van het huis wordt geopend en als eerste wordt de radio binnen aangezet met diezelfde discotheek muziek. Dan denk je dat de wagen gesloten kan worden en die muziek afgezet kan worden. Nee, is dan mijn antwoord want onze burens houden van quadrafonie muziek en hebben alle luidsprekers aan die maar in de omgeving van hun huis aanwezig zijn.

Ik vertelde dit eens aan een oudere dame in de bank en ze lachte. Ik vroeg haar van waarom die lach en ze vertelde me het volgende: Vele mensen op Bandabou houden niet van stilte. Zeker niet de jongeren. Ze moeten geluid om zich heen hebben. Nou, is er genoeg geluid om hen heen vanuit de natuur maar deze mensen zijn zo doof dat ze dat niet meer horen. Let maar op, vervolgde ze, ze zullen hun radio altijd op de hoogste volumestand hebben staan want anders komt het niet goed door. Dat klopt, bevestigde ik want als ik normaal praat met hen dan lijkt het net of ze me niet verstaan! Wat ook opvalt is, dat ze altijd naar elkaar schreeuwen en er zelden een gewoon gesprek is. En, vervolgde de dame, dat komt omdat de huidige jonge generatie niet meer tegen stilte kan. Ze voelen zich eenzaam als ze geen geluid horen en vinden het vreemd als ze hun eigen in- en uitademen horen!

Op de vraag waarom deze mensen dan niet in de stad gaan wonen kwam het antwoord: De lokale Bandabouse bevolking is erg familiegezinnd. Je zult zien dat er altijd meerdere huizen staan om dat van pa en ma. Elk familielid krijgt op den duur zijn eigen stukje grond en daar mag dan zoon- en dochterlief met hun aanhang gaan bouwen en een gezin

stichten. Dicht bij pa en ma en alsmaar onder de vleugels van de ouders. Dat heeft zeker zijn gemakken en dat zal ik je later in dit boekje nog wel eens vertellen.

Na dit gesprek ben ik op gaan letten en bleek dat vele jongeren om ons heen absoluut niet tegen de stilte kunnen. Ze zitten buiten te hangen onder een boom of voor op een porch met de wagendeuren open en dan met hun muziek aan die de stilte moet verdrijven. Hard pratend want ze horen elkaar nauwelijks en zo dan ook niet het gekrijs van de vele schreeuwende jonge kinderen om zich heen. Zo de stilte verdrijven die de geluiden zijn van moeder natuur, de oorsprong van ons leven. Op die manier zich verschuilend en niet aan herinnerd willen worden aan hun oorsprong. Schuilend achter het motto dat muziek alsmaar om zich heen nu eenmaal onze cultuur is.

.2. Cultureel vuurwerk

We kunnen het niet wegdenken uit onze cultuur. Elk jaar wordt de Chinese cultuur herhaald en menen we het zelfs beter, harder en met de meeste herrie te moeten herhalen. Vuurwerk, dat goedje wat sterretjes in de donkere lucht zijn en als een atoombom de knallen vertegenwoordigt. Vuurwerk wordt jaarlijks door een van onze grootste Chinezen met vele containers ingevoerd. Vele dozen, rollen en atoombommen worden binnengebracht en wij als cultuurgekken weten niet hoeveel geld we maar in rook op moeten laten gaan.

Een kennis, die een rasechte Antilliaan is, was deze show van knallen beu. Hij deed niet mee aan deze culturele show en vond het erg jammer dat zoveel mensen schulden maakten om wat knallen te horen en wat sterretjes te zien. Op oudejaarsavond stond deze oudere man buiten verplicht

te kijken naar wat zijn kinderen aanstookten aan vuurwerk. Boem, knal, boem, tamtam en de verdere geluiden, kleuren en de oeh's en ah's gingen ten ronde. Hij stond op een afstand dat alles maar wat te bekijken, totdat deze man in een keer in actie kwam. De kinderen keken van op want ze wisten dat hij absoluut niet van vuurwerk hield. Hij kreeg in een keer alle aandacht. Hij pakte zijn portemonnee en haalde er een briefje van 10 uit, liep naar een brandende vlam, stak dat briefje aan en riep: oeh, ah, eh!! De kinderen werden gek want hoe kon pa 10 gulden verbranden wat erg zonde was. Ze vroegen hem of hij gek was geworden. Hij draaide om en riep; Maar jullie zijn die gekken die honderden guldens de lucht injagen en geen cent voor terugkrijgen! Hij glimlachte en mompelde na; Vergelijken met jullie heb ik een goedkope nacht gehad. Hij ging naar binnen, nam zijn glas whisky en genoot er nog na. De lol was er af en de familie volgde. Ze waren totaal verbouwereerd dat er een gek was die zomaar geld aanstak. Zonde toch?

Vuurwerk is op ons eiland verspreid als een virus. Want niet alleen op oudjaar hoor je de knallen maar de weken voor en na, galmen 's avonds met de regelmaat van de klok nog de knallen over het eiland. Cultuur, want zo verjagen we de boze geesten!

Wij zijn de trotse eigenaar van vuurwerk, meerdere weken lang en we hebben ook de culturele gewoonte dat elk bedrijf pagara's afsteekt op de laatste werkdag van het jaar. Pagara's zijn lange rollen van atoombommen aan elkaar gekoppeld en daar moet je dan naar kijken met je hele hand in je oren om zo niet je trommelvliezen te verliezen. Erg gezellig en werkelijk een geweldige manier om al je klanten alle rottigheid toe te wensen tijdens de vele knallen, ze horen het immers toch niet. Lachend naar elkaar met de handen op je oren wens je hen dan ook van alles toe.

Knallende atoombommen en dat ondanks de zogenaamde controle en de keuring die er is op vuurwerk. Nu, je bent geen goede Antilliaan als je niet overal een antwoord op hebt. We maken gewoon ons eigen vuurwerk!

We breken gewoon in, in het kruithuis om zo de nodige ingrediënten te verzamelen. Controle? Kom nou, controle wil zeggen; Handje open, geld erin en ogen sluiten! Zowel op straat als werkelijk bij de mensen is er geen controle. We rijden de verkooppunten af, pakken een pilsje en constateren dat alles piko bello in orde is.

Het gehele jaar door blijven de verschillende knallen te horen want buiten dat we het vuurwerk voor het Nieuwjaar hebben, wordt vuurwerk ook gebruikt bij vele evenementen. Niets mis mee. Dat is ook waar want waarom zouden we alleen maar op een bepaalde tijd knallen? Die boze geesten blijven zich toch hardnekkig verzamelen om ons heen! Net zoals de ongewenste vogels die de maïs opeten of andere vruchten aantasten. We zetten geen vogelverschrikkers. Nee, we pakken een atoombom, steken die aan en gooien die midden in het veld! Boem, knal! Weg vogels, weg ongedierte, weg oogst en weg rust! Missie volbracht!

Cultuur noemen we dat want we mogen toch ook ons pleziertje hebben, niet waar? En is het geen plezier dan is het wel noodzaak want een knal kan wonderen verrichten in de stilte of midden in een stad. Opvallen? Nee, cultuur want zo doen we het nu eenmaal al jaren.

.3. Fik erin

Sinds dat de mens het vuur heeft ontdekt is vuur nog steeds een magisch iets. Vuurtje stoken hoort nu eenmaal bij je eerste lessen van het zware leven. Soms loopt het uit de hand en brandt er iets meer af dan wat gepland is, maar doorgaans heb je geluk dat je het vuur meester blijft.

Nu hebben we op ons eiland een drang om zaken meester te zijn. We hebben er ook mensen bij zitten, die menen dat alles om zich heen

alsmaar aangestoken moet worden. Een hoopje blaadjes, hup, fik erin. Enkele tijdschriften, hup, fik erin. Wat huisvuil verzameld, och laten we er de fik ingooien. En zo is er altijd wel in de omgeving een fikkie die nog nasmeult of die net aangestoken is.

Je zou denken dat we in de amazone wonen waar geen vuilnisophaal is en waar alles netjes opgeruimd moet worden via een fikkie. Nee, we hebben weldegelijk die instanties die ook nog redelijk functioneren. Dus waarom die fik erin?

We doen dat al jaren zo en niemand heeft er ooit iets van gezegd! Jaren geleden woonden op die plaats misschien 2 huishoudens, nu wonen er 20! Verschil? Nee hoor, want die 18 die om mij heen zijn komen wonen moeten zich maar aanpassen aan onze lokale wetten en regels maar belangrijker aan onze gedragingen!

We zijn nog niet klaar met fikkie stoken want dan hebben we ook nog onze houtskool branders. Mensen die zich karbonero's noemen en met vele rituelen een brandstapel hout, je raadt het al, in de fik steken. Liefst midden in de stad, maar och het maakt eigenlijk niet uit, we doen het overal. Als de wind maar goed waait, waait de rook van die drie dagen vanzelf wel weg. Maar de wind waait niet onafgebroken en is ook niet altijd hard. De wind gaat liggen en dan verzamelt zich alle rook in om de woonhuizen. Een probleem mag dat niet zijn want wat maak je, je nu druk om 3 dagen in de rook te leven? Een zeur die daar om kniest.

Fikkie stoken is een lokale hobby en zo ook voor onze nieuwe buurman die op een zondagmiddag vreselijk grote brandstapels aanstak. Het leek in eerste instantie goed te gaan maar de wind was verraderlijk en andere stapels pakten ook vlam. Alleen is het moeilijk om meerdere stapels in de gaten te houden en zo verspreidde het vuur zich tot over de heuvel. Daar ging het richting overbuurman en verder naar andere bewoners die doorhadden dat een persoon niet zoveel vuur onder controle kon houden.

Ze belden de brandweer en die maakte een einde aan de vuurpret. Een vuurtje wat door een harde wind, die ook nog eens ging draaien, snel om zich heen pakte en in ieder geval zorgde dat het gehele stuk grond exclusief woonhuis mooi kaal gefikt werd.

Vuur is een speeltje van nog vele volwassenen en het is fijn te weten dat vele begroeiingen geen vlam pakken want anders hadden we regelmatig een kaal gefikt eiland met hier en daar een zwarte cactus! We genieten maar van die kale natuur want één ding, we hebben dan geen last meer van de blaadjes. Blaadjes, wat een ergernis is voor menig Antilliaan. Je ziet, in oplossingen vinden zijn we goed al hebben we wel dat we af en toe een masker moeten dragen voor de stank en ook onze mistlampen moeten ontsteken!

Er is een gouden regel op onze eilanden en die is: Wie het eerst is bepaalt alles, wie daarna komt moet het nemen zoals het al was. Dan, met dat gegeven vraag je, je wel af hoe het kan zijn dat nu in een keer het roer omgegooid wordt en dat een cultuur gevormd moet worden door een minderheid. Ja, want al denken vele lokalen dat zij de meerderheid vormen, weinig van deze mensen zijn nog van puur bloed wat de verbinding heeft met hun 'roots' in Afrika. Mooi is ook te weten dat de 'roots' van ons blanken ook uit Afrika komt! Zo zijn we toch allemaal broers en zusters van elkaar. Let wel, dat is even tussen ons en mag je niet openlijk verkondigen. Dus is het een geheimpje tussen jou en mij.

.4.

Hasi redu / Roddelen

Heb je gehoord? De buurman is gisteren gezien met de vriendin van die ene kennis die we ontmoet hebben! Niet waar, kan niet, hij ziet er zo eerlijk uit en hij doet zoiets niet! Nou, ik zag het zelf, hij was straalbezopen en ze liepen hand in hand. Zou dat kind dan van hem zijn?

Het lijkt erop dat roddelen cultuur nummer één is op dit eiland. Nu is roddelen iets wat wereldwijd gebeurt en waar vele misstanden de wereld worden ingebracht. Roddelen lijkt voor vele mensen een hobby te zijn maar ook een leven.

Op een gegeven moment kregen wij in Nederland een telefoontje, dat mijn schoonvader de lotto in Nederland had gewonnen. Hij had de hoofdprijs en was zogenaamd in een klap ‘bijna’ miljonair! Mijn vrouw geloofde het niet en belde haar vader op, op Curaçao. Pa heb jij de lotto gewonnen? Niet dat ik weet, was zijn antwoord. O jee, dus ze heeft weer iets gehoord en moest het weer even rondbazuinen, vervolgde mijn vrouw. Het gesprek werd nog enkele minuten voortgezet om meteen maar te vragen hoe het was en of alles okay was en de hoorn werd neergelegd.

5 minuten later ging de telefoon. Mijn vrouw nam op en pa aan de lijn. Ik heb de hoofdprijs gewonnen, vertelde hij. Ik kreeg net het officiële telefoontje, maar Curaçao en Nederland wisten het eerder dan ik. Ik kom wel naar Nederland, vertelde hij opgewonden. Mijn vrouw toen gelijk die bewuste persoon opbellen. Hoe wist jij dat mijn vader de hoofdprijs had? Ooo, dat heb ik van die en die gehoord. Ze zagen de cijfers en wisten dat je vader altijd die cijfers invulde, was het antwoord!

Roddels zijn er ten overvloede. Midden in de nacht werden we door iemand opgebeld, helemaal opgewonden: Op de hoek van die straat kun je gratis bellen naar waar maar ook op de wereld. Het kost je geen cent. Wij gaan kijken en het was komisch te zien dat er een lange rij Antilianen stonden te wachten voor die gratis telefoongesprek.

Maar roddels kunnen ook nadelig zijn en dat maak je meer mee. De roddels over een byside, een vreemde vrouw. Of dat je dit of dat uitgespookt hebt. Maar vergeet niet de roddels, dat je misschien wel in drugs doet als je met hard werken en ploeteren een huisje hebt kunnen kopen.

De roddels dat je misschien niet pluis bent want je gedraagt je anders maar ook de roddels van die ander die het allemaal beter weet.

Zelf kom ik uit Nederland uit een klein dorpje en de slager, bakker en de pastoor wisten van elk huishouden het reilen en zeilen. Doch op deze eilanden is het ook nog zo, dat het geheel afhangt van die paar mensen die op die rotsen wonen. Zo is het snel rond wat je uitspookt maar ook hoe je wel zou kunnen zijn. Vooroordelen zijn er ten overvloede maar ook die stempel wat en wie je bent, is snel gezet.

Roddelen is een vorm van kunst die door vele mensen op het eiland geweldig beheerst wordt. Wel is het gemakkelijk om dan via deze mensen informatie te verzamelen. Zeker niet altijd betrouwbaar maar wel de snelste weg. Of dat jij informatie deelt met hen wetende dat het die middag nog verspreid is. Het gaat sneller dan een krant of zelfs radio. Het roddelcircuit is het meest perfecte deel wat ongestoord en zonder problemen werkt. En weet je ermee om te gaan dan is het lachen geblazen maar ook wel eens erg handig. Want zijn die roddels nu waar of niet? Mensen moeten nadenken en door er veel over te roddelen komt er toch wel een waarheid naar boven.

Je ziet in de lokale pers dat ook zij niet weten wat nog waarheid is of een roddel. Verschillende malen trappen deze mensen in roddels en dat komt omdat ze maar aannemen. Ze screenen niet en zoeken vele zaken niet uit. Gemakzucht noemen we het dan maar en de zon is al heet genoeg om daar nog eens doorheen te gaan. Zo zien we dus dat vele roddels in de lokale pers verschijnen en lijkt het erop dat het werkelijke nieuws geen nieuws meer is. We leven toch immers in een 'Payton Place' wat bekend stond om zijn roddels!

Wist je dat....?

.5. Culturele Televisie

Ons eilandje Curaçao bezit twee televisiestations; Tele Curaçao en CBA wat voorheen TV 11 was en een Boneriaanse zender was. Tele Curaçao is in handen van ons Telecombedrijf UTS en CBA is in handen van een Venezolaanse zakenman.

Nu bent u geheel op de hoogte van al onze zenders. Gaan we even kijken hoe deze zenders cultuur zien. Tele Curaçao heeft daar een duidelijke mening over. Alles moet zeker in de lokale taal Papiaments en als we culturele programma's zien gaat het altijd over de slaventijd en donkere mensen in de meest vreemde Afrikaanse wikkels om hun lijf en hoofddeksels op. Hoe meer Afrikaans hoe beter want onze cultuur is toch vanuit Afrika hierheen gekomen? Vreemd is wel dat al die andere culturen vanuit Europa, Amerika maar ook China en Azië verloochend worden en gezien worden als indringers. Wat schreef van Dale ook al weer over het woordje cultuur?

cultuur (zn): beschaving, civilisatie

cultuur (zn): ontwikkelingsniveau

Men doet hier op Curaçao alsof alleen Afrika dit eiland ontwikkeld heeft. Is het niet de totale bevolking van ook Europa, Amerika, China en Azië die dit eiland gemaakt hebben wat het nu is en zoals de cultuur nu is?

Met dat gegeven en zoals onze nationale TV zenders omgaan met hun zendtijd, lijkt het erop dat er bewust voor is gekozen dat de mensen honderden jaren terug worden geduwd met de frustratie die alsnog speelt. Omdat deze goed uitkomt en ook nog met de beperkingen die hen geboden worden.

Beperkingen. Dat zie je duidelijk op onze twee nationale TV zenders. Want, wat krijgen onze kijkers te zien? Vele programma's zijn praatprogramma's, eindeloos kletsen en eindeloos meningen over en weer lanceren die nooit bij de anderen aankomen. Confronterende gesprekken zijn er niet omdat die niet in de hand gehouden kunnen worden. Alsmar zit je dus naar een welles/nietes spelletje te kijken.

Het grote geld komt bij Tele Curaçao vanuit de gokwereld en dat zie je aan alle nummers en alle leuke spelletjes die uitgezonden worden rond en om het gokken. Zelfs wereldevenementen maar ook wereldnieuws moeten wijken voor onze gokverslaafden. Zelfs al is er een orkaan op komst of staat het eiland blank, we moeten weten welke nummers er gevallen zijn! Vergeet niet, gokken is werkelijk een verslaving in deze cultuur. Er zijn maar weinig bewoners die niet gokken. Aangemoedigd door dus onze TV en gladgepraat door kennelijk aantrekkelijke dames. Want smaken kunnen verschillen, niet waar?

Zo hebben we dus praten en gokken waar al 70% van de zendtijd aan verloren gaat. Maar vergeet ons nieuws niet! Daarmee blijf je werkelijk goed op de hoogte! Want een nieuwsuitzending van meer dan een uur wordt veelal gevuld met 2 tot 3 onderwerpen en je raadt het al weer, het is wederom eindeloos gepraat of telefoongesprekken met drie dezelfde foto's die men laat zien op je beeld. Even 2 minuten internationaal nieuws en wat sport nieuws dat af en toe wat langer mag zijn als er lokaal iets is gepresteerd.

Mocht er tijd over zijn kijken we naar eindeloze herhalingen van muzikale optredens of carnavalsslagers want we moeten de cultuur er goed in houden. Als laatste kan het zijn dat er één keer per week een film getoond wordt die dan veelal al 20/25 jaar oud is. Maar die kan onderbroken worden als iemand weer wat te vertellen heeft. Weg film, weg ontspanning want we krijgen weer de praatcultuur te zien in knullige stoeltjes met het eeuwige glas juice voor hun neus van een van onze juice fabrikanten.

Kortom, nieuws wat niet naar buiten mag komen wordt verzwegen. Onze nieuwsberichten moeten de mensen zeker niet slimmer maken of informeren wat er werkelijk speelt op het eiland, laat staan op de wereld.

De TV cultuur is dus heel duidelijk. Houd de mensen dom en laat hen dagelijks aan herinnerd worden dat ze ooit slaven zijn geweest. Meer is er niet van onze TV zenders te maken. Toch valt er wel eens wat te lachen want dan merk je waar ze werkelijk mee bezig zijn. Ze vallen dan toch met hun uitlatingen door de mand. Ook zo door hun voorkomen, daar ze niet weten wat voor een houding aan te nemen, wat duidelijk laat zien wat overigens een televisie is. Het amateurisme druipt er vanaf en dan vraag je, je af; Is dit ook cultuur?

.6. Kleur bekennen

We gaan het niet hebben over welke kleur jij hebt of welk ras je bent. We gaan het ook niet hebben over welke kleur jij het prettigst vindt of welke kleur je jouw huis geschilderd hebt. Maar we gaan het even over de politiek hebben. Nee, ik ga geen politieke zaken aanhalen of politiek voeren want daar zijn de meeste mensen die een beetje kunnen denken al lang van afgestapt. Maar politiek zal en blijft bij vele mensen ook in hun geheugen geprent, zijnde een regenboog aan kleuren die hen regelmatig in verkiezingstijd de revue laat passeren.

Nu zul je, je afvragen wat kleuren met de politiek te maken hebben. We weten immers dat er een democratie heerst of een dictatuur. Nou, hier hebben we beide en aan al de kleuren te zien heerst er hier nog veel meer. Kleuren zijn hier politiek gebonden en als je, je huis blauw, geel, groen, rood, roze of oranje schildert, ben je de klos want je bent voor die partij!

Ook zijn er in het verleden nog andere kleuren opgedoken omdat volgens een zeer oud systeem deze nog steeds voorschrijft.

Het was vroeger zo dat er veel analfabeten waren en dat alleen de gestudeerden zouden kunnen stemmen als er geen plaatjes en een kleur te zien was. Toch zijn er nog meer herkenningspunten op een stembiljet. We zien de naam van de partij. Ook zien we alle politici met een pasfoto ons aankijkend of we alsjeblijft aan hen de stem geven. En daarbij nog eens hun naam. Dan nog zijn er blanco stemmen of ongeldige stemmen! Deze mensen zijn dus kleurenblind, niet kunnen lezen en het lijkt erop totaal blind. Maar we hebben een twijfel rond dit punt, want het kan ook zijn dat juist die persoon het niet eens is met de gang van zaken.

Terug naar de kleuren. Bij de verkiezingen worden we overstelpt met vlaggen en reclame materiaal. De straten hangen vol met de verschillende kleuren en we worden paranoïde in verkiezingstijd als we al die kleuren dagelijks zien. Soms worden de lantarenpalen zo vol gehangen dat de masten het begeven door de harde wind. Maar we hebben ook overijverige partijen die op straat alles schilderen wat maar los- en vastzit! En als dat dan nog niet genoeg is, worden de toeristische plaatsen maar ook moeder natuur een kleurtje gegeven. Zo zien we nu overal diverse gekleurde stenen liggen maar ook zelfs bomen worden beschilderd met een geweldige kleur, bijvoorbeeld oranje. Werkelijk een met de natuur en echt met respect naar de natuur toe. Duidelijk een goed voorbeeld naar de jeugd toe die alsmaar vele zaken uitspookt en waarvan wij ouders alsmaar roepen hoe is het mogelijk.

Of dat dan nog niet genoeg is, word je in die periode ook aangevalen als je de verkeerde kleur kleren draagt. Kleuren zijn een belangrijk gegeven in de politiek en dan vraag je, je af hoe die mensen die kleurenblind zijn dat oplossen! Want volgens het stemgedrag blijkt dat er veel blinde mensen zijn. Dan schreeuwen ze voor blauw, dan voor geel en dan voor groen. Mensen die net als jojo's achter de meest delende politicus

aanhobbelen. Het voorbeeld is niet anders want ook de politici zelf zie je regelmatig van de ene politieke partij naar een andere gaan. Niet omdat zij het niet eens zijn met de huidige politieke weg van de partij, maar puur omdat bij de andere partij een luxe baantje op de loer ligt. Het is een komen en gaan onder de partijen en dan vraag je, je af; Zijn ook de politici kleurenblind?

Kleuren in de politiek, je vraagt je af wat voor nut dat heeft. Wat en waarom blijft het zo en worden er kapitalen uitgegeven aan duur drukwerk en waarom moet alles in kleur. Veel geld wordt verspeeld door deze oude regel die nergens meer voor dient. Een regel die ondertussen op de BES eilanden is afgeschaft omdat het achterhaald en te duur is. Geen kleur, geen pasfoto's, simpel de partijnaam en de naam van de persoon en dat is wat nodig is om een stem uit te brengen. Geen gekleurde maskerade wat zeker niet staat voor een meer vertrouwde politiek, maar simpel de naam.

Kleuren in de politiek, we doen het al zo lang op deze manier, dus daarom houden we deze culturele geldverkwisting aan.

.7.

Geloof en van je geloof vallen

Nu ga ik me begeven op zeer glad ijs. Tropenijs wel te verstaan. Want ook hier op Curaçao hebben we ijs waar vele mensen nog wel eens over uitglijden en hun botten en moraal breken. Waar hebben we het over? Geloof en meneer pastoor met mevrouw pastoor en hun kerk. De kerk is hier nog een waar heiligdom. Onze Bisschop weet niet hoe heilig hij zich maar moet gedragen en is ook die man die meent van alle markten thuis te zijn. De kerk is hier alsmaar een uitvlucht en zelfs de meest dubieuze mensen zie je vaak op de voorste rij zitten. Hebben ze wel nodig omdat ze de rest van de week alles doen wat God en de kerk verboden hebben. Ze

hebben dan zoveel goed te maken en zitten ze dan ook allemaal schijnheilig heilig te doen. De onschuld zelve en je zou denken dat ze meneertje/mevrouwje engel persoonlijk zijn.

De kerk is dus voor velen een toevluchtsoord, maar ook een plaats waar men gezien moet worden. Uitgedost in het meest vreemde gewaad zie je deze mensen verschijnen, voordringend om in de voorste gelederen te mogen vertoeven dichtbij God en zijn helper meneer de pastoor met zijn priestertjes om zich heen. Het geloof gaat werkelijk ver terug in de geschiedenis. Is momenteel het geloof wereldwijd alle terreinen aan het verliezen, juist hier is het ‘big business’ en worden er nog kerken gezet of complete hallen verbouwd voor ettelijke miljoenen guldens. Als meneer pastoor even met zijn armen zwaait, valt het geld zo uit de lucht! Veel geld wordt er gemaakt en veel geld verdwijnt onder de armen van de kerk. De arme bevolking kan het nafluiten en krijgt even een preek te horen wat ze de volgende keer moeten doen. Maar de kerk gaat verder want de kerk mengt zich werkelijk in alles. Politiek menen ze ook mee te moeten praten en overal zijn er kerkelijke figuren of de bisschop zelve die meent dat hij zich in moeten mengen. We gaan werkelijk naar 100 jaren terug waar toen de kerk alles bepaalde.

Nee, we zijn geen slaven meer maar als je ziet hoe gelaten en hoe slaafs vele mensen van de bevolking schuifelen naar de kerk dan zet dat jou wel aan het denken. Ontkennen is ook een grote hobby van de kerk. Ondanks de vele meldingen over kindermisbruik en zelfs uitspraken van ex fraters, paters en priesters weten ze hier heilig te verklaren dat hier niets is gebeurd. Dat in de nachtelijke uurtjes menige fraters snel op de boot of vliegtuig werden gezet, praten we niet over. Ook de vele zaken over deze ontucht zijn zorgvuldig verdwenen uit de vele dossiers van zowel politie, justitie als kerk.

De kerk is nog een machtig apparaat en er komen wekelijks, zo lijkt het er op, nieuwe kerkgemeenschappen bij. Moet toch een goede handel

zijn! Vele predikers schreeuwen wekelijks vanuit hun tenten en kleine gebouwtjes hun gelovigen toe. De een nog harder dan de ander. Ook hebben we complete feesten die er afgedraaid worden en allemaal in de naam van een of ander God. Dat die goede God hun eigen bankrekening is wordt er niet bij gezegd.

Nu zal ik zeker vele gelovigen tegen het zere been hebben geschopt maar helaas is de werkelijkheid niet wat de kerk naar buiten draagt. Het is een ware schijnwereld waar vele gelovigen (slaven) in trappen. Maar ook juist die mensen die veel te verbergen hebben en zeker niet zuiver zijn, weten een goede bescherming te vinden in deze kerken. Vele mensen schuilen in een kerk of via een kerk. Gelovig dat ze zijn, weten ze wel hun medemens onheus te behandelen of te vernederen of zelfs de nek om te draaien. Allemaal in de naam van de almachtige die o zoveel toelaat en weinig eist dan alleen een goed offer wanneer het bewuste zakje rondgaat.

Het geloof is hier werkelijk nog gebaseerd op middeleeuwse normen en de mensen hier zijn werkelijk nog onderdanig en slaafs. Dat maakt dat elke straat wel een tent, huis of kerk heeft. Want, we geven wat af aan die kerk. Het is erg om te zien dat mensen elkaar zo voor de gek houden. We hadden een politicus die gevangen werd gezet en meteen na zijn vrijlating vele kerken bezocht. Een belachelijke vertoning waaraan de kerk ook nog meedeed. Zo zijn dus ook de gevallen van ontucht en de kerk weigert hierop in te gaan. Ook werd me door een bestuurslid van de kerk verteld; We nemen alleen nog geld aan, bezittingen willen we niet hebben want dat kost ons geld en zorgen. En zo zijn alle negatieve zaken veelal afkomstig van een of andere kerk.

Het is inderdaad moeilijk om in te zien wat er gaande is in kerken en geloven. Zeker als je meent dat, dat ware geloof het is wat jou op de been houdt. In een experiment kwam ik er achter, dat het naar de kerk of bijeenkomsten gaan, om twee dingen gaat. Geld en energie. Geld is

duidelijk, want een kerk wil zoveel mogelijk geld maken. Energie is een onbekend terrein en daar ga ik even iets dieper op in. De kerk en zijn predikers zijn energiezuigers. Ze proberen werkelijk alles van je op te nemen voor hun eigen genoegen en macht. ‘Maak je onderdanen zwak en ze zullen je volgen’. Je ziet het bij alle geloven maar bij diverse sektes gaat het veel sneller en veel heftiger. Bij de kerken/tenten/gebouwen op dit eiland merk je snel dat je leeggezogen wordt. Nu had ik het over een experiment waarbij ik mijn energie niet vrijgaf in en bij diverse kerkelijke gelegenheden. Ik zat veelal middenachter in een kerk en wat opviel was dat zeer regelmatig de prediker me aankeek en me verzocht, via zijn gevoel, de kerk te verlaten. Ik was niet zijn onderdaan en hij kon niets van mij plukken.

Misschien moeilijk te geloven en zeker moeilijk te begrijpen maar wat ik hierboven wil vertellen is, dat we hier op ons eiland werkelijk terug in de tijd zijn als het om geloof gaat. Een frater, priester of pastoor kan niet veel fouts doen. Zelfs als hij mensen / kinderen misbruikt of zelfs gebruikt, wat veel is gebeurd. Dan nog zal het ontkend worden en zeker niet aangehaald worden. De kerk is heilig en zeg niets van de kerk, deze is heilig en dus ik een heiden. De cultuur is zeker hier zeer gelovig ingesteld en dat is vreemd omdat in Afrika en in de vele slavenhandel juist de kerk een hoofdrolspeler was. Het was juist die kerk die de slavernij startte en wereldwijd veel geld meegemaakt heeft (en nu nog). Vreemd dat de mens toch een heerser blijft beschermen, maar waar moeten ze anders zich aan vastklampen?

De kerk blijft altijd een krikkel onderwerp omdat het voor vele mensen die laatste strohalm is. Het eiland, politiek en het systeem zijn onzekere pijlers. Daarnaast zijn er zeer weinig mensen die nog in zichzelf geloven. Ze zijn door de kerk, politiek en het systeem zo onzeker gemaakt dat iedereen meent wel tot ergens te moeten behoren. Hangend aan dat zijden draadje en dan een kerk die hen zo de helpende hand reikt. Maar dan, eenmaal de hand gegeven is de laatste zekerheid van je afgenomen

want dan is jouw wereld alleen nog maar bidden, geloven in een God en alles in de handen van een ander mens leggen. Want wat je ook doet, je geeft je beetje eigen ik weg aan een pastoor, priester of aan een niet te vinden God.

Onze eilanden zijn werkelijk vergeven van vele geloven en dat maakt het moeilijk om mensen nog in te laten zien wat er werkelijk met hen gebeurt. Blind, gehersenspoeld staan ze op een podium te zwaaien, te zingen en te roepen. Maar niet meer wetend dat hun leven vergeven is aan een kerk die alleen denkt aan meer macht en meer geld. Ook de opvang van kinderen en ouderen zijn zo geprogrammeerd dat er geen andere gedachten meer opkomen dan die, die in dienst van God (lees de kerk) zijn en zo is ook hun leven vergooid. Maar over dit onderwerp is ook door mij al in diverse boeken geschreven. Wel is het een duidelijk beeld wat ingeslopen is in de eilandelijke cultuur en is een groot probleem om nog mensen te vinden die niet ‘bedorven’/gehersenspoeld zijn door een kerk. Cultuur noemen we het maar, maar de werkelijkheid is anders en is in- en intriest.

.8.

Eigen regels, wat zijn regels

In de wet staat dat je niet door rood mag rijden, je mag niet moorden en je moet je aan de verdere regels houden van het maatschappelijke spel. Regels, wat zijn regels? Wetboeken zijn er vol van geschreven en alsmaar word je als burger op de vingers getikt als je te veel links of rechts gaat op de maatschappelijke weg. Je moet je houden wat er voorgeschreven is en je moet zorgen dat je tussen die regels door nog kunt leven.

We bouwen hier illegaal, verkrachten kinderen, we moorden en gebruiken overmatig drugs. We rijden door rood maar zelf houden we

ons ook niet aan een vonnis van een rechter. We spelen eigen rechter en we bedreigen wat af. We misgunnen een ander iets meer dan dat we zelf hebben en we zorgen ervoor dat de ander een onmogelijk leven heeft. We schrapen illegaal hele delen van het eiland kaal en we doen letterlijk wat wij willen. De drugsbus komt elke avond netjes aan je huis en is hij er niet dan zijn er genoeg gewillige die het goedje komen leveren. Doe je niet mee of ben je niet 'cool' en een mietje en neem je duidelijk afstand dan word je bedreigd.

Curaçao zoals het nu is: Een zinkende maatschappij. Een klein land in een blauwe zee die alles zou kunnen hebben indien het volk werkelijk zou willen. Maar willen is er niet bij. Willen is een moeilijke weg bewandelen en moeilijk doen we nooit op deze rots. We zoeken de gemakkelijke weg en zeggen altijd 'ja'. Bang voor represailles maar ook bang voor onze naaste omgeving, wat ze niet zouden zeggen. We kleden ons zoals die ander het vindt dat het moet zijn. We gedragen ons zoals het ons opgelegd wordt en we leven zoals die ander het wil.

Die ander heeft lak aan wetten en eigen wetten zijn gemaakt. Een eigen wereld, een eigen eiland met een 'free for all'. We zien het dagelijks in kranten en op TV maar ook in onze eigen buurt; Er zijn geen regels. De bepaalde vrijheid die er ook is, is een genot want dat maakt ons eiland van wat het nu is. Maar te grote vrijheden zijn een last en maakt een eiland onbewoonbaar. Aan de ene kant dreigen met de wet maar aan de andere kant zelf de wetten niet naleven. Dat zijn de huidige regels.

Lastig als men denkt iets te kunnen doen voor het eiland. Lastig als je, je gezin wilt beschermen en denkt dat er een wet is die dat regelt. Lastig als je in de problemen komt en ziet dat recht krom is en dat het geld uiteindelijk uitmaakt wie er gaat winnen. Regels worden hier niet nageleefd. Vanaf boven, de politiek, maar ook door bedrijven worden regels aan hun laars gelapt. Dit gaat door naar de ouders toe en zo naar hun kinderen. Regels zijn er voor die ander niet voor hen.

Nu zou je denken dat er nog politie is en een rechtssysteem en dat is zo. Toch vraag je, je af waar ze er voor zijn. Politie is omgekocht en de meest biedende is de baas. Dit gaat door in justitie waar vele gevallen opduiken waar geld achter zit en zo de vreemde uitspraken. Dan denk je dat je een uitspraak moet opvolgen? Nu, wij zijn van mening dat een uitspraak opvolgen voor de domme is. Je legt het naast je neer tot een volgende zaak. Dan weer speel je de domme en rekt de zaak. Gevolg, eens geeft je tegenstander het op of vergeet hij de zaak en alles is opgelost.

Het is duidelijk een weg die vele criminele organisaties inclusief regeringen, hier bewandelen want het respecteren van uitspraken is hier afhankelijk hoeveel geld erachter zit. Als gewone burger ben je de klos als je deze praktijken zou handhaven maar de machtshebbers en regerende groepen op dit eiland werken op deze manier. Ook druppelt deze instelling van 'niet reageren' door naar de lokale bevolking en zie je dat onder elkaar ook veel leed is, door het niet nakomen waar een ander recht op heeft. 'Respect' noemen ze dat, maar dat woord heeft op dit eiland een totaal andere betekenis dan dat wat in het woordenboek staat.

Men rijdt net zo snel door rood als door groen. Gaat het mis en valt er eens doden dan hebben deze pech gehad! Ook met vele andere zaken zowel zakelijk als in en rond onze woonhuizen is het gewoon de wet van de hardste schreeuwers. Iets wat we duidelijk zien in de politiek en een weerslag heeft op de bevolking. De wet in boeken geschreven is voor de burger maar niet voor diegenen die schreeuwt of een dikke buidel heeft. Wetten zijn voor de gewone burgers, namelijk de slaven van het verleden en heden die op die manier onderdrukt blijven omdat het een cultuur is van angst die al vele eeuwen zo ingestampt is. Wij spreken hier veel over een 'angstcultuur', een cultuur die vele jaren lang al bestaat en geschreven is door de grootste criminelen op deze rots.

.9. **Eigen kunst, dat is pas cultuur**

Laten we met een lichter onderwerp beginnen want het vorige was misschien een beetje pittig. Kunst, wat is kunst en hoe moeten we kunst zien? Maar wat belangrijker is, is hoe kunst in onze huidige cultuur op dit eiland past.

Reeds veertig jaren ben ik kunstenaar en voor mij was er geen ander beroep dan kunstenaar zijn. Geboren in Nederland wist ik al dat kunst mijn leven is en kunst maken mijn doel. Mensen via plaatjes proberen hun gevoelens lossen te maken en mensen te laten zien dat er meer is dan een strakke maatschappij met, wat wel mag en wat niet mag. Kunst is creatief bezig zijn in welke vorm dan ook. Uiten zoals jij bent en zoals jij dat voelt. Namelijk datgene visueel maken in woord, schrift of beelden wat er binnen met je gaande is. Kunst is een expressie die bijna verloren is gegaan omdat kunst zeker in de huidige maatschappij weinig ruimte laat om nog te overleven. Puur van kunst leven is niet te doen als je geen commerciële managers om je heen hebt die je spullen op de markt brengen. Kunst is in de huidige markt commercie en als kunstenaar word je opgedragen wat te maken, dus wat het meest gevraagd wordt.

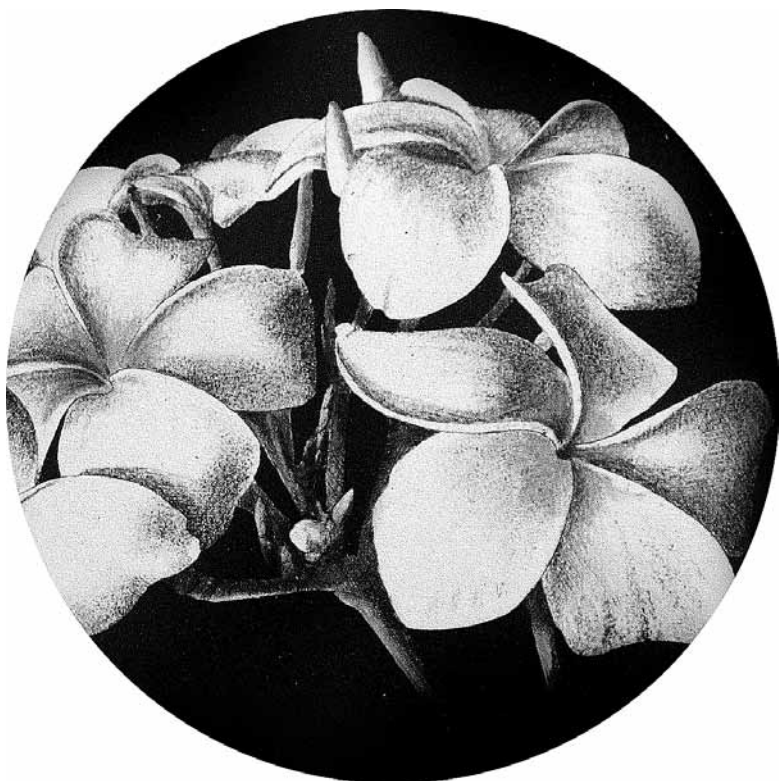
Dat gegeven zien we op onze eilanden duidelijk. Ongeveer 30 jaar geleden kwam ik als kunstenaar op dit eiland. Ik maakte herkenbare werken, dingen uit het dagelijkse leven. De mensen waren gek op deze dingen en ik heb daar jaren lang een goed bestaan aan gehad. Ik maakte veel werken, had vele exposities en was een ‘must’ in de vele huiskamers. Gewoon herkenbare kiekjes minutieus uitgewerkt waren werkelijk een hit.

Toen gebeurde op dit eiland waar vele culturen aan ten onder aan het gaan zijn op deze wereld. Kunst moest een eigen (in dit geval) Caribische ‘look’ hebben. Kunst moest lokaal lijken. En zo kwamen de Afrikaanse kriebels op bij enkele geldwellustige kunstenaars die maskertjes, felle

kleuren en Afrikaanse thema's gingen kladden op grote doeken. Een dikke kont hier en een Afrikaans masker daar en onze lokale kunst was geboren. Men moest als kunstenaar meedoen want kunst was niet meer die herkenbare plaatjes maar een samenraapsel van Afrikaanse thema's. Blanken op een tekening zijn nu taboe en alles moet donkere mensen zijn. Onze cultuur is donker volgens enkele machtige goden en zo zullen we gaan kopiëren wat er in ons 'roots' land eens naar buiten is gekomen.

Als men ziet wat er nu onder kunst wordt verstaan trekken je tenen tezamen. Kunst met totaal geen gevoel, geen waarde en totaal verstoken van enig diepte. We schreeuwden in de tijd van Picasso, Appel en Dali dat het rommel was maar die mensen werkten op zijn minst met gevoel. Het enige wat nu het vele werk uitstraalt is geld en geld maken. Kan niet anders want een kunstenaar word je niet als je gepensioneerd bent en denkt een potlood of penseel in de hand te kunnen nemen. Kunstenaar ben je al, als je toen als baby nog kruipt en dat je, je hele leven vanuit je binnenste gevoel werkt, woont en leeft. Kunstenaar is geen beroep wat je kunt leren JE BENT HET. En zo zien we duidelijk dat de kunst op dit eiland compleet aan het afsterven is. Kunst is hier vervalst en is op weg naar zijn dieptepunt.

Kunst is duidelijk een commercie geworden en moet geld opbrengen. Natuurlijk, overal in de wereld is het zo maar overal in de wereld zijn er ook nog kunstenaars die vanuit hun gave, gevoel en manier van denken en leven werken. Deze mensen zetten de ware kunst op de wereld. Helaas op het eiland Curaçao en eigenlijk de gehele voormalige Antillen is kunst weggezakt als zijnde een baan. Een baan die goed geld op kan leveren als je maar in de gratie ligt bij een paar machthebbers in de bankenwereld, verzekeringswezen en galerijhouders die bepalen of je wel genoeg 'roots' in je lijf hebt. Als dictators en betweters hebben ze de complete Antilliaanse kunst bedorven en zijn de werkelijke oude meesters van dit eiland verstoten. Ontkennend dat er ooit lokale kunst is geweest propageren ze

nu de maskercultuur want dat en daar ligt volgens hen de ‘roots’ van deze Antillen.

Jammer is dat je steeds meer de oude garde, die met hun hart en ziel vele werken hebben gemaakt, weg ziet trekken schuddend met hun hoofd vol onbegrip. Want kunst is niets meer dan wat maskertjes, dikke konten, harde kleuren zonder enige liefde of gevoel neergezet. Als kunst werkelijk waardeloos, omdat kunst maken doe je met je hart en ziel. Helaas zien we dat niet in de huidige werken, en is er noch een hart noch een ziel te vinden in de vele doeken en werken die nu gedumpt worden onder exorbitante prijzen. Geld heeft op ons eiland zeker de kunst doen verloothen en wat triest is, is dat de huidig gemaakte kunst kennelijk ook nog het verleden vertegenwoordigt, de kunst uit de voormalige Antillen. Kunst en Cultuur op dit eiland laten zien dat er zowel geschiedvervalsing als identiteitsvervalsingen plaatsvinden, iets waar we helaas nog niet doorheen zijn en zo een groot deel van onze kunst en cultureel erfgoed aan het verdwijnen is.

.10.

Eens een vijand altijd een vijand

Ons vredelievend eiland met een bevolking die alsmaar lacht, feestviert en waar iedereen welkom is. Zo zien we het in diverse televisie spots en ook in reclames rond de wereld. Dat gemoedelijke volkje dat alles toelaat en waar iedereen met open armen ontvangen wordt. We doen samen alles onder een boom; domino spelen, feesten en dansen. Genieten van het leven is ons motto en we zorgen ervoor dat u een aangename tijd heeft op dit eiland. Einde spot.

Vele lovende woorden over ons volkje en werkelijk, deze mensen bestaan. Wij wonen in de heuvels van Bandabou en inderdaad is het hier

erg gemoedelijk maar ook gezellig. We lachen wat af en helpen waar nodig is onder elkaar. Of het nu de oude of jonge generatie is, het is vriendelijk en we zijn werkelijk één familie. Maar de stad, die stad waar het werkelijke leven is, daar zijn de kaarten anders geschud. De mensen daar zijn het lachen kwijt en kan er alleen een gezelligheid zijn met veel drank en veel herrie. Zo dat we elkaar zeker niet verstaan. Verstaan wat we zeggen maar zeker niet wat we denken. We gunnen elkaar veelal het licht niet in de ogen want het kan wel je concurrent zijn. Of pas op, misschien is hij wel belastinginspecteur. We houden onze mond en zeggen niet veel.

Een mening is uit den boze, een mening geven is een doodzonde en zeker als het ook nog iemand is die meent de macht te hebben over andere mensen. Een leidinggevende baan wil zeggen dat je als mens op dit eiland ‘meer’ bent en zeker ook nog eens als je eigen zaken bezit of hoog op een politieke stoel zit. Toch zien we dat in de stad vele mensen niet tegen een mening kunnen. Het mag niet zo zijn dat je een mening openlijk geeft. Zeker als je die man of vrouw voor je hebt zitten of staan. Als je dan ergens niet mee eens bent ben je voor je leven getekend. Openlijke discussies voor publiek worden niet gedaan, zeker niet in de pers. Waarom? Omdat velen niet kunnen praten en erger nog, velen weten niet te incasseren. Ze nemen de woorden letterlijk op maar erger nog, ze nemen het persoonlijk! Meteen is er een aanval en nog erger, meteen worden er sancties tegen je genomen.

Als oud Nederlander werd in de vroegere jaren op scholen discussies gevoerd om op die manier te leren praten, verdedigen en te incasseren. De discussies konden hevig zijn en leken soms wel een oorlog. Na de discussies moesten we elkaar een hand geven en we gingen samen weer verder met een volgende les. Geen rancune, geen pijn en geen overblijvende frustraties. Hier liggen de zaken anders, een hevige discussie kan uitlopen tot een blijvende breuk waar volwassen mensen nooit meer met elkaar praten. Volwassen mensen die als kleine kinderen dan verstoppertje spelen en bang zijn voor elkaar.

Bang zijn er vele mensen omdat vele mensen wat te verbergen hebben. Dat komt ook tot uiting op bijvoorbeeld internet, waar veel zaken onder valse namen maar ook onder fake adressen naar buiten worden gebracht. Bang voor confrontatie. Zoals ik al eerder schreef, er zijn zelden open discussies geweest op TV, Radio of internet. Altijd schuilen de mensen achter vele duisterten uitvluchten of persoonlijke vetes. Maar dat zien we ook onder de ‘gewone’ burgers. Je bent de beste vrienden als je veel zegt wat nergens betrekking op heeft maar zodra je een uitlating doet over een zaak waar je het niet helemaal mee eens bent, is je vriendschap verloren.

Het is normaal dat een directe opmerking niet gewaardeerd wordt, ook niet dat je een mening direct tegen deze persoon zegt. Het wordt als een belediging opgepakt en zo dus een einde aan een vriendschapsrelatie voor eeuwig. Want vergeten doen we niet en we zullen de kwestie nooit kunnen uitpraten. Uitpraten bestaat niet en al zou je de kans hebben, nooit zal het weggenomen worden en dat er weer een vriendschap hervat zal worden. Een mening, discussie en een eerlijk woord is voor deze cultuur een einde van alles tussen personen.

.11.

Opvliegerig, we zijn de rust zelve

Het volkje op een klein eiland tegen het Zuid-Amerikaans continent aan. Dat zijn wij wonende op Curaçao. Een mengelmoes van mensen, culturen maar ook geloven. Een mengelmoes van gedragingen en rituelen en denken. We zijn werkelijk een hutspot van mensen bij elkaar.

Nu zijn we vredelievend en zijn we niet zo dat we onze degens met-een trekken als we het ergens niet mee eens zijn. Onze pistolen hebben we ook veilig opgeborgen in bed onder onze kussens. We stralen de rust

uit, we zijn ‘cool’ en we laten zeker niet merken als een ander ons pijn doet. Want als dat gebeurt, valt onze ‘cool’ zijn van ons af en zijn we in een klap de duivel zelve. We hebben immers Zuid-Amerikaans bloed in ons, al menen we dat onze ‘roots’ in Zuid-Afrika ligt.

We waren in een gesprekje verwikkeld over de mensen hier op het eiland. Mensen die meenden dat het een vredelievend volkje is en zeker niet opvliegend is. Nou, als je zoiets tegen me zegt dan heb je werkelijk al mijn aandacht. We gingen verder en dieper in op een onderwerp en je merkte dat het gemoedelijke gedrag omsloeg in een oorlogsveld. De woorden werden heftiger en de gebaren leken net of het verkeer geregeld moest worden door één man op het kruispunt Biesheuvel. Ik ging door en ging dieper en dieper op het onderwerp in en hield alles nauwlettend in de gaten. De stelling was gelanceerd en ik hield mijn mond vanaf die tijd, trok me langzaam terug en belandde op een gammel houten bankje wat ergens tegen de muur stond. Het vredelievende volkje was gelanceerd en volwassen mensen waren volop in een discussie gewikkeld waar ze eigenlijk zelf niet meer wisten waar het over ging. Er werd van de hak op de tak gesprongen en uiteindelijk was iedereen de draad kwijt.

Toch ging deze ‘discussie’ door maar werd er weer de cultuur bijgetrokken. Enkele personen meenden dat het de cultuur hier was en anderen vonden dat het onzin was omdat dat niet de cultuur van hier was, maar in de rimboe van Afrika te vinden was. We hoefden al lang geen wilde beesten meer dagelijks te schieten om nog te kunnen eten en zo was onze eilandelijke cultuur zeker niet wat de ‘roots’ kennelijk is van de Curaçaose cultuur. De discussie liep hoog op en de mensen werden duidelijk van een geduldig stil volkje een groep mensen waar het zo hoog opliep dat het trekken en duwen werd. Woorden waren er niet meer, noch in het Nederlands noch in het Papiaments. Woorden schoten tekort en dan gaan we extra kracht bijzetten met een agressief gedrag.

Ondertussen was ik al op een veilige afstand beland maar kon alles nog mooi volgen en... horen. Dat laatste was niet moeilijk want al was je zo doof als een kwartel, je kon om de geluiden niet heen. Een simpel gesprek wat totaal niet meer het onderwerp was, liep dus totaal uit de hand. Dat rustige volkje wat zo 'cool' was kon kennelijk niet tegen een andere mening en zeker niet tegen tegenspraak. Het opvliegerige was duidelijk bewezen en het lontje waar kennelijk vele lokale mensen mee lopen is erg kort.

Gelukkig was het snel opgelost want er werden enkelen zo kwaad en liepen vloekend en tierend weg. Weg dat 'cool' zijn en oververhitting was wederom bewezen en ook dat er maar weinig nodig is om van een ijskast een kachel te maken. Past wel beter in dit klimaat maar het zou prettiger zijn als je wat verkoeling had in plaats van nog meer warmte.

De 'roots' was bewezen en zat toch dichterbij het Zuid-Amerikaanse aan dan het Zuid-Afrikaanse. Helaas kunnen we deze discussie niet voeren want dan zullen de gemoederen weer op gaan lopen. Dat korte lontje, weet je wel?

.12. Complexen, hoe kom je erbij

Na een lange tijd hier te wonen worden zaken toch duidelijk. We zouden allemaal eens bij een psychiater op de bank moeten gaan liggen! Nu denk je dat ik met deze uitspraak iedereen op dit eiland gek verklaar en dan moet ik je weer teleurstellen. Niet gek maar wel vol complexen!

Al eens opgevallen hoe vele zaken hier gezien worden. Het is altijd die ander. Het is altijd net niet hun schuld. Het is altijd net buiten hun bereik en hun vermogen. Ja, vermogen, dat is het woordje. Nu kan ik je

geruststellen voordat je me weer voor het gerecht daagt, elk mens heeft zo zijn complexen en elk mens zal menen dat hij de meest perfecte is in de stal en elk mens meent dat hij net iets anders is dan die ander. Over dit onderwerp heb ik al wat boeken geschreven en is duidelijk geworden dat er heel wat mensen problemen hebben om in een spiegel te kijken. Vele mensen zijn bang voor hun eigen zelf, hun eigen ik.

Een simpele foto; O nee hoor, ik sta er slecht op. O nee, zo ben ik niet. O nee, moet je zien, echt, die foto is rottig genomen. En zo hebben we al een boek aan uitvluchten. Hier hebben we ook nog mensen die menen dat met fotograferen hun geest en ziel vastgelegd worden en dat het in het nadeel is van het leven. Velen zijn bang van het kiekje van zichzelf en doen er alles aan om het tegen te gaan of te ontwijken. Zeker niet naar de lens kijken. Maar buiten de camera, zijn er vele mensen die bang zijn om oogcontact te maken. Zelfs een hand schudden is veelal net of je een vaatdoek vasthoudt. Het contact met andere gaat veelal stroef.

Ik ben geen fan van grote mensenmassa en zeker ook niet van een stad. Maar het zijn die plaatsen waar je duidelijk kunt zien hoe mensen zich gedragen, en hoe een 'cultuur' zich ontwikkeld heeft. Je hoeft geen Carnaval of dergelijke feesten te bezoeken om daar achter te komen. De grote stad waar de mensenmassa samen door de straten slentert. Maar wat zie je, vele mensen lopen langs elkaar heen en daarnaast enkelen die met elkaar een praatje maken. Hele gesprekken alsof ze elkaar jaren niet gezien hebben. Toch stonden ze gisteren ook al op dezelfde plaats en ook een uitbundig gesprek te voeren. Maar als je goed kijkt zie je dat er geen contact is met elkaar. Ze praten langs elkaar af en kijken elkaar nauwelijks aan. Ze praten, maar dat kan net zo goed ook tegen een boom zijn.

Oogcontact is een vreemd iets en lijkt het in eerste instantie op nederigheid, maar dan merk je al snel dat het gaat dat je hen niet werkelijk mag zien. Hun hart en ziel worden daardoor, denken ze, beschermd en dan kunnen anderen niet zien wat hun werkelijke aard is. Mensen die hun

ogen wegdraaien en zeker geen contact zoeken hebben veel te verbergen. Zoveel dat ze dus bang zijn. In de vele gesprekken die ik lokaal tot nu toe gevolgd en gevoerd heb, blijkt alsmaar dat veelal de mensen veel te verbergen hebben. Niet alleen hun hart en ziel maar ook hun geweten is werkelijk niet pluis. Die bewuste foto of dat gesprek laat je zien, voelen en merken dat er veel verscholen wordt van wat de werkelijke mens hier is. We zien het zelfs bij kinderen die wegdraaien als je naar hen kijkt. Een kind heeft het sterk dat het wegdraait wanneer je hem in de ogen aankijkt. Bang van het boze, bang van andermans binnenste. Doch, die kinderen die niets te verbergen hebben kijken je aan. We zien hen als brutaal aan, namelijk een koppie met een brutaal smoeltje. Maar uiteindelijk is het een kind dat niets vreest en niets te verbergen heeft. Kijk maar in me en je zult zien, ik heb niets te verbergen. Wegdraaien met de ogen doen vele lokalen, een volkje wat veel te verbergen heeft. Zijn het hun frustraties? Is het hun minderwaardigheidsgevoel? Of is er wat te verbergen en is het geweten zover aangetast dat ze zich ervoor schamen?

Er is een ander punt dat antwoord geeft op al deze punten, complexen! De complexen waar zeer velen hiermee leven zijn van een minderwaardigheidsgevoel tot iets verbergen. Complexen, ik schreef het al, hebben we als mens allemaal maar hoe gaan we daarmee om? We kunnen het verbergen (geen foto), we kunnen het weren (niet aankijken), maar wie heeft dan het meeste probleem met zijn complex? Als eens de remmen losgaan dan merk je waar het veelal omgaat en dan zien velen zich nog als een slaaf. Natuurlijk, we zijn allemaal slaven en daarom werken we allemaal voor hetzelfde systeem en zijn maatschappij. Slaven zijn we allemaal en dan zou letterlijk iedereen met dat complex moeten lopen. Maar er is meer want velen zijn op zoek naar hun 'roots'! Ja, welke 'roots' als je weet dat elk mens op deze aarde van één plaats komt! Zelf slaap ik daar geen minuut minder om, om dat te weten te komen en heb ook zoiets dat het niets uitmaakt in mijn huidig leven of ik nu weet dat ik uit Zuid-Afrika kom of niet. Erger nog, voor diegenen die helemaal vastzitten; We zijn allemaal familie van elkaar! Niet schreeuwen, niet huilen en niet te vroeg

juichen, maar zo is het wel! Maar hoever wil je teruggaan in de tijd? Welk tijdperk zet jouw geweten in een ruststand?

Ons geweten, onze 'roots' en onze cultuur is allemaal één en wij mensen zijn één. Een mens heeft normaal gesproken twee armen, twee benen, twee ogen, twee oren, hoofd, lijf en dezelfde ingrediënten die de mens, mens maken. Hoever wil je terug om jouw plaatsje te bepalen in het geheel? Zoals je dus ziet is het een zwaar complex als je alsmaar je leven verspeelt om een 'roots' te vinden van jezelf. Je 'roots' heb je op die seconde bepaald toen je uit de buik van je moeder kroop en begon te janken dat je nu net bij haar op de wereld bent gekomen. Het is daar waar jouw 'roots' begint, tot de dag dat je vlammetje uitgaat.

Complexen zijn de meest zwaar wegende zaken die van je leven een hel kunnen maken. Wat moet je met al die complexen? Want wat zien we duidelijk, ook op dit eiland? Mensen vallen heel snel in een gat zodra ze geconfronteerd worden met hun eigen leven. Bang, dat iemand erachter komt dat jij de broer bent van iedereen. Bang te begrijpen dat we nu moeten leven en nu moeten denken en niet kunnen schuilen achter anderen. Ja, ik heb dat gedaan! Ja, ik heb dat besloten en ik vind dat...., zijn uitspraken die we weinig zullen horen hier op dit eiland. 'Roots', cultuur en allerlei bijzaken worden erbij gehaald om maar zaken te verdoezelen of te verzachten. En zo is het veelal die ander die het zo besloten heeft en de cultuur die zaken bepaalt. Dat cultuur elke seconde van de dag aangepast wordt en dat jij ook die aanpassingen doet is nooit bij de mensen opgekomen. Een cultuur gaat met de tijd mee en een cultuur kun je niet plukken van honderden of duizenden jaren geleden en zeggen; DAT is onze cultuur! Nee, dat was HUN cultuur en wij leven nu in ONZE cultuur!

Confrontatie en complexen zijn twee woorden die bij zeer veel mensen onprettig overkomen omdat ze niet weten hoe daarmee te werken. Confrontatie gaan we uit de weg, we draaien om en zijn kwaad op een afstand. Complexen, daar loopt elk persoon mee maar velen lopen er

werkelijk mee te koop. Ze maken ‘misbruik’ van hun complexen die veelal opgebouwd zijn uit vele frustraties. Complexen, ze zijn er in alle maten en vormen te vinden en dat zien we duidelijk in de stad; wegdraaiend, bang en nederig zoals dat naar buiten komt maar ook soms brutaal, ordinair en vol haat gevoelens. Want ondanks de nederigheid die je denkt uit te stralen, de werkelijke energie laat de haat en frustraties zien omdat je, je ogen niet durft te laten zien en wegloopt van elk geval wat moeilijk kan zijn om je heen. Complexen is waarin vele mensen hier vastzitten en wat een taboe is als je daarover praat. Want zodra je daarover begint snap je deze cultuur niet.

In deze complexe wereld zijn het de complexen die deze wereld maken.

.13. Lenen is houden

He buurman, leen me even je hamer?
Buurvrouw, heb je een kopje suiker te leen?
Lenen, het eiland hangt aan elkaar van lenen.

Laatst was de schilder bij ons en zag ik zijn steiger staan en op die steiger stonden grote letters geschilderd HG. Ik was in gesprek met hem en hij vertelde me dat hij langzaam maar zeker zijn eigen spulletjes aan het kopen was. Nu stond een compressor op zijn lijstje want dan kon hij ook daken gaan spuiten. Zijn concurrenten deden dat ook en hij moet toch met de tijd meegaan. Op een gegeven moment vertelde ik hem dat hij een goede steiger te pakken had en dat het gemakkelijk, eenvoudig en goed mee te werken was. Hij vertelde erg trots dat hij deze had laten maken. We kletsten wat door en uit het gesprek bleek dat het echt zijn steiger was.

Ik kon het niet laten en vroeg zijn volledige naam, die ik overigens wist, maar je weet op Curaçao heeft iedereen koosnaampjes, extra namen en onderduiknamen. Nou, zijn naam was nog wel hetzelfde gebleven. Ik keek hem aan en vroeg waar dan die letters HG voor stonden? Hij was even de kluts kwijt en vertelde me dat zijn vriend de verkeerde planken had teruggegeven toen hij hem deze steiger had geleend! Ondertussen weet ik dat smoezen verzinnen geen probleem is op dit eiland en dat alles ook een reden heeft. Doch, bij het aanhoren van dit verhaal kreeg ik vreselijk veel twijfels. Ik ben niet verder gaan vragen want de antwoorden zouden nog bedenkelijker worden.

Ik leende eens een trap uit aan mijn buurman, iets wat ik in principe niet doe, uitlenen. Maar deze oudere man was helemaal van de kaart omdat hij zijn trap nergens kon vinden. Ik gaf hem de trap en hij liep ermee naar zijn huis. Ik vertelde hem; Doe me een plezier en breng hem wel vanavond terug. Hij beloofde het plechtig en zwaaide nog na.

De bewuste avond zat ik vol verwachting te wachten op de goede sint met onze trap. Waarschijnlijk had ik kattenkwaad uitgehaald want de sint kwam die avond niet opdagen. Geen buurman, geen trap. De volgende morgen hup naar de buurman die kennelijk de vroege trein had genomen. Zo volgden er enkele dagen dat de buurman en de trap verdwenen waren. Na enkele dagen trof ik de goede man eindelijk thuis en vroeg ik hem naar mijn trap. Trap, herhaalde hij! Nu ben ik niet zo snel op de kast te krijgen en heb ik een zee aan geduld. Dus ook op dat moment. Ik vertelde hem dat hij op die bewuste dag een trap kwam lenen omdat er geen trap te vinden was in zijn huis en deed ik zijn complete manier van praten en handelen na. Hij vertelde me dat hij even zou gaan kijken in zijn huis. Jip, je kunt soms je geheugen verliezen en hij is nu eenmaal niet de jongste. Ik bleef trouw wachten bij de poort en het leek erop dat de buurman weer op een lange vakantie was. Nu is zijn huis groter dan het kasteel van de Koningin en je weet, dat optrekje heeft wel wat kamers. Maar, tot mijn verbazing

zag ik dat de trap aan kwam wandelen met de buurman daarachter. Na vele dagen lang wachten aan de poort was de trap weer terug bij zijn baasje.

Lenen is iets wat je hier moet zien dat wat je uitleent voor een langere tijd kwijt bent. Ook moet je er van uitgaan dat lenen weg is en dat je niet langer meer eigenaar bent van je eigen spullen. Beter kun je stellen dat je het nooit meer terugziet! Lenen is houden en zo is het een goede manier om een vriendschap, wat dan dat ook mag zijn, te laten verwateren of zelfs stoppen na regelmatig uitlenen. We lenen wat af op dit eiland en altijd is het voor een uurtje of hooguit een dag. Wel bewijst het dat vele mensen niet weten wat tijd is en zo hun eigen limiet erop nahouden.

Toch zou je denken dat er meer ruzies zouden ontstaan door dat lenen, maar dat is niet waar. Want het zal geen goede Antilliaan zijn als er niet voor alles een oplossing te vinden is. Wat doet men als er iets teruggevonden wordt in een of ander huis? Men leent het terug! Als je, je eigen trap, steiger, suikerpot of wat dan ook tegenkomt bij een ander, dan verzin je ter plekke een smoes en leent het terug! Even heb je dit of dat nodig, even neem je het mee want je bent net met die klus bezig en hebt dat nou net nodig. Goh, wat lastig toch, mijn suikerpot is leeg en ik leen even die van jou. Eenmaal in je bezit en zij komt het terugvragen maak je haar duidelijk dat, dat herkenningstekentje op die pot wel zegt dat jij dus de rechtmatige eigenaar bent. Dus zorg wel dat je weet welk herkenningstekentje jij gaat gebruiken. Een heel mooi verhaal wat je overigens ook kan vertellen is namelijk dat je moeder dit ook al gebruikte en je daarom alles kunt herkennen.

Bij sommige gevallen is het moeilijker zoals wij hebben meegemaakt met een boot die even geleend was. Deze boot was binnen de kortste keren overgeschilderd en zogenaamd gestolen. Toen we later deze persoon met een boot zagen, voer hij wel op een die veel op onze boot leek. We gingen kijken en vonden de twee gaten die we zelf met fiber hadden dichtgemaakt.

Toen pas konden we hem overtuigen dat het onze boot was. Met wat krabben ging de verf eraf en zagen we onze kleur tevoorschijn komen!

Tja, je moet er wat moeite voor doen maar uiteindelijk wil je toch je eigen spullen weer eens terugzien, niet waar?

Als je nu praat over lenen dan lachen vele mensen. Ze lachen want ze weten dat lenen houden betekent. Maar vergeet niet, zo gaat het nu eenmaal op 'ons' eiland!

.14. Maak hem dood, een dier

En dier is een vies woord hier op ons eiland. Een dier moet nut hebben. Namelijk, inbrekers pakken of op zijn minst goed blaffen als een kind langs fietst. Een dier is een overbodig wezen voor de doorsnee eilandbewoner. Een dier is een kwaad en een dier is een vies ding dat er niet zo uitziet als wijzelf. Een dier is een glibberig, geschubd, behaard eng ding dat geen nut heeft. Nu maakt het niet uit of we over een hond, kat, kakkerlak, muis, rat of vogel praten. Allemaal wezens die nog eten nodig hebben ook en veelal geld kosten! Maar we hebben wel een leguaan die we kunnen eten. We hebben ook geiten en schapen die we kunnen eten. We hebben zelfs schildpadden die we kunnen eten. En er zijn vissen die we erg lekker vinden.

Eén woordje duikt alsmaar op; 'eten'. Want dat is waar het bij onze bewoners om gaat. Eten is hun lust en leven en dat weten de Chinezen ook. Nu hebben Chinezen minder problemen met dieren want zij vinden dat ALLES te eten is. Een hond, een kat, een muis een rat, alles is vlees en zeker zoals we dat hier lekker vinden, dat wil zeggen goed gestoofd. Het vlees mag best wat rottig zijn maar goed gestoofd valt het toch ook

uit elkaar! Met hier en daar een insect, b.v. kakkerlak, wat tussen de gestoofde groente geeft dat nog af en toe dat knapperige smaak en walhalla ons maaltje is klaar; ‘saté ku batata ku hopi sous’ (saté met aardappelen met veel saus)!

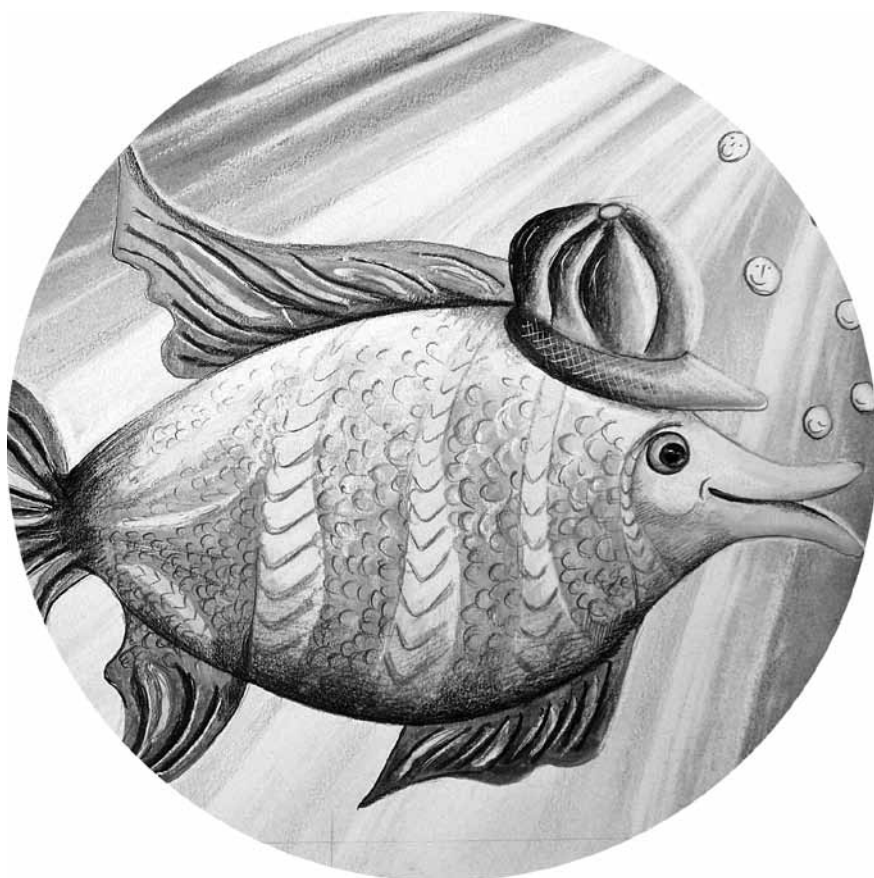
Alles wat vlees is en om te eten is wordt nog voor een tijdje gekoesterd want hoe meer vlees eraan zit des te meer brengt het op. Dieren hebben of dieren houden is gekoppeld aan eten en aan geld. We hebben weinig koeien op dit eiland maar die we hebben, lopen als karkassen rond. Maar bij ons bestaat wel de ‘heilige koe’ en dat zijn onze geiten. Als er een ongeluk gebeurt en een geit was de oorzaak, is er geen eigenaar te vinden. Als je dan die geit oppakt en meeneemt naar huis, zijn er 3 eigenaren en een fikse boete en ook nog een veroordeling voor geiten stelen! Ons eiland wordt kaalgevreten door de loslopende geiten! Elk jong stukje groen die zijn kop op wil steken wordt die dag terplekke onthoofd! Geitenbezitters mogen alles en doen alles om hun geiten te beschermen. Maar ze menen ook dat openbare wegen en stukken grond van hen zijn. Ze knippen andermans afrasteringen door om zo hun geiten daar te laten eten. Ze hebben ruzie met iedereen die maar naar hun geiten wijzen. De geit is werkelijk een heilige koe op het eiland.

Het is wel die geit die onze vegetatie totaal vernietigt. Er is bijna niets wat een geit niet lust en als er werkelijk niets te vinden is dan eet hij elk papiertje op wat voor zijn poten komt waaien. De geit die niet weg te denken is in de lokale cultuur. Maar over cultuur gesproken. Wat is de status van een ezel op dit eiland? Nou, het schijnt zo te zijn dat je in aanzien stijgt als je een ezel bezit! Jip, je bezit een ezel en je staat hoger op de lokale trap. Ik had het daar eens over met een oudere man die hier altijd gewoond heeft en die moest vreselijk om lachen. Hij vertelde lachend; ‘Och dat zijn die jongeren die zelf ezels zijn. Dat zien we ook in de politiek die kennelijk hele velden met ezels hebben.’ Ik persoonlijk geef hier maar geen commentaar op, want alles wat ik bijvoeg zal tegen me gebruikt worden!

We zijn lokaal niet zo gek op dieren en dat zegt eigenlijk veel hoe een gemeenschap is. Mahatma Gandhi heeft het eens aangehaald dat men een volk kan herkennen aan hoe het met zijn dieren omgaat. En ik geef weinig mensen gelijk maar deze man moet ik gelijk geven. Honden, eigenlijk dieren, krijgen trappen, net zoals hun kinderen. Dieren worden doodgemaakt voor de lol. Op die manier doen ze dat ook met de Isla, die laten ze toe burgers te doden. En zo verwaarlozen ze ook hun huisdieren zoals honden, katten, kippen, geiten en ezels. Net zoals ze met hun naasten doen. En zo kun je de gedragingen van de mens naar de dieren toe, doortrekken in hun eigen omgeving, als mens naar hun eigen mensen toe.

De lokale bevolking gaat in de gemeenschap over lijken en gunt de dieren het licht in de ogen niet. Net zoals de man van 60 die met maat 45 van schoen een anolis van 10 cm tegen de muur compleet uit elkaar liet spatten. Mompelend ‘vies beest’! Of die gast die zijn hond van de rots afgooit en 2 km verderop bij een baaitje staat te roepen dat hij daar naar toe moet zwemmen. Allemaal om de conditie van zijn hond op te vijzelen! Walgelijke taferelen spelen zich hier af op dit eiland tussen mens en dier. Want een hond moet goed waaks zijn dus we zetten hem de gehele dag aan een ketting van 1 meter in de kokende zon voor aan de poort, zodat er niemand door kan! Zo zou ik een boek vol kunnen schrijven wat de lokale mensen doen met hun dieren en de dieren in de natuur. Laatst was nog een oude man parkieten in de vleugels aan het schieten. Waarom hij dat deed was twee redenen. Reden een; De parkieten eten zijn maïs op. Reden twee; Hij schiet ze in de vleugels want dan kan hij ze nog levend verkopen aan mensen die een parkiet in een kooitje willen stoppen. Dat brengt goed geld op, riep hij me nog na!

De leguaan, een oerbeest wat wij nog rijk aan zijn op dit eiland. Leguaan door de ogen van een Antilliaan is potentie verhogend en het is goed om te laten zien dat hij een echte man is! Echte man die kippensoep eet! Want, wat doen vele restaurants die pretenderen ‘sòpi yuana’ (leguaan-soep) te serveren? Ze maken soep met zeer kleine stukjes kippenvlees.

En die oude ‘yu di Kòrsou’ maar denken dat hij werkelijk afgewerkt is op zijn leeftijd!

Wat kun je, je toch niet allemaal in je hoofd prenten. Een leguaan die je mannelijker maakt. Maar goed dat ze niet weten hoe mannelijk een hagedis is! Vele lokale mensen zijn tegen dieren en zien het nut niet in van een dier. Als het niet te eten is, heeft het geen nut en dus overbodig. Toch blijft de natuur zich alsmaar herstellen en heeft nog genade voor het onbegrip van de mens. Maar we zien langzaam maar zeker dat het eiland kaal geschraapt wordt. Een eiland waar nog dagelijks tropische vissen verscheept worden en koralen uit onze zee geplukt worden. De zee die o zo mooi was en nu een kale woestijn is. Vissen zo klein worden al gegeten en overal liggen kanasters, wat vangkooien zijn van gaas. Overal is het koraal gesneden en al kunnen we er zelf niet meer zover naar duiken, we kopen dan een duikbootje. We zullen en moeten de natuur vernietigen!

Het gaat ver en het gaat werkelijk verkeerd in de natuur rond en op ons eiland. We plunderen de natuur kaal zoals wij ook elkander leegplunderen. We moorden elk dier wat in onze ogen geen nut heeft, zoals we elkander vermoorden via Isla, via gevechten of via drugs. We kappen alles weg wat groen is, net zoals we alles wegnemen wat aan anderen toebehoort. En dan kom ik weer bij de heer Mahatma Gandhi die duidelijk maakte dat een volk dieren nodig heeft, maar ook duidelijk aanhaalde dat een volk wat zijn dieren slecht behandelt, zelf een slecht volk is. Nu kan ik veelal daarin meegaan want je hoeft niet rijk te zijn om de natuur te respecteren zoals zij is. Je hoeft niet rijk te zijn om een hond, kat of welk dier dan ook een aai over zijn kop te geven of aan te halen. Je hoeft niet rijk te zijn om je als mens te gedragen en alles te respecteren wat om je heen bloeit en groeit. Maar wat zien we, en daar heeft heer Mahatma Gandhi gelijk in: De mensen hier zijn zo ook naar elkaar toe. Ze vechten, vechten om geld, macht en ego. Ze vechten tegen elkaar en gunnen elkaar het licht niet in de ogen en dat is precies zoals ze ook met dieren doen.

Helaas een wrang gegeven en een wrange nasmaak, te weten dat we hier een volk zijn wat zeer laag op de menselijke ladder staat. Een volk wat niet de natuur en zijn medebewoners weet te respecteren. O ja, was het bijna vergeten. Het is onze cultuur en we deden het vroeger ook al zo. NEE mensen, vroeger deden we het niet zo. We deelden het beetje wat we hadden en verwoestten niet alles wat natuur en dieren was. Vroeger was er respect want het was de natuur die ons in leven hield. Nu menen we de natuur niet meer nodig te hebben en zo.... FLATS, trappen we alles dood wat voor onze voeten loopt. Vroeger, cultuur! Nee, het is een verschuilen van het aftakelen van een volk. Een duidelijk voorbeeld van onkunde, onbegrip maar dat is zeker geen cultuur.

.15. Gaat u maar voor

De deur open houden om zo iemand voor te laten. O nee, nu ben ik aan het dromen. Want zo galant zijn we niet op deze rots. Kennelijk is dat iets vies, dat je een deur open houdt voor een ander. Wie weet, misschien moet die oude vieze vent wel iets van mij. Dus niet naar hem kijken, kop omlaag en afdruipt is het motto. Mocht hij het dan toch nog doen, let wel, de deur open houden, dan zeker geen dankjewel zeggen want dan hebben we contact.

Het verlegen zijn is een kenmerk van deze bevolking. Nederig, verlegen maar ondertussen..... ‘Ahan’, het is nu eenmaal de cultuur en zo doen we dat altijd al. Kan zijn en och, we weten nu eenmaal dat een Antilliaan niet makkelijk contact maakt met ‘vreemde’ mensen. Wel een beetje vreemd als je weet dat ze wel openstaan om Jan en alleman een poot uit te draaien als het om zaken doen gaat. We zien dat duidelijk bij de Hindoestaanse gemeenschap die je met open armen ontvangt in hun winkels maar een schop nageeft als je de winkel verlaat. Buiten de schop

is je beurs leeg en is er garantie tot de deur. Maar mocht het apparaat, wat je gekocht hebt, bij het naar buiten gaan kapot gaan, zijn er altijd nog kleine lettertjes die een fabrieksgarantie teniet doen! Kortom, je wordt opgelicht waar je zelf bij staat. We weten het allemaal en we hebben het cultureel aanvaard! We weten ook dat in deze winkels een lege beurs en een oneindige blik het beste is.

Maar we hebben het over voorgaan. We wijken teveel af. Dat is de niet bedoeling, zeker niet in een cultureel boek. Het is namelijk wel onze cultuur dat we alsmaar de zaken ontwijken en uit de weg gaan. Maar ook daar hebben we het nu niet over. Daar mogen we het niet over hebben, anders breng ik de lokale cultuur in discredit en dat is zeker niet mijn bedoeling.

Voorgaan. Welnu, daar heb ik ook nog een mooi voorbeeld over. Ik moest voor mijn werk heel veel naar onze grootste nationale bank die beweert voor de lokale mensen te zijn. Dagelijks stond ik vroeg in de rij om snel aan de beurt te komen om dan mijn werk te kunnen vervolgen. Veelal was ik nummer een of twee in de rij, die soms erg lang kon zijn zeker als het betaaldag was.

Deze keer was het een gewone dag, maar best druk. Na mij stonden al 14 mensen te wachten wanneer de deuren open gingen. We hadden al enkele dagen gezien dat er net voor de opening van de bank een oudere dame uit het niets kwam en dan vooraan in de rij ging staan, net op het moment als de deur opengedaan werd. Nu heb ik altijd respect voor oudere mensen gehad en ook altijd geholpen, maar dagelijks vanuit het niets komen en zonder blikken of blozen vooraan te gaan staan en zeggen dat ze oud is, gaat een beetje te ver. De bewaker van de lokale bank voor al zijn vrienden, greep niet in en liet iedereen mopperend staan. Ikke niet weten, ikke niet ingrijpen.

Daar kwam ze, net voordat de deur openging. Ik stond nummer één, pakte de deur en hield deze met mijn arm stevig vast. Ze probeerde er onder door te glippen maar ik ging voor haar staan. Ze was kwaad, begon te tieren en ik deed net of ik geen Papiaments verstond. Ik liet 14 man binnengaan en vervolgde dan mijn weg de bank in. Ze stond achteraan waar ze thuishoorde, in de rij zoals wij stonden. Geen bewaker te bekennen op dat moment want bij onpopulaire handelingen zijn ze altijd verdwenen. Is namelijk onze cultuur.

De medewerker van de bank lachte naar me en hielp me snel in een kamertje en vertelde me dat deze vrouw een lastpost was, al weken lang. Toen ik voegde waarom de bewaker of de leiding niet ingreep was het antwoord dat ze daar geen herrie wilden hebben en ook geen slechte naam. Ik antwoordde: Dus u laat 15 mensen slecht praten over uw bank omdat u niet ingrijpt, om zo één vrouw haar mond te laten houden! Vreemde gedachten, waren mijn eerste bedenkingen. Later besepte ik dat onze ‘Banko di amigu’ liever 15 mensen kwijt is dan één herrieschopper met geld!

Nog steeds ben ik niet op het thema waar ik het met je over wil hebben! Wat is dat toch? Zit die cultuur ook al in mij? Alsmar afdwalen en alsmar andere zaken aanhalen. HELLLLUP ik ben verantiliaaniseerd!! Ikke nu ook in de culturele oorlog vastzitten!

Gaat u maar voor, gaan we weer. Het verkeer van ons eiland is een voorbeeld voor de wereldbevolking! Jawel, zonder te lachen durf ik dat te schrijven. We ritsen, schuiven, helpen en zijn een heer/dame in het verkeer. Enkele voorbeelden. We staan op de Caracasbaai. De weg van de eeuwige files. Sta je in een zijweggetje dan zou je in Nederland kunnen staan wachten totdat je een ons weegt! Nou zelfs totdat je een gram weegt, want ook de Nederlanders hier geven je echt geen kans! Maar een Antilliaan stopt, knippert met zijn lichten en je mag invoegen! Kijk dat is ONZE cultuur want wij respecteren elkaar in het verkeer.

Plof, je motor slaat af, net door een gat gereden en hij deed al raar en zijn laatste servicebeurt was gedaan door de fabriek 8 jaren geleden! Sta je ongelukkig op de weg en je kunt geen kant op. Dan kun je twee dingen doen. Je zet de knipperlichten aan en ga een pilsje pakken bij een snèk, wachtend totdat de politie komt die het dan wegsleept voor je. Of, en dan komt onze cultuur weer naar boven. Iemand stopt en twee jonge kerels vragen of ze je even moeten helpen de wagen aan de kant te duwen! Ja, je leest het goed. Wij doen dat op dit eiland! We helpen en we bieden nog even aan of er ergens naar gebeld moet worden. Hé Nederlanders, daar kunnen jullie nog van leren hè?

Wij lokalen helpen elkaar in nood. Zelf hadden we een groot ongeluk en we hadden de lichtmast van Aqualetra als extra bagage midden in onze wagen zitten. Altijd naar je vrouw kijken naast je, wordt ook saai en ik dacht, och laat ik maar eens een paal daar zetten. Bleek wel lastig met schakelen want mijn versnellingsbak was verhuisd naar de achterbank! Ik ben maar gestopt want elke keer naar achter kruipen om te schakelen bleek achteraf lastig. Binnen de kortste tijd was er hulp en waren er mensen om ons bij te staan. Nee, beste mensen niet om onze wagen leeg te halen maar werkelijk om ons bij te staan in de vreselijke klap die galmde toen de paal had besloten over te steken.

We kregen water aangeboden, Aqualetra kwam hun paal terughalen en de politie kwam de situatie opnemen. Het was een geweldige ervaring hoe een volk, één kan zijn en mee kan leven in een tijdelijke verbouwing van een wagen. We werden heel goed geholpen en nogmaals, er hing een fijne sfeer. Ondanks de ravage en de diverse kapotte wagens was er geen enkele negatieve energie.

Nu zul je denken dat ik aan het dromen ben maar ik moet je te-leurstellen. Ik blijf zeggen dat het verkeer op dit eiland een voorbeeld is voor de wereld en in het bijzonder Nederland. Och ja, een rood stoplicht ontwijken moet kunnen. Met een fles whisky achter je kiezen rijden moet

ook kunnen. Op een éénbaansweg 120 rijden is mogelijk en inhalen met tegenliggers is opgenomen in onze verkeersregels. Dat alles wimpelen we gewoon weg, als zijnde cultuur.

.16. Georganiseerde vuilnisbelt

Landfill noemen we dat hier maar in het goed Nederlands, wat ik overigens niet pretendeer te schrijven, noemen we het een vuilnisbelt.

Gaan we het over vuil hebben, zouden we een boekje alleen daaraan kunnen besteden. Ik weet zeker dat je ziek wordt van al mijn geschrijf en daarom overval ik je nu maar met de vuilnisbelt van Curaçao. Ooit geweest op onze vuilnisbelt? Best gezellig en ik ging er nog wel eens naar toe met mijn gasten. Ben nu eenmaal in het vuil geboren sinds ik uit mijn moeder op deze wereld ben gekropen. Wat een zootje is deze wereld toch! Heb nooit begrepen dat er in al dat vuil nog wezens kunnen leven. Maar toen ik mijn vrienden rat, muis en kakkerlak sprak werd me duidelijk gemaakt dat, dat nu eenmaal de wereld was. Ik heb mijn vel maar extra beschermd en denk maar verder er niet bij na, in wat voor een vuilnishoop we leven.

Ik ben in 1982 beland op een eiland wat bij mij overkwam als één grote vuilnisbelt, wat later bleek cultuur te zijn. Hm, niet lachen. Wij hebben hier een vuilcultuur die van hoogstaand niveau is. Wij hebben lak aan luchtvervuiling, hebben lak aan grondvervuiling en gooien radioactief afval in onze zee voor het eiland. We smijten het huisvuil in zee of op land maar zelf rijden we niet verder dan onze poort en gooien dat het liefst in de tuin van de buurvrouw. Onze tuin moet schoon zijn maar net na deze plaats mogen de ratten meedoen in de pret van het vuil.

Inderdaad, we hebben een vuilnisstortplaats, maar waarom zo moeilijk doen als onze cultuur zo is dat we vuil over de afrastering mogen gooien. We hadden een minister die dat ook nog publiekelijk verkondigde en ons vertelde dat het vroeger ook zo gedaan werd! Kijk dat is nu de ware ‘vuil’ cultuur van ons eiland. We donderen letterlijk alles bij de burens! Niet klagen hoor, we gooien het gewoon terug of verderop bij andere burens. Als eindstation belandt het in een van onze afwateringskanaaltjes, rooien geheten! En dan hebben we pas een probleem als het hard gaat regenen. Het water weet dan niet waar te gaan en gaat je voordeur in en achterdeur uit! We lossen alles op, lukt dat niet en is het dus niet opgelost dan geven we het door aan onze kinderen!

Vuil, mensen we leven werkelijk op een grote vuilnisbelt! Ik heb eens Duitse toeristen dit eiland laten zien en zij werkten allemaal voor de milieudiensten aldaar. Deze mensen hebben ellenlange films gedraaid, dat op zogenaamd Nederlands grondgebied zoveel milieuregels ontdoken worden. De Isla, waar vele rechterlijke uitspraken over bestaan en alsmear jaarlijks door hun toedoen minimaal 18 mensen sterven. Buiten dat worden vele honderden mensen ziek! Niets aan de hand, want dit is al vele jaren zo en Nederland heeft zelf die Shell (nu Isla) daar neergezet! Het huisvuil wat overal slingert en zelfs veelal niet de moeite gedaan wordt om het in de containers te doen. Och, we gooien er de fik in! Een beetje plastic lucht is goed voor je longen! Dan de vele autowrakken. We zien meer autowrakken dan palmbomen en cactussen op dit eiland! Het lijkt wel een status, hoe meer autowrakken in je tuin, des te welgestelder je bent! Jip, je kunt maar een cultuur hebben, niet waar?

Maar we gaan door. We hebben industrieel vuil waaronder het radioactieve afval vanuit de medische wereld. Geen probleem, de zee is groot genoeg. Onze vissen zien toch al rood en groen eruit van ellende, kan geel ook nog wel bij. We hebben het vele afval van de raffinaderij. Ook geen probleem, we dumpen het op land of in zee. Auto's met vreselijke

rookpluimen net van een keuringslokaal afkomend. Geeft niet, liever de rook de wijde wereld in dan in de wagen zelf!

Je kunt je niet voorstellen, maar wij eilandbewoners hebben overal oplossingen voor. Kijk, voor het vuil wat het ook mag zijn, maken we ons niet druk, de buurman heeft altijd wel een ‘plekkie’ vrij voor mijn vuil! Cultuur? Nee, luiheid en zich absoluut niet druk maken om zijn medemens. Het is werkelijk erg om te zien hoe ons drinkwater, wat men pretendeert een van de zuiverste te zijn, zo vergiftigd wordt. Een lijk van een hond in een van de watertanks mag geen probleem zijn. Onze splinternieuwe waterleiding, gelegd door onze energiebedrijf werd afgekeurd omdat er vuil in zat. Geen wonder, de pijpen hebben jarenlang open gelegen in de rook van onze raffinaderij! Ongeveer 7 maanden heeft het geduurd voordat we water kregen uit deze leiding en het voordeel was wel dat bij het opendraaien van de kraan het schuim je tegemoet kwam. Dat planten doodgingen en algen verdwenen als sneeuw voor de zon, praten we niet over! Zo drinken wij dus al jaren geen water meer vanuit de leiding terwijl er net nog een extra ‘goedheidstempel’ op het water is gezet! Jazeker, dat water kwam direct uit de boiler op het fabrieksterrein gelegen en heeft dus nog geen een leiding buiten het terrein begaan.

Even lekker zwemmen? We hebben zee genoeg. Mooi blauw en heerlijk. Onze surfers gaan veel op de noordkant surfen. Hun lust en hun leven. In een keer hadden ze vreselijke jeuk en wondjes op hun huid. Er werd gebeld maar geen nood aan de man, zou een zogenaamde kwal moeten zijn. Nu duik ik al zeer veel jaren en een kwallenbeet is totaal anders dan een verbrande huid. Wat was de werkelijke reden? Verder op de noordkant lozen bedrijven veel vuil via hun tankwagens. Chemisch vuil, beerputten en van oude watertanks wordt de inhoud daar geloosd. De stroming was gedraaid en in al dat vuil zwommen onze surfers, voor hun leven lang vergiftigd en verder een overheid die dat allemaal toelaat.

Beerputten, we hadden het er al even over. Gaten in de grond en lozen maar. Accuzuur geen probleem, open slaan en zuur is weg! Afgewerkte olie, men rijde naar een open plek draai de bout onder de wagen los en laat de olie weglopen. Even de filter loshalen en die smijten we verderop in de bosjes. Bout erop, nieuwe olie erin en de servicebeurt is klaar! We hebben overal een oplossing voor! Maar met vuil hebben we geen problemen, want we houden van vuil! Wel hebben we nu bezorgde burgers die zich afvragen waarom bepaalde ziekten meer voorkomen op ons eiland dan elders op de wereld. En dan, ja dan, moet ik huilen want dan kan ik niet geloven dat we hier met zoveel naïeve mensen leven.

We doen het al jaren zo. ‘Het is onze cultuur’ gaat dan niet voor mij op en dan vraag ik me af, hoe lang nog?

.17. Dushi / Schatje

He dushi kon ta! Hoe gaat het schatje? Een vraag die we dagelijks horen galmen over ons eiland. Zodra er een beeldschone langs komt vallen de dushi's uit de lucht. Dikke kont, smalle breinaalden, half naakte dushi's, maakt niet uit zolang het maar het vrouwelijke keurmerk heeft, is de Antilliaanse man wel te vinden voor een vriendelijk woord voor de andere sekse.

Met veel leguanen (kippen)soep achter hun kiezen, met een biertje in de hand, hangend aan een bar of zittend op een krat onder een oude boom, zijn ze altijd bereid om een goed woordje te doen voor hun medemens. Hun schatje, wie dat dan ook is, wiegelt nog eens extra met haar achterbalkon en ondertussen wordt haar voorbalkon nog eens extra vooruit gestoken. Zowel dushi als onze complimenterende gasten hebben weer een goede dag.

Met een blik van ‘val me niet lastig’ maar met een houding van ‘ja graag’ lopen ze rond. Onze dushi’s waar we zo trots op zijn. Of er nu een, twee of drie kinderen al om de bewuste dushi heen dartelen is geen probleem. Een vierde is altijd welkom als de dushiroeper maar zijn geldbuidel trekt en maandelijks voor de kosten opkomt.

Maar nu schrijf ik iets wat het grootste probleem is in onze dushi wereld. Want geld, kinderen en een willende dushi gaan niet samen. Geld wordt er met het grootste gemak beloofd maar als na de daad er toch een klein dushi geboren wordt, is de dushi papa verdwenen.

Even geduld

Hé dushi	Hallo schatje
Kon ta bai	Hoe gaat het
Tur kos ta bon	Alles goed
Ki ta bo number?	Wat is je nummer?
Mi ta bel bo	Ik bel je
Te mañan	Tot morgen

Zo even wat geregeld met die schoonheid die zonet langskwam. Moet gebeuren toch? O, dat ik getrouwd ben. Nou dat maakt niets uit hoor. Wij mannen op Curaçao hebben gewoon een leger aan vrouwen. Dat geloof ik achterelkaar als ik regelmatig de verhalen hoor aan de snèk terwijl we goed staan te drinken!

Kijk, het gezond mannelijke lichaam wil ook wel eens wat. Nou, wel eens wat! Als het kan liever elke dag of meerdere keren op een dag. Maar goed, als we de vele mannen moeten geloven liggen ze de hele dag wel met een of andere vrouw in bed. Grootspraak en overdrijven is geen kunst want deze mensen kunnen werkelijk overdrijven en geloven zelf dat ze gewild zijn bij elk vrouwelijk schoon.

Nu kunnen de vrouwen hier ook wel want van. Zoals ik al eerder aanhaalde, hoe meer kinderen des te meer geld in het laatje. Althans dat denken vele van de vrouwelijke dushi's en doen er dus ook alles aan om dat zo voor elkaar te krijgen. Kinderen krijgen betekent inkomen en kinderen maken is ook nog plezierig. Alle rottigheid later is voor oma of voor een tehuis. Nu denk je dus dat iedereen de hele dag in bed ligt en dat is ook weer niet zo. Ook heeft niet elke vrouw zo'n instelling maar we kunnen er wel vanuit gaan dat velen met die bedoelingen over de straten dwarrelen.

Wel eens een karnaval bezocht op ons heerlijk eilandje? Nou, ze lopen erom zoals mijn oma het me altijd al vertelde. Ze lopen erom, dus om aan de haak geslagen te worden. Maar ik vraag me dan af als ze dit doen bij de ene man, doen ze het ook bij de ander! Is er dan helemaal geen respect meer voor het eigen lichaam? Geen respect naar je kinderen of naar de mensheid toe? Zijn we zover gedaald dat we hetzelfde gedrag vertonen als de honden en dan ook nog om het vieze geld? Ik hoorde een vrouw eens zeggen op een zin van een man die trots was vele kinderen te hebben bij vele vrouwen. 'Man, mijn honden maken ook overal kleine hondjes'! Die man werd kwaad maar ze bleef erop staan. Ze vervolgde met; 'Jij bent als man dus gedaald op het niveau van de honden. Namelijk alle loopse vrouwtjes dekken die er maar te dekken zijn. Maar verantwoordelijkheid nemen is wat anders.' 'Het was hun eigen schuld, ze vroegen er om', was zijn antwoord. Nu, zo denken de honden zelfs nog niet!

Misschien een harde vergelijking van deze vrouw, maar gelijk had ze wel.

Het woord dushi valt de gehele dag hier op onze eilanden. Wel eens zo bij een snèk wat drinken wezen halen? Of, als je net uit een toko (winkel) komt en je loopt met de boodschappenjongen naar je wagen. Als je niet oppast, zet hij de boodschappen boven op het dak van je auto als hij een dushi ziet lopen! Het vrouwelijke schoon heeft een magische kracht bij de

lokale mannen. Maar we hebben ook van die mannelijke michelin poppen lopen die de hele dag poeders drinken en lopen te zweten in een gym. Mannen waar de vrouwen als bijen op vallen. Hoe meer van die rollen, kwabben en opgepompte spierballen des te gekker worden de vrouwen. Dan een strak korte onderhemd aan en over de straat lopen of ergens goed in het zicht zitten, dan heb je zeker succes en zijn vrouwen gegarandeerd. Vergeet niet, de echte man zit ergens, of hangt maar wat rond in een nitro wagen, zwaar geëpileerd en liefst met spierballen gecreëerd door poeders. Dat zijn de werkelijke lokale mannelijke dushi's.

Maar dushi komt niet alleen uit de monden van mannen. Ik was laatst in een hotel en mijn bestelling werd opgenomen. Stond een 'knappe' Antilliaanse schoonheid aan onze tafel en mijn vrouw gaf de bestelling aan haar op. Dank je dushi, was het antwoord. Okay, misschien verkeerd gehoord en ik vertelde haar na afloop dat het lekker gesmaakt had. Dank je dushi, klonk het weer. We vroegen haar waarom wij allemaal dushi's waren van haar en ze gaf het antwoord: 'Och, dat klinkt toch goed'! Dan vraag ik me toch af, als ik iedereen schatje ging noemen wanneer ik bij klanten kom of in een vergadering zit, zou het wel een schattige boel worden en gebeurde er nog maar weinig! He schatje, je doet je werk niet goed! Waar zijn de waarden, waar zijn de normen en waar is de opvoeding? O ja, ik was het even vergeten, dit is de cultuur waarin we hier leven. Okay dushi, tot het volgende stuk.

.18. Papi – Vader?

We hadden het zojuist over onze dushi's die zowel mannelijk als vrouwelijk zijn. Maar we hebben ook een papi. Nu denk je dat papi voor vader staat en dan heb je gedeeltelijk gelijk. Maar er is ook een papi die alsmaar opduikt als je in het vrolijke kamp loopt. He papi kon ta, kon ta papi, papi aki? En zo denk je werkelijk dat zij weten dat je vader bent van een regiment kinderen! Deze vrouwen van genoeg hebben kennelijk een scherpe blik want ze weten precies of je een horde kinderen hebt of niet. Maar niets is minder waar. Vergis je niet want de papi die we op Campo horen, wat overigens een hotel is, is niet een vader maar de mannelijke dushi. Het is zo, dat je door deze vrouwen aangesproken wordt als zijnde papi.

Nu kom ik niet al te veel daar want ik heb al gezien hoe het daar er aan toe gaat. Maar zelfs die keer dat ik geweest ben om de stand van zaken op te nemen, voelde ik me bij het binnenkomen als een jonge man en toen ik naar buiten ging als een oude man met tientallen kinderen! Papi voor en papi na en dan een hoop gebrabbel wat dan een uitnodiging bleek te zijn. Ben blij dat ik niet taalgevoelig ben en dus niet wist wat en hoe te handelen!

Het hotel Campo is een uniek hotel. Je betaalt je kamer per half uur en je kunt de hele avond wisselen van vrouw. Mits je wel een dikke buidel meeneemt. Want als je na een avond de ballans gaat opmaken, blijkt dat je in New York een penthouse had kunnen huren voor een nacht en dan met airco, tv en rust. Nu zit je in dit hotel met allemaal kleine hokjes en in plaats van dat er elk half uur wisseling van de wacht is moet jij met je kleren onder je armen weer gaan verkassen! Dus je betaalt je rot en loopt de gehele nacht met je kleren en schoenen te leuren! Weer eens eentje papi galmend vanuit een kamertje ver in de hoek.

Papi kon ta, en dan? Ja, dan is het weer geweest en gaan we naar de volgende dushi op het complex. Mensen, ik raad jullie aan om eens te gaan kijken. Maar houd je kleren aan want zo ben je vader met vele ziekten en wie weet enkele extra kinderen. Cultuur die er ingebracht is geworden, en verschiet niet, door onze R.K. kerk! Ja, vele jaren geleden wilde de bisschop de prostitutie onder een dak hebben en bouwde Campo. Ja, de kerk bouwde het kamp, o nee hotel, en zorgde dat alle vrouwen van lichte zede bij elkaar zaten. Nu zijn we modern geworden en is het gehele eiland een groot kamp (zonder O).

Papi, die hebben we veel op het eiland en zo lopen de mannen dus alsmar dushi te roepen en de vrouwen papi. Lijkt op een splaakgeblek of zou het cultuur zijn?

.19. Prins

Wie zou niet met een prins willen trouwen? Nu, kom naar Curaçao en er is een grote kans dat je een prins aan de haak slaat. Het zal een man zijn, sterk en van lokale afkomst en iedereen zal hem prins noemen.

Nee, het is geen geintje, we hebben vele prinsen op dit eiland. Denk je dat ze aan namen tekort hebben? Ook dat is niet de reden. Of denk je dat er door adellijk bloed veel gesport werd in het verleden? Ja, vele wilde verhalen gaan wel ten ronde maar die hebben we niet kunnen bewijzen. We wisten wel dat vele zeer vooraanstaande families zich tegoed hebben gedaan aan het lokale vrouwelijk schoon en vele blanken zijn via lokale mensen geboren. Ook komen de Jansens en de Klaassens voor tussen de lokale families. Die hebben dan nog geluk gehad dat zij deze naam nog gekregen hebben en de meesters hen onderhouden hadden. Vele lokale mensen komen vanuit een hutspot aan nationaliteiten en zien we

de vreemdste namen opduiken van waar je weet dat het daar effen wat anders is gegaan.

Nu nog hebben we zoekende kinderen die willen weten wie hun werkelijke vader was. Helaas is dat door oma of overgrootmoeder angstvallig verzwegen omdat het een geheimpje was tussen hem en haar. Genetisch bepaald, werd er veel mee afgedaan maar je kunt beter zeggen dat het met onderdrukking en afpersing bepaald is. Want als een zeer hoge piet een slippertje maakte dan mocht dat zeker niet naar buiten komen. En uiteindelijk vroegen ze er toch om, was dan veelal een uitvlucht!

Ja, die goede oude tijd met nu families die dan weer een blanke ertussen hebben en dan weer naar het negroïde neigen. We maken er een werkelijke hutspot van en eigenlijk het moet kunnen, niet waar? Je zou bijna zeggen dat het de cultuur is. Maar laten we cultuur er maar even buiten want dat is een te harde klap als we dat erbij gaan betrekken.

Prins kom even, we hebben je hulp nodig. Pa roept dat vanuit zijn werkplaats. Als pa prins roept, komt er geen ruiter op een paard aan draven, stapt af en gaat zijn vader helpen. Nee, de oudste van het gezin staat op en loopt naar vader toe. Prins is namelijk de bijnaam voor de oudste zoon van een gezin. Hij die als eerste komt zal prins als bijnaam hebben.

Nu wonen we op Bandabou en ik had nog nooit eerder van dit gebruik gehoord en we kwamen in het begin inderdaad diverse prinsen tegen. Prins voor en prins na hoorden we en dachten werkelijk dat we op een Koninklijke plaats waren beland. Pas toen we gingen vragen bleek dat Prins dus de oudste zoon van het gezin was.

Ik was eens op de markt van Barber, zag Prins lopen en riep wat hardop, hé Prins. Ik moest zeggen, aardig wat mannen keken me aan. Heb dat maar nooit meer gedaan want het gaf verwarring in het geheel. Het is ook goed dan de achternaam te weten. Maar dan nog blijkt het verwar-

ring te geven want Bandabou heeft maar enkele familienamen met zeer veel kinderen en daar weer altijd een oudste zoon die Prins heet. Gemakkelijk? Welnu, ik vind het verwarrend en zeker moeilijk te begrijpen. We houden het dan maar op hun werkelijke roepnaam en dat gaat beter moet ik zeggen.

Laten we het woord prins maar houden als we in huiselijke kringen zijn en met die ene familie om ons heen. Dan kun je Prins roepen en zal de oudste zoon je te woord staan. Cultuur kan soms erg lastig zijn en veelal onbegrijpelijk voor westerse mensen.

.20. Felle kleuren

Als een tegen de dertig jarige Hollander ben ik terechtgekomen op dit eiland. Kunstenaar ben ik en daarnaast heb ik wat extra hobby's. Wij Hollanders zijn niet zo fel van kleur, we houden van wit, zwart, grijs en bruin. Een enkele lefgozer durft er een kleur tegen aan te gooien en dan moet hij/zij het wel goed kunnen verdedigen.

Zo kwam ik op het eiland met mijn kunstwerken veelal met zachte kleuren en met een tikkeltje gewaagde kleur erbij. Maar we willen kleuren zien, was de veelgevraagde zin. Kleur, we hebben veel kleuren op dit eiland. Afijn, ik kon dat niet ontkennen want ik had niet voor niets de hele dag een zonnebril op. Het deed pijn aan mijn ogen wat mensen droegen aan kleren maar ook zoals ze hun huizen schilderden. Kleur was het kenmerk van onze cultuur, was een opmerking. Blijkbaar was ik dan geen deel van die cultuur? Ik zag die kleuren niet zoals ik ze moest zien, volgens de normen en waarden van dit eiland. Ik wilde ze zacht neerzetten en zacht over laten komen.

Kleur was de vraag en kleur zal het moeten zijn. Ik zette mijn zonnebril af en had weken hoofdpijn van de kleuren die op mijn netvlies schreeuwden, pakte papier en legde deze harde kleuren langs elkaar. Ik voelde me als een verslaafde die een trip aan het maken was in een of ander dromenland wat Curaçao heette. Het deed pijn aan mijn ogen al die kleuren te zien. De grootste pijn kwam met carnaval toen ik werkelijk mensen beschilderd zag in vele kleuren. Met vele kralen, toeters en bellen die ze kennelijk geërfd hadden van hun kolonisator. Ik vraag me jaarlijks af waarom dit feest hier gevierd wordt terwijl het een koloniaal feest is. Maar ja, waarom ook naar die kerk gaan die de grondlegger was van de slaventijd? We moeten veel door de vingers zien en niet alles letterlijk nemen, zullen we maar denken.

Kleuren, felle kleuren daar is waar we om schreeuwen. Het leven is kleur, het leven is kleurrijk. Dan valt de zon weg en is het donker. Dan, ja dan zien we de werkelijke kleuren. De kleur zwart die als enige overblijft en laat zien dat de wereld van kleur een schijnwereld is waar een compleet menselijk volk aan vasthoudt. Kleur, we zien het dagelijks in de straten en soms denk je dat carnaval nog niet voorbij is. Ga naar de stad en je ziet mensen lopen in de meest vreemde combinaties maar ook in de meest vreemde kleren. Nu ben ik zelf zeker niet op kleren ingesteld en heb er zo mijn eigen versie daarop. Maar als men de combinaties ziet en in het bijzonder ook de diverse kleuren bij elkaar, dan denk ik wel eens; Dame, jij moet kleurenblind zijn anders zou je dit niet dragen.

Kleuren zijn belangrijk onder deze bevolkingsgroep. Hoe feller hoe beter en dan even wat 'black light' tussendoor. Een uitdrukking die ik overigens van mijn kinderen heb en zo onlogisch klinkt als dat de kleur ook is. Want 'zwart wat licht geeft' lijkt me onmogelijk maar het schijnt te staan voor lichtgevende kleuren. Ja, je bent als kunstenaar nooit te oud om te leren. Ik ben eens wat werk gaan maken in felle kleuren en kon de stukken niet aangehaald krijgen. Ik werkte met bestellingen en de rij werd langer en langer. Kleuren langs elkaar waardoor het leek alsof ik

aan de drugs was. Gelukkig ken ik mijn eigen lichaam en weet wat ik doe maar soms ga je toch twijfelen wat je aan kleuren naast elkaar zet. Hoe gekker hoe beter. Hoe feller hoe beter. Meer, meer, meer kleuren was de boodschap.

Kleuren zijn een belangrijk gegeven op deze eilanden, buiten de politiek zoals ik al eerder over schreef, zijn kleuren ook te zien op huizen, in het interieur maar ook aan de kleding. Soms denk je werkelijk dat alle kledingslijnen al hun afgekeurde kleuren dumpen op dit eiland. Niet om aan te zien. Kleur, geen probleem we sturen het naar ons filiaal op Curaçao, is kennelijk het motto van deze modelijnen! Zij dragen daar letterlijk alles, met en op elkaar.

Het is vrolijk, het is blij en betekent vrij zijn. Daar staan de kleuren voor in den volks monde. Ik ben maar weer mijn zonnebril op gaan zetten en ik ben teruggegaan naar mijn eigen rustige kleuren. Als ik over de straten loop van Willemstad dan zet ik mijn tweede zonnebril op zodat het werkelijk allemaal ‘black light’ is!

Men fluisterde me laatst dat ik me niet ongerust moest maken want kleuren is de cultuur waar we hier in leven! Dat was ik even vergeten.

.21. Onze Barbecue

In onze cultuur blinken we uit in één ding en dat is eten. Er is geen dag dat er niet ergens feest is of dat we ergens kunnen eten met het nodige drankje erbij. Als je als vrouw geboren bent op dit eiland dan ben je verzekerd dat je leven goed gevuld is met werken.

- Met het eten bezig zijn, plaats één.
- Kinderen baren en opvoeden, plaats twee.
- Sloofje spelen voor een aangeschoten man, plaats drie.

De man komt laat thuis want na 5 uur is er nog een lange weg te gaan om thuis te komen. Van snèk een, naar snèk twee en zo gaan we dagelijks onze vaste route af om hopelijk nog thuis te komen. Thuisgekomen roep je voor elk wissewasje je vrouw.

Chida doe dit.

Chida doe dat.

Chida waar is dit.

Chida hoor je de kinderen niet?

Ja, als man regel je alles, ook je tv vanuit een stoel met de afstandsbediening. Je kantoor thuis is niet groter dan die ene stoel. Maar pa heeft een verrassing, dit weekeinde is er een feest. Hij heeft dubbel zes gewonnen in een loterij en dat zal en moet de buurt weten.

Zondag vanaf 5 uur barbecue in het hòfi achter het huis. Pa gaat zelf het vlees halen want als vleesexpert weet hij wat de echte man wil eten. O ja, we hebben ook kinderen en een vrouw. Nou, die geven we wat saateetjes, zijn ze ook blij. Als kerels eten we een complete koe op, lekkere vette ‘spareribs’ en een ‘steak’ zo groot als de grootste schaal! Zoveel vlees zodat onze buiken weer eens goed gevuld zijn met echt eten.

Vrijdagavond komt manlief laat aan met zijn hele koe aan vlees en ploft neer bij de TV. Chida, maak jij dit klaar voor zondag? Maak veel saus en zorg jij voor de salade? Drank neem ik morgen mee. Hij ploft neer en wil niet meer gestoord worden. Pa is moe.

Moeder de vrouw doet de dag daarop, tussen haar dagelijks werk, alle sausjes en de salade maken zoals opgedragen door de grote baas. Die is weer op stap want er moet drank ingekocht worden en dat doet hij bij Pedro die in China woont! Nou, daar lijkt het tenminste op want pa was zaterdag al om 9 uur weg en we mogen blij zijn dat hij rond 8 uur 's avonds weer eens verschijnt. Ma heeft geluk dat haar oudste dochters en wat kennissen meehelpen met de voorbereiding. De mega schalen en pannen komen tevoorschijn en er wordt gekookt voor wel 50 man! Kijk, houd je een barbecue dan doe je het ook goed en laat je moeder de vrouw met haar familie goed zweten!

Laat op de avond komt pa thuis. De rust is weg want pa heeft elke fles drank getest of deze nog wel goed is. Zijn wagen is een rijdende snék en wordt voor de deur gezet. Hij stapt uit en weet weer zijn weg te vinden naar zijn stoel. Uiteraard met de fles in de hand en roept; Chida, laad even die flessen uit. En, pas op breek er niet een! Chida draaft op en begint te sjouwen met de hulp van de oudste kinderen die nog op waren.

Zondagmorgen zijn Chida en haar kinderen al volop in de weer. Tafels en stoelen worden aangedragen door kennissen. Pa ligt nog zijn roes uit te slapen. Tegen de middag wordt hij wakker en gaat hij zijn geluidsinstallatie buiten zetten. De twee grote boxen worden de wereld ingericht. Want iedereen moet horen dat er vanavond feest is. Zijn eerste slok gaat al naar binnen, want jeemienee, wat krijg je toch een dorst van al dat werken! Hij zet zijn flessen drank op een veilige plaats en begint zijn barbecue al in orde te maken. Zeer verantwoordelijk werk en pas op, stoor pa niet. De kolen worden volgens een ritueel, stuk voor stuk neer-

gelegd met tussenkomst van een slok drank. Je moet namelijk een vaste hand hebben om houtskool te stapelen.

Chida en de kinderen met de helpers lopen zenuwachtig op en neer. De tijd begint te dringen en alles moet wel klaar komen. Ondertussen is pa gaan zitten op een strategische plek, namelijk dicht bij de drank en net in de buurt van de barbecue. De muziek staat al volop te blazen want de geluidsboxen moeten nog warmlopen. Daar zit hij dan, Koning pa met zijn barbecue en zijn drank. De eerste gasten komen en Chida wordt voor elk drankje geroepen. Ook wordt Chida voor alles geroepen als pa en zijn gasten wat nodig hebben. Pa komt in actie en de barbecue gaat aan. Natuurlijk is dat op een zeer verantwoordelijke manier want alleen pa kan dit werk doen. Men pakt een fles benzine, kwakt die over de houtskool en dondert er een lucifer bij! WEGKOMEN!!!!

Pa gaat weer zitten want vergeet niet, verantwoordelijkheid dragen is een zware taak. De barbecue raast als een kachel en het deksel is al erop gezet om het vuur te temmen. Na een drankje of twee beslist pa dat de tijd rijp is om het vlees erop te kwakken. Chida, roept hij weer en Chida komt met haar schalen vlees aan. Pa pakt wat lappen en gooit die op het vuur. Staat zeer interessant om te praten hoe je vlees moet bakken. Na verloop van tijd gooit hij dat vlees bij hem en zijn vrienden op het bord en begint te eten. Chida, neem jij over! Chida wijst naar hun oudste zoon en die begint verwoed te bakken. Even werd de muziek nog op het hoogste niveau gezet want met al die herrie van al die mensen kon je de muziek niet helemaal volgen. Pa kwam nog een keer kijken om weer wat vlees op te scheppen en gaf nog enkele aanwijzingen inclusief wijze woorden aan zijn oudste zoon. Pa was voor de rest van de avond verdwenen met zijn vrienden en wat flessen drank, voor hem was de barbecue geslaagd.

Ma en de familie waren tot in de kleine uurtjes nog in de weer voor de gasten. Na de nodige drank van pa was die snel naar bed vertrokken. De volgende morgen wist pa rond te bazuinen hoe een geweldig feest hij

had gegeven en wat voor een geweldige gastheer hij was en vele kilo's vlees heeft hij hoogstpersoonlijk op de barbecue gebakken. Chida lachte en mompelde zo van; Ja, ja pa, je was geweldig.

Och, soms is cultuur heel zwaar en moeilijk te begrijpen.

.22. Regen een geluk

Kijk, wij zijn als goed Bandabouse bewoners ook boeren en zijn blij als het gaat regenen. Is goed voor de planten, zeggen we alsmaar. Doch, het kan ook wel eens wat teveel zijn wat uit de bovenlagen komt vallen en dan hebben we een waar meer achter in de tuin! Niets mis mee zou je denken, en daar ben ik het met je eens. De regen die dan zijn weg niet kan vervolgen naar de grote plas, is dan een grote zorg. Zeker bij de mensen in de stad. Want wat valt er hier nu aan regen? En waar hebben we regen voor nodig als onze tuinen van plastic zijn? Regen is voor hen een last, zeker als het de voordeur inkomt en de achterdeur uitgaat. Maar zoals alles een reden heeft, heeft dat probleem een andere reden. De reden van laksheid, onderhoud en afschuiven.

Maar ik wil het even niet over het boer zijn hebben en of de regen die valt welkom is of niet. Dat laatste is wel even belangrijk, want er is een grote groep mensen die blij is als het regent. Nee, niet dat hun groenten het beter gaan doen. Ook niet omdat hun tuintje dan mooier uit komt te zien. Maar wie dan wel, zou je denken. Ik ga hier even enkele mensen noemen.

Het dienstmeisje, de schilder en iedereen die buiten zou moeten werken.

De laatste groep, de buitenwerkers, is nog een beetje te begrijpen want je wordt nu eenmaal ziek als je in de regen loopt en je, je niet afdroogt. Heeft oma zelf gezegd!

Maar wat is er met ons dienstmeisje en met de schilder?

De schilder zou theoretisch buiten niet kunnen schilderen. Ook een logisch gevolg van regen, niet waar? Maar een schilder stopt ook als hij binnen werkt of onder een afdak! Alles heeft een reden, zeggen we hier en dus ook dat. Een schilder kan binnen niet schilderen omdat het niet goed is voor de verf! Nu ben ik kunstenaar en ik weet ook veel van verf af en klus alles wat maar los en vastzit. Maar deze onzin, daar heb ik nog nooit van gehoord. Vocht kan een werking hebben op verf als de verf in contact komt met water. Niet als het buiten regent en binnen droog is! Conclusie; de Curaçaose schilders kijken elk druppeltje uit de lucht om zo hun boeltje te pakken en weg te gaan wanneer het maar effekes op lijkt dat het zou gaan regenen.

Blijft over, ons dienstmeisje.

Een geweldige lokaal vrouwtje en ze staat altijd voor ons klaar. Ze is vrolijk en ze doet goed haar best om in plaats van 2 kopjes en een schoteltje te laten vallen, dat terug te brengen naar 1 kopje en schoteltje. Donderdag is strijkdag. Ik wist dat het die dag strijken was want mijn kleren in de kast waren naar een absoluut minimum gevallen. Vol verwachting klopte mijn hart; De eerste blouse zou gauw van de strijklank komen. Maar... Geen strijklank kwam tevoorschijn en dus geen strijken vandaag. Weer op de kalender kijken en jawel, het was echt donderdag strijkdag. Ik vroeg aan de dame wanneer ze ging beginnen met strijken. Haar antwoord; Vandaag niet meneer want het regent! Okay, nu zijn onze werkvoorwaarden niet zo slecht dat we een dienstmeisje in de openlucht laten strijken met een elektrisch strijkijzer waar af en toe ook nog stroom doorkomt. Ik snapte er niets van. Je strijkt toch binnen, vervolgde ik. Ja, dat klopt meneer maar

het regent. Ja, dat wist ik ook en was blij met dit water. Maar waarom dan geen strijken, vroeg ik haar. Welnu, mijn moeder heeft me verteld dat je ziek wordt als je strijkt wanneer het regent! De zin was eruit. Dus, als het regent mag je niet strijken omdat je dan ziek wordt, herhaalde ik. Ja, en ze ging door met haar andere werk. Daar sta je dan als westerling met een kleine kennis van huishoudelijk werk en een dienstmeisje die een moeder heeft die weet dat ze ziek wordt als ze met regen gaat strijken.

Ik pakte de strijklank, zette het ijzer aan en heb tenslotte mijn eigen shirt maar gestreken. Later zei ik tegen haar; Zie je nu wel ik ben niet ziek geworden. Ze keek me aan en zei: Maar mijn moeder zegt dat je wel ziek wordt!

Ja, cultuur zullen we maar denken. Een schilder die niet schildert, een meisje dat niet strijkt en al onze mensen die buiten werken en allemaal ziek worden als er water van boven valt. Wat zijn dan die mensen in de regenachtige landen dan ziekelijke mensen!

.23. Weg –weg

Deze weg was dus weg. Einde verhaal.

De wegen op ons eiland. Nu, ik weet zeker dat er mensen zijn die er niet over uitgepraat kunnen raken als het over onze ‘wegen’ gaat.

We wonen op een eiland, hebben tienduizenden wagens en verdere motorvoertuigen rijden en pretenderen een vooruitstrevend eiland te zijn. Mooi, zit wat in. Kijk, in Nederland bijvoorbeeld geven ze miljoenen uit aan verkeersborden en flitspalen om mensen in het gareel te houden op de weg. Lukt niet erg want aan de torenhoge boetes te zien hebben de

Nederlanders lak aan snelheidsbeperking. Maar de Nederlandse staat doet het ook helemaal verkeerd! Stel je voor dat we op de A2 eens een stuk weg in zouden lassen wat de kwaliteit heeft van de wegen op Curaçao. Wat zou het effect zijn? We zetten dan langs de kant eerst een bordje 30 km en daarna een bordje slipgevaar en vervolgens komen de kraters in de weg ter grootte van een halve meter. Kijk, dat is nu snelheidsbeperking! De staat kan niet aangesproken worden want je wordt gewaarschuwd en de wagens gaan zeker afremmen.

Zie je, dat is nu in de tijd vooruit zijn! Wij hebben een vooruitziende blik op dit eiland en hebben altijd een simpele oplossing voor grote problemen.

We bouwen ons eiland vol met huizen. Doet de staat het niet dan doen wij het wel illegaal. Maakt niet uit want wat is nu een papiertje waard als niemand controleert? We bouwen in rooien, maar bouwen ook op plaatsen waar we geen huizen kunnen bouwen omdat het klinkklare modder is bij regen. We bouwen, bouwen en bouwen ons rot op dit eiland. Dan stap je in je wagen en wilt wegrijden. Je bent net je straat uit, kom je in een file. Dan kun je beter bij elke snèk die je tegenkomt even wachten, fris drinken en een pastetje eten! Er is geen doorkomen aan. Een tweebaansweg is de weg naar je werk toe en daar moeten dagelijks honderden wagens overheen. Door het centrum naar de andere kant van de stad. Wachten, stoppen, kletsen. Wachten, stoppen en hopen dat je over die enkele kilometers een record kunt vestigen door minder dan 2 uren er over te doen.

We hobbelen met onze SUV richting Bandabou. We zijn het die drukte zat en dus even gassen. Vergeet het maar want overal liggen dwars op de weg snelheidsbeperkers in de vorm van kraters met water daarin. Knal, boem, knots, zo vervolgen we de hoofdweg naar het hoge Noorden oftewel Westpunt. Ja, ook logisch toch. Wij hebben een noorden dat in Westpunt ligt!

Vliegend over de kraterweg wisten we een binnen doorweg. Want laten we eerlijk zijn, die kan niet slechter zijn dan onze ‘normale’ hoofdwegen. Klopt, veelal zijn de zandwegen er beter aan toe dan menig hoofdweg. We reden lekker door en kwamen op een hoger gelegen punt. Het was zelfs nog een oude asfaltweg wat we reden. Plotsklaps op de remmen want wat bleek. In het niets, hoog gelegen, was onze wegebouw actief geweest en had een stuk wegdek weg geschraapt! Zonder aan te geven, zonder waarschuwing, knalde je van een oud asfaltweggetje in het niets met wat witte stenen en wat bergjes hier en daar. Van werken was geen sprake en er was natuurlijk niemand te zien. Ook geen waarschuwing, niets wat er op wees, of aangaf dat er werkzaamheden waren. Het was gewoon ‘einde weg’!

We klagen niet, we vervolgen onze weg, lachen wat en halen onze schouders op en zeggen tegen elkaar; Ook dit is cultuur.

.24. Afwerken is onzin

We hadden het zonet over bouwen. Een hobby die hier nogal serieus opgepakt wordt. We zien letterlijk overal funderingen, enkele muren, onafgebouwde huizen of delen van een huis wat nooit afgemaakt is. Alles heeft een reden, dat weet je ondertussen ook al en dat hoeft ik dus vanaf nu niet meer te schrijven. Laten we het bouwen van een woonhuis even doornemen.

Fundering, de eerste stenen in de grond en een betonnen plaat daar bovenop. We zien ze overal en dat heeft een reden. Als men al zover bent weet iedereen dat jij daar gaat bouwen. Legaal of illegaal maakt niet uit, het is jouw stukje terrein. Dat kun je een, twee, tien, twintig jaar zo laten

liggen want het is van jou. Inderdaad, wettelijk is het anders maar niemand zal het lef hebben om daar nog iets te gaan bouwen.

Fundering en enkele muren. Hé, het wordt serieus en er zijn zelfs blokken te zien die gestapeld worden. Het is zaak om die snel neer te zetten en een ringbalk te storten. Dan is er wel een kans dat je moet stoppen en je bevel krijgt om een vergunning aan te vragen. Maar och, wie kniest daar nu om. Je gaat in het weekeinde gewoon door totdat alle muren en balken er staan en liggen. Stop is dan de opdracht en er wordt zelfs bedreigd met afbreken. Geen nood, we houden ons enkele jaren koest.

Na enkele jaren kwakken we er in een weekeinde een dak op en veelal zijn die mensen die de stop op je huis gezet hebben, al weer uit de politiek verdwenen. Je dak ligt erop en de overheid is nergens te vinden, dus we gaan pleisteren. Alles gaat goed en de ramen komen erin. We kunnen gaan betegelen en het sanitair inleggen. Alles snel, want je weet nooit wanneer meneertje controleur weer eens komt. Tjee, nu nog water en elektra aanvragen. Kan niet want ik heb geen afgestempelde bouwvergunning. Geen nood! Welke Antilliaan zal daar om kniezen. We gaan naar onze buurman of ouders, als het huis op hun erf staat, en maken een deal. Ik betaal de meerprijs en koppel bij jou aan. Deal, en de bedrading en een halfduims pijpje gaan naar het nieuwe huis. We duwen moeder de vrouw en een leger kinderen erin en gaan met zijn allen daar wonen.

De woning is nog lang niet af want het geld is op en is nu bewoond maar de ongemakken komen. Het dak is nog niet af en niet alle ramen en deuren zitten erin. De buurman begint te klagen dat de rekening van water en elektra slecht betaald wordt. Op naar de volgende oplossing. We gaan de politieke vriendjes aanspreken. We laten zien in wat voor slechte omstandigheden we wonen. De stroom en het water worden legaal aangesloten, de bouw wordt gelegaliseerd en pa krijgt hulp om het huis af te bouwen.

Afbouwen is een groot woord want je kunt stellen dat 90% van de woningen nooit afkomen en zeker niet afgewerkt worden. Een missend plafond, een lekkende hoek, niet sluitende ramen en deuren, en een druppende kraan vallen onder het niet afbouwen van een huis. Huizen zonder gebreken zijn een zeldzaamheid. Kijk, ik praat niet over een sierlatje, ook niet over een mooie rechte lijn bij het verven maar een simpele complete keuken, doucheceel en een werkende toilet zouden wel fijn zijn als je met vele in een ruimte woont.

Huizen. Als ze maar een dak, enkele ramen, een lichtje en wat water hebben zijn de huizen al voldoende om in te wonen. We eisen niet veel en we zijn met een dak doorgaans tevreden. De rest? Och, we hebben wat bomen, hangmatten en harde muziek en wat bier. Dat is alles wat het leven is en alles wat we nodig hebben op dit eiland.

Dat is nu onze cultuur en we maken ons werkelijk nergens druk over. Dat laten we wel over aan die buitenlanders die het toch beter weten en kniezen over een recht latje. Succes mensen, ik hoor het wel.

.25. Familie, je krijgt ze erbij

Je loopt in Nederland in een gelegenheid en ziet die wonderschone vrouw van je dromen. Je komt aan de praat en jullie gingen daarna regelmatig uit. Na een poosje gaan jullie in een flatje samenwonen en hebben jullie een geweldige tijd. De tijd verstreek en je komt erachter dat deze schone op de Antillen geboren is. Steeds meer laat ze vallen dat ze graag terug zou willen, terug naar haar ouders en terug naar haar land. Je neemt de beslissing, verkoopt je boeltje en vertrekt naar een eilandje in een blauwe zee met veel zon. Zo zijn we in een paradijs beland en we hebben werkelijk een goed leven saampjes.

Wacht even, saampjes schreef ik. Saampjes is anders de minuut, dat je voet aan wal zet vanuit de blauwe vogel. Een ontvangstcomité van wel alle eilandbewoners. Hato was volgestroomd en iedereen verwelkomde ons. Is dat allemaal je familie, vroeg ik haar? Ja, antwoordde ze, mijn oma, opa, moeder, vaders en al mijn zussen en broertjes. Mijn achter dit en achter dat en aangetrouwde zus en aangetrouwde zo.

Wat kwam ik er maar bekaaid vanaf met ons gezinnetje.

Een voorval wat zeker veel voorkomt als je als Nederlander of buitenlander kennismaakt wanneer je voor de eerste keer op dit eiland komt. Je wordt letterlijk overdonderd met een familie, dat kun je, je niet voorstellen. Je kunt niet geloven dat enkele vaders zo actief kunnen zijn en dat deze grond zo vruchtbaar is. Op school leerden we dat op deze rots de grond onvruchtbaar was. Nou, daar merk je niets van als je op Hato landt met je geliefde.

Van de schrik bekomen val je van de ene barbecue in de ander. Even naar de baai en feestje hier en een feestje daar. Druk met kennismaken want een grote familie wil ook zeggen een grote kennissenkring. Een biertje hier en een whisky daar en zo merk je al snel dat je een alcoholist aan het worden bent, vraatzucht inbegrepen.

Eindelijk ons stekkie klaar en de familiebanden werden normaal. Af en toe hier en af en toe daar. Het werk ging voor en zo werd na verloop van tijd de spoeling dun. Af en toe vroeg je aan je vrouw of ze allemaal nog wel leven en kreeg je een bevestigend antwoord. Toch waren er ook bij die wisten hoe jij je leven moest leiden. Je bent ook met de familie getrouwd, bleek later en zo moest je wel meedoen in die familie. Val je erbuiten, dan val je er ook totaal buiten en was je een lastige vent die nog arrogant erbij was.

Getrouwd met de familie van je vrouw is kennelijk de normaalste zaak. Geen familiegek, ook geen vrouw, is het motto op deze eilanden. Wacht even, Andres komt binnen. He, kon ta? Sinta noma. Un serbes? Zo, kan ik even weer door. Hij zal wel iets komen lenen want anders zien we hem nooit. Als je trouwt met een Antilliaanse schone let wel, je trouwt met de hele familie. Daarnaast, denk niet dat het jou niet overkomt want dan zul je merken dat de echtscheidingspapieren al lang getekend zijn. Getekend door pa, ma, broers en zusters, inclusief aangetrouwd en inclusief voor- en achterneven!

Het is maar dat je het weet; Het is gewoon de cultuur.

.26. Nooit alleen

Kijk, als je woont in een paradijs en als je dan ook nog woont op een eiland ben je nooit alleen.

Nu zullen mensen op andere plaatsen zeggen wat een uitspraak want wij wonen met miljoenen bij elkaar en kunnen niet alleen zijn. Onze steden puilen uit van mensen en onze mensen zien elkaar dagelijks. Nu even serieus, want hoeveel mensen zijn er niet eenzaam in steden en grote landen? Hoeveel mensen sterven niet dagelijks zonder dat iemand het weet? Hoeveel mensen lopen niet in zichzelf te praten omdat niemand meer naar hen luistert? En hoeveel mensen lopen werkelijk tegen het beton omhoog?

Dan gaan we naar onze mensen, onze plek op deze aarde.

We leven buiten.

We claxonneren naar elke mier die langs de weg staat.

We kletsen tegen Jan en alleman.

We groeten iedereen.

We hebben altijd wel een goed woordje naar elkaar toe.

Zien we iemand even niet dan informeren we wat er gaande is.

Mocht de ziekenwagen te dicht in je buurt komen storm je erop af want het kan een ongeneeslijke ziekte zijn die te dicht in je buurt komt.

Alle gekheid op een stokje, we zijn socialer en leven veel meer met elkaar. We weten wat er om ons heen gebeurt en de buurvrouw nodigt je uit om een zware operatie in geuren en kleuren te vertellen. Een splintertje dat uit haar grote teen gehaald werd. We zijn er voor elkaar, delen plezier en leed en we leven met elkaar.

Ja, buiten de hele familie waar je mee getrouwd bent is het ook je buurt die je wel aardig in de gaten houdt. In de stad is dat minder het geval. Klopt, want in de stad wonen meer ‘buitenlanders’ die veel te verbergen hebben. Wij op het platteland zijn één familie.

Dat zien we ook als een medebewoner voor eeuwig een reis gaat maken. Je moet dringen om nog in de kerk te kunnen komen. Alles wat om hem of haar heeft geleefd, familie of niet, komt even afscheid nemen. We zijn één en we zijn één familie.

Nu zul je wel denken dat we de gehele dag alsmaar mensen over de vloer hebben. Nee, zo erg is het ook weer niet. We zijn er voor elkaar als het nodig is. We zijn er als er nood is en we zijn er als men een praatje wil. Even Prins groeten want die komt nou net langs. Je weet wel die prins die er in elk gezin bestaat. Als je buiten bezig bent in de tuin heb je behalve pijn in de rug op het einde van de dag, ook pijn in je rechter arm. Waarom? Om alsmaar te zwaaien als er weer een wagen langs komt. Het is een gewoonte en al komt die beste man 10 keer langs, je zwaait 10 keer en doet net alsof je hem vandaag voor het eerst gezien hebt!

We wonen buiten de stad in een rustige plaats waar we dus een zijn met de mensen. Dan denk je, geen mensen dus rust. Vergeet het maar, want ook de natuur is zeer actief. Onze porch is vergeven van de vogel-nestjes. De anolissen en de gekko's zijn de baas van het huis. De diverse slangen glijden langs en de vele vogels menen dat ons huis hun huis is en komen alsmaar op visite. Kijkend of er nog wat kruimels vallen of dat er iets groter te halen is, als de cake even te lang alleen staat. Hé, komt net een heremietkreeftje langs met zijn hele hebben en houden op zijn rug sjouwend. Dieren zijn er genoeg en die maken van ons eiland een paradijs. Een plaats waar je nooit alleen bent en waar de mens nog een mens is en waar we samen een geweldige tijd proberen te maken. Alleen? Nee, dat zijn we niet al hebben we geen familie hier op dit eiland wonen. Vrienden zijn er een paar. Maar alleen, vergeet het maar want de lokale mensen en de vele dieren om ons heen zorgen er wel voor dat het woord alleen niet in je vocabulaire voorkomt.

.27. Even een uitje

We hebben nog wel eens vertier nodig. Alsmaar die stress van werken is ook niet gemaakt voor de mens. Wie het werken heeft uitgevonden moet werkelijk een buitenaards wezen geweest zijn! Want hoe kunnen wij nu met twee armen en twee benen al dat werk aan? Dat zij dat nog niet doorhebben dat werken voor domme mensen is, is een raadsel. Overigens is dat een uitspraak die hier goed tot zijn recht komt. Begrijp me even heel goed, ik zeg niet dat de lokale mensen lui of dom zijn. Ik wil dat even apart aanhalen. Ik weet hoe goed we op dit eiland zijn om conclusies te trekken uit bepaalde woorden.

Wat ik zeg is dat de lokale mensen bijna de perfectie hebben bereikt tussen geld verdienen en plezier hebben. Ik durf te beweren dat wij hier op een eiland wonen waar meer gefeest wordt dan op andere plaatsen op de wereld. We hebben vele nationale feestdagen onder andere; nationale wasdag, nationale orenkrabbendag, nationale luilakkendag, dag van de vrouw, dag van de man, dag van het kind en dag van oma en dagopa. Dag van het leven en de dag van het laten leven, dag van het slapen en o ja de dag van het werken. We hebben wat dagen zeg en allemaal moeten ze gevierd worden. Dat is belangrijk want als we die niet vieren zouden we die dagen gaan vergeten en moeten we het opvullen met werken. We werken al hard genoeg en we doen al te veel voor dat beetje geld wat we krijgen.

Als goede eilandbewoner werken we naargelang we betaald worden. Nu zijn de lonen schamel en daarom zullen we geen stap harder lopen en onze handen niet sneller laten bewegen dan wat er voor een betaling tegenover staat. Een simpel en zeer mooie manier om de maatschappij (lees slavendrijver) te laten zien wie werkelijk de baas is. Werken naar beloning is hier al zeer ver doorgevoerd en ik moet zeggen dat het een van de best functionerende zaken op dit eiland is.

Naast de nationale en internationale feestdagen heb je wel eens van die tijden dat je behoorlijk gestrest bent. Zeker als je enkele weken zonder feestdag door moet werken van je baas. Die man meent werkelijk dat hij de baas is en hij merkt niet dat zijn werkteller op nihil staat. Wat gaan we doen? Geen probleem, ik voel me al draaijerig en denk van mijn eigen te gaan. Ik stop direct met mijn werk en laat me thuis brengen. Liefst door een medewerker die dan ook even vrij is en even tussendoor nog wat boodschappen kan doen. Er zijn toch overal grote files op dit eiland. Thuis aangekomen gaan we even relaxen en zien we dat het werkelijk stress is. Thuis geen last van draaien meer en op je werk wel.

De volgende morgen moet ik wel even naar de dokter. Want dat wil mijn baas hebben. Lekker laat naar de dokter. Als de wachtkamer goed vol is kom ik daar aan en ga lekker wachten met wat thee en een goed boek. Misschien zit er wel een bekende, laat me gaan kijken. Op het einde van de morgen hoor je, je naam en gaat binnen. Dokter ik ben draaierig en ben overspannen van al dat werken. De dokter kijkt over zijn bril en ziet een op sterven na dode patiënt voor zich zitten. Hij kijkt naar zijn receptenboekje en scheurt het blaadje eruit, 3 dagen thuis blijven en neem dit tabletje drie maal daags maar in. Opgestaan en snel naar buiten, dat was net wat we nodig hebben. Want maandag ziek geworden, vandaag is het dinsdag en dat wil zeggen tot volgende week maandag thuisblijven! Dank je dokter, riep hij nog na en gniffelde weg.

Nu zijn we hier bezeten van een dokter en we zijn allemaal de beste vriend met deze man. Door de week is het, meestal in het begin van de week, goed druk maar ook net voor de nationale of internationale feestdagen zijn de vrijbriefjes niet aan te halen. Maar dan zou je denken dat de weekeinden een rustige tijd is voor deze man? Nou, vergis je, je niet want het is onrustbarend hoeveel mensen net op zondag ziek moeten zijn. Als men dat uit ging zoeken zou men zien dat vele mensen zondagmorgen acuut ziek worden! Want laten we eerlijk zijn, om zondagavond veel te moeten drinken en eten is het dan niet erg verstandig om dan de volgende dag in die toestand op je werk te komen. Is geen reclame voor mijn persoon en wat zouden ze er dan wel niet over gaan zeggen.

Zo leven we ons leven, van het ene feest naar het andere en van de ene dokter naar de andere. Want mocht je van dokter één alleen maar maandag vrij krijgen, kun je altijd bij dokter twee gaan proberen of hij je pas woensdag arbeidsgeschikt verklaart. Jammer genoeg is er dan nog een arbeidsongeschikt verklarende instantie waar je een hele dag moet zitten, alleen om die dag vrij te krijgen. Maar beter zitten bij een dokter of een verzekering dan bij je werk in actie te moeten komen. Je bent toch gestrest, niet waar?

.28. Mama, krijg ik ...

Krijgen en een moeder. Twee woorden waar aardig veel over te vertellen valt. We zullen zeker nog terug gaan komen in dit boekje zeker op moeder, die van grootmoeder tot beginnende moeder kan zijn.

Nu hebben we het over een moeder die het druk heeft, druk met haar zaakjes regelen. Vergis je, je niet, de moeders op dit eiland zijn de pijlers van het gezin. Moeder zijn kan hier al op een zeer jonge leeftijd en we hebben al aardig wat van deze tienermoeders rondlopen. Tienermoeders van 11 jaren oud. We hebben ook van die moeders die al een regiment kinderen hebben lopen maar nog steeds niet weten dat er een pil bestaat. Ook moeders die om de haverklap bij de dokter liggen om weer een van haar ongelukjes te laten weghalen. Moeders die onverantwoordelijk zijn en zeker geen verantwoording dragen over hun leven. Jonge moeders, dus vanaf 11 jaren en zelf nog een kind zijn. Moeders die dagelijks denken hoe knap ze zijn en alsmaar bezig zijn hun ware prins aan de haak te slaan. Eens moet ze toch een man vinden die voor haar wil zorgen. Nu, mannen genoeg die voor moeders willen zorgen maar dan wel zonder dat leger kinderen om haar heen.

Over de gehele wereld is moeder zijn een taak apart. Toch hebben we er hier een extra dimensie aan toegevoegd. Als je jong bent kun je feesten en plezier hebben en laat je de mannen betalen voor jouw pleziertjes. Je speelt even hun ‘dushi’ en je bent verzekerd van een geweldige tijd vol liefde en aandacht. Maar dan, er gaat wat mis, ze wordt misselijk en haar buik gaat groeien. Haar prins heeft het in een keer druk en is in de verste verte niet te vinden. Zijn telefoon is kapot en zijn wagen is net zonder benzine. Dushi staat alleen en haar buik blijft groeien. Er moet een beslissing genomen worden want nog even en de kleine kan niet meer verdwijnen in de kokende zon. Mama help me, wat nu? Haar moeder stelt haar gerust en zal haar helpen met het opvoeden van de kleine.

Geleerd heeft ze niet, want een nieuwe prins meldt zich aan en onze prinses is weer in de wolken. Er worden weer gouden bergen beloofd en och, één kind nemen we er wel bij. Dan weer misselijk zijn, weer een dikke buik en mama wordt er weer bijgeroepen. We lossen het wel op mijn kind, mama regelt het wel.

Dit verhaal herhaalt zich nog enkele keren en alsmaar komen er kinderen bij. Oma (mama) blijft haar steunen maar voor hoelang nog? Oma wordt ouder en de kinderen meer en meer. Dan valt oma weg en onze prinses staat alleen. De kinderen vragen om aandacht en willen erbij horen. Mama... krijg ik? Een doffe klap tegen het hoofd van dat kind. Een kind wat huilend wegloopt en vol verdriet is omdat mama er niet is voor hem en zijn wereldproblemen. Mama kan het niet aan, mama is het zat en met haar 8 kinderen en geen prins is er geen werkelijke toekomst voor haar.

Nee, het is geen verzinsel. Dit speelt zich elke dag af op dit eiland. Een paraderende moeder, een oma die haar laatste adem geeft en een onverantwoordelijke situatie waarin onze jeugd op moet groeien.

Mama, krijg ik ...

.29. Onze snèk

Ons eiland is onmetelijk groot. We hebben vele kilometers te overbruggen eer we op de plaats van bestemming zijn aangekomen. Australië is nog maar een piepklein eilandje tegenover ons mega eiland Curaçao.

Je zou dat denken als we zien hoeveel snèks er zijn. Elke straat heeft om de zoveel meter wel een snèk. Een snèk waar je drinken, wat eten of een of ander zoetigheid kunt halen. Een snèk is doorgaans een donker hokje waar je zeker niet kunt zien dat het zelden schoongemaakt wordt. Ook zijn er grotere snèks die wat forser aan doen en waar achter, tussen de troep, ook wat eten gekookt wordt. Wat etenswaren zo maken dat je net niet ziek wordt. O, ze worden gecontroleerd! Ja, was ik bijna vergeten. De controle is regelmatig maar gaat op de manier zoals we hier alles controleren. Biertje boven de toonbank, geld onder de tafel!

We hebben zoveel snèks als dat er bewoners zijn! Overdreven? Nu, ga maar eens tellen alleen al in je eigen straat. Het is een ware wildgroei en iedereen die wat geld wil verdienen heeft een snèk. Een snèk met daarnaast, onder de toonbank, zijn illegale loterij. Mocht het zaakje niet goed draaien dan zijn er nog ‘mobiele vrouwen’ van lichte zede die jouw plaatsje komen bezoeken. Uiteraard tegen betaling, enkele uurtjes bij je bar hangen, kletsen en een goed woordje doen. Succes verzekerd, want als je mensen wil lokken zet je gewoon enkele ‘schoonheden’ voor je bar en de bijen komen vanzelf op de honingpot af.

De moderne snèks doen het wat beter. Ze zijn schoner (nou ja) maar zetten de vrouwen niet voor de bar maar achter de bar. Hun bloesjes zo diep uitgesneden dat je net niet de grond ziet maar diep genoeg om alsmear even te kijken of er nog een extra knoopje los zou schieten. Je haalt deze snèks er zo uit, als je er langs komt. De bijen hangen met zwermen rond de kas en zoemen wat af. Het bier vloeit rijkelijk en de flessen whisky

zijn veelal al tot de bodem leeg. Een goede slimme handelaar zet enkele schoonheden achter de bar en je bent verzekerd van een goed inkomen.

De snèk, we zien ze overal. Je vraagt je af of ze allemaal wel een inkomen hebben. Maar vergis je, je niet, lokaal wordt maar weinig zelf eten klaargemaakt. Klinkt gek maar we gaan vaak snel bij de snèk wat halen. Verder snoepen we veel en het laatste open plekje vullen we wel op met wat pasteitjes! Een pasteitje is dat vreselijk vette meel met een stukje kip of kaas wat er doorheen gelopen heeft, zo gebakken dat je werkelijk een klomp boter naar binnen werkt! Vetter dan vet kan niet. Wel vragen we ons af waarom er bepaalde ziekten hier meer voorkomen dan gemiddeld op de wereld. Ik kan je verzekeren dat als de snèks met hun eten en drank teruggebracht zouden worden, het ziektebeeld ook zou veranderen op onze eilanden.

De snèk met onze schoonheden zouden dan op die manier minder ziekten kunnen betekenen. Maar een eiland zonder snèk zou ons eiland niet zijn en vergeet niet, het was altijd al zo!

.30. Brua / Bijgeloof

We geloven van alles, als het maar van de vele goden komt. We geloven in elk nummer en in elk teken wat op ons pad komt. Dat laatste zou goed zijn als je het samen zou brengen met de diverse smeerseltjes, reukjes of rituelen. We roken letterlijk onze huizen schoon. Geen wonder want er is geen een geest die in al die stank wil leven. We hebben daarnaast allerlei zalfjes. Een voor elke kwaal en als klap op de vuurpijl steken we een oorlogsarsenaal aan klappers af om de laatste duivel te verdrijven.

We geloven wat af en het mooiste is, we geloven er ook nog in. We lachen wel eens over de rituelen die er allemaal bij stammen in de Amazone of op Haïti worden gedaan. Maar vergis je niet, wij kennen er ook wat van op dit eiland. De ‘sensia’ winkeltjes (winkels waar alle geurtjes en zalfjes worden verkocht) zijn rijkelijk gezaaid op het eiland.

Als je dit afstookt krijg je geluk. Als je dat bij je draagt ben je van die kwaal af. En als je dat smeert op die plek dan brengt de lotto jou geluk. Met al dat smeren en al dat roken is er maar een persoon die er beter van wordt en dat is de handelaar die deze zaken allemaal aan de mensen weet te verkopen.

Even een geurtje opdoen want volgens mij is mijn geluk aan het afzakken. Even deze kamer extra roken want als ik hier slaap krijg ik ‘s nachts visite. Het is me wat, het geloof hier op dat eiland. Elke streep die ze in de lucht zien en een knal die onverwachts komt is een teken. Nu kan dat allemaal wel zo zijn. Als een nuchter persoon en dan nog een die nergens in gelooft dan alleen in zichzelf, is het moeilijk te zien dat er werkelijke veranderingen optreden als men daarin gelooft. Of je rookt of niet rookt, smeert of niet smeert. Al die rituelen zijn er om je zelf sterker te maken en daar geloof ik wel in. Maar het gaat mij te ver als er een lotto gewonnen wordt door een smeersel of als er geen geesten meer zijn wanneer je het gehele eiland uitrookt. We klagen wel eens over de stank van de Isla maar beste mensen soms heb je vreselijke hoofdpijn als je in de stad loopt van alle geurtjes die de handelaren de lucht insturen om zo hun handel beter te laten verlopen. Nu, ik besteed geen geld aan die mensen die me bewust uitroken, laat staan bedwelmen met diverse geurtjes.

Brua is een ritueel wat veel gedaan wordt op het eiland vooral naar het kwade toe. Het heeft alleen effect als je er in gelooft. Weet je niet wat je tegenpartij aan het doen is zul je door het leven wandelen zonder enig gevaar. Het zijn die verhalen daaromheen die het spannend maken. Die verhalen die jou moeten doen geloven dat er nog maar een paar uren te

leven is. We hebben best aardig wat van deze mensen hier op het eiland en af en toe komen we wel eens vreemde rituelen tegen. Maar in een land waar veel nuchtere westerlingen wonen, blijkt al die brua weinig vat te hebben. We draaien ons om en denken, zonde van het geld, spaar dat op en je hebt de jackpot al gewonnen. Helaas zien velen het hier anders en besteden veel geld aan drankjes, smeersels, reukjes en knallers. Zo gaat jouw vermogen naar de vermogende en zijn wij afhankelijk van wat een rookpluim van de Isla doet.

Brua, och we ‘brueren’ maar door want het is door alle culturen maatschappelijk geaccepteerd. Maar of we er wijzer en beter van worden. Nee, ik geloof dat niet.

.31. Mee eten...

We zijn een gastvrij volkje. Nou ja, als je als vreemde aan een deur zou staan kun je het wel vergeten dat je een voet binnen kunt zetten. Vele mensen schamen zich voor hun huis en de enkele spullen die in hun huisje staan. Het is niet erg verstandig als wildvreemde ergens aan te kloppen en te menen dat je met open armen ontvangen gaat worden. Schaamte is en blijft het woord.

Doch, als je eenmaal contact weet te leggen met de mensen om je heen dan vallen de kaarten helemaal anders. Nee, niet als je als eenling eens even een goede kennis komt opzoeken. Ook niet als je eens een gesprek hebt gehad op straat of bij een snèk. Ook niet als je meent dat je goede maatjes bent met die persoon die je o zo goed geholpen hebt.

Er gaat een zware tijd in voordat je eens binnenkomt in hun huizen, bij de lokale mensen dus. Die selectie is meestal afhankelijk in hoeverre

je deze mensen accepteert en dat je laat zien dat jouw huis hun huis is. Nu wil dat niet zeggen dat jij Jan en alleman binnen moet halen en er een grote ‘happening’ van moet maken! Haalt niets uit en zal dat ook niet bevorderlijk zijn om eens bij deze mensen uitgenodigd te worden. Doch, als er een band is, bijvoorbeeld dat het je familie gaat worden of dat er een vertrouwen komt, dan heb je kans dat je binnen mag komen en ze jou met vele excuses laten weten dat ze niet zo rijk zijn als jij.

Maar eenmaal geaccepteerd, is een Antilliaan totaal anders. Je zult zien dat je mee eet en alsmaar welkom bent. Het mee eten is de normaalste zaak als je net rond etenstijd even binnen komt vallen. Er wordt niets gevraagd maar het bord wordt je al in de hand gedrukt. Nee, dank je, zal als een belediging opgepakt worden en is niet aan te raden om dat te zeggen. Ook als je op een etentje, wat meestal een barbecue is, uitgenodigd wordt zul je zien dat er altijd teveel is. Het is zeker niet één of een bepaald aantal satéstokjes per man. Er zijn schalen vol en je zult het eten ook. Pak niet een hapje en zeg dat je vol bent want ook dat wordt niet erg gewaardeerd.

Een aparte gewoonte is, waar ik nog alsmaar aan moet wennen is het volgende. Je bent bij iemand uitgenodigd en je eet heerlijk. Vergeet niet, een Antilliaanse keuken is goed. Als je klaar bent met je 10 gangen diner ben je nog niet afgewerkt. Na je laatste glas en een buik als een luchtballon maak je aanstalten om te vertrekken. Warda (wacht), hoor je dan en loopt moeder de vrouw naar de keuken. Ze komt met enkele ‘foam’ bakjes terug en je zult zien dat er nog een hele maaltijd in zit voor thuis. Ook bij feesten zul je altijd met bakjes in de hand vertrekken. Dan niet met eten maar meestal met een groot stuk gebak of meerdere kleine gebakjes die speciaal voor deze gelegenheid gemaakt zijn.

Eten is hobby nummer één en één ding, honger zul je niet lijden als je bij een barbecue of feest wordt uitgenodigd. De zoete dingen erna, maken nog net niet dat je laatste tanden spontaan uit je mond vallen. Maar zoet

is het wel. Maar eet mee waar je ook komt, want een goede Antilliaanse keuken is altijd klaargemaakt voor meerdere mensen. Wie weet wie nu aan de deur staat. Smakelijk eten.

.32. Even telefoon lenen

Het hele eiland kan zonder eten zijn. Het eiland kan zinken. Er kan een wereldramp gebeuren maar kom niet bij onze mensen aan hun portable telefoon! Het is een ware wereldramp als die service weg zou vallen. Een telefoontje hier, een telefoontje daar. De godganselijke dag zie je jong en oud aan die telefoon hangen. Wat ze te praten hebben is me een raadsel en wat er voor belangrijks gaande is, is voor mij alsmaar gissen. Bellen voor en bellen na.

Het vreemde is, dat als jij gebeld moet worden er geen telefoontje komt. Of als je een van de gelukkige bent die wel een telefoontje krijgt, zal 9 van de 10 keren de eerste zin zijn; Kunt u me terug bellen op dit nummer want mijn beltegoed is bijna op!

Als ik dat hoor, praat ik door en blijf ik extra lang aan de telefoon. Wat blijkt dan, ze hebben een onbeperkt bel tegoed en de telefoon zal nooit uitvallen! Een smoes om zo op jouw kosten dan wel ellenlange gesprekken te voeren.

Heb je ze ook zien lopen, de lopende telefoonpalen? Jongeren maar ook volwassenen met een telefoon om de nek, een tussen de BH en twee aan hun middel! Mensen die werkelijk behangen zijn met portable telefoons! Mensen die gewoon als een telefoonpaal door de stad lopen. Ik heb eens zo'n paal aangesproken en gevraagd of die persoon telefoons uitleent. Hij keek me raar aan want, telefoon 1 was van bedrijf 3, telefoon

2 was van bedrijf 1, telefoon 3 was van bedrijf 2, telefoon 4 was zijn huis en telefoon 5 was zijn extra lijn, mocht er een telefoon uitvallen! Nou ja, dan ben je toch werkelijk geschift als je met zoveel telefoons loopt! Eén nummer is al genoeg, maar vele nummers zijn voor mensen die rijp zijn voor een gekkenhuis.

Kijk, mijn telefoon kan muziek afspelen. Nou die van mij kan filmen. Och, ik maak foto's met mijn telefoon! Dan is mijn vraag; Kun je er ook simpel mee bellen? Je stijgt hier in standing als je een lopende telefoonpaal bent en zeker als het nog een 'Berry' of een I'tje is. Werkelijk, waar gaan we naar toe en wat is de bedoeling van dat je 24 uren van een dag, dag in dag uit met een of andere telefoon aan je oren hangt?

Wel eens een gesprek gevolgd? Nou, dat is niet zo moeilijk hoor en je hebt daar echt geen af luisterapparatuur voor nodig. Het gaat werkelijk om niets. De haren van de leraar zitten links om en die ene 'guy' heeft naar mij geknipoogd en weet je, morgen ben ik even niet goed want dat voel ik nu al aankomen. Ik wist niet dat je met deze onzin zoveel geld kon verdienen!

Maar nog een nieuw fenomeen om en rond deze telefoon, te weten onze teksten die we versturen via die ondingen! Hallo; send. Hallo; antwoord. Waar ben jij?; Send. Hier; antwoord. En zo zitten jongeren eindeloos naast elkaar op een bankje te typen zonder een woord te zeggen! Eindeloos teksten versturen met onzinnige vragen en antwoorden. Zouden ze ook vragen van; Ben je al naar bed? Ja schat, ik lig al op bed. Nou ik sta in de badkamer en kom zo naar je toe. O leuk schat, wat spannend..... Och, houd toch op, wat is deze wereld toch een belachelijke vertoning. Men durft elkaar niet meer in de ogen te kijken maar zitten wel de godganselijke dag met elkaar te sms'en of te bellen. Wat een cultuur, wat een menselijke afgang.

Er is nog even een leuk weetje voor diegenen die hier op dit eiland komen wonen. Heb je het al eens gehoord? De vraag; Mag ik even uw telefoon lenen? Lenen! Je mag mijn telefoon niet lenen want het is mijn telefoon! Foute antwoord, want je telefoon lenen wil hier zeggen dat ze even gebruik willen maken van je telefoon om iemand te bellen. Je weet nog, lenen is houden en zo leen ik geen telefoon uit zelfs niet voor een gesprek.

Mag ik even je telefoon lenen?

Cultuur zullen we maar zeggen maar je vraagt je wel af waar deze cultuur ons brengt.

.33. Hij zegt...

Wat hij zegt moeten we dat geloven? We hebben het al over ‘hasi redu’ gehad en we weten ondertussen dat er op dit eiland zeer veel gezegd wordt maar weinig gedaan. We weten ook dat we heel wat afpraten maar actie is nooit of nauwelijks te zien. We hangen van het praten aan elkaar vast, is het niet via telefoon dan wel op straat en als laatste op werk of in vergaderingen. Praten zonder inhoud en zeker praten zonder actie.

De titel van dit hoofdstukje heet ‘hij zegt’ en kun je als een verlengde zien van het stuk ‘hasi redu’. Want wat gebeurt er op dit eiland. Alles wordt gesproken en gehandeld in een derde vorm. Hij doet dit en hij doet dat. We zien en horen dat in elk gesprek. Zeker als het eventuele onpopulaire aanhalingen zijn. Maar ook als er beslissingen moeten vallen is het altijd die ander die dat besloten heeft. Kan ook niet anders want direct zijn naar een ander toe is een zwak punt op dit eiland. Ik heb dat besloten of ik wil het zo hebben zul je nauwelijks of nergens horen. Er worden altijd

omwegen gezocht of lange verhalen om de kern heen om zo iets duidelijk te maken. Veelal komt er een boek vol voorbeelden en hoe een ander het al gedaan heeft en hoe dat wel succesvol is verlopen. Gewoon in het kort iets zeggen, is er hier niet bij.

In het verleden heb ik zeer veel vergaderingen meegemaakt, mijn grootste ergernis op dit eiland. Waarom? Ik heb het al druk en mijn agenda is altijd overvol. Ik meen dat een dag langer en beter benut kan worden dan die 24 uren die het aangeeft. Slapen is niet nodig en heb vele tientallen jaren met 4/5 uurtjes slaap mijn werk gedaan. Maar dan was er weer een bijeenkomst en zaken moesten besproken worden. Het ging altijd over alles behalve waarover we bij elkaar zijn gekomen. In al die gesprekken en vergaderingen heb ik zelden een vergadering gehad die kort, 'to the point' en ophelderend was.

We kletsen wat af en alsmaar worden vele zijtakken aangehaald die niets mee te maken hebben. We zien dat ook in de dagelijkse gesprekken die beginnen over een boterham en eindigen op een liedje wat net op de telefoon is binnengekomen! We dwalen alsmaar af. Door dat afdwalen en niet open en eerlijk voor een mening durven uit te komen, worden er zelden echte beslissingen genomen. Alles is voor de volgende vergadering of bijeenkomst want dan gaan we de zaken echt doorbreken.

Zelden worden er beslissingen genomen. We zien dat ook in de politiek, zakenwereld, onderwijs en noem maar op. Vooruitschuiven zijn we zeer goed in. Ik denk dat wij als lokale bevolking wel een lintje verdiend hebben. Het lintje voor; Om de hete brei heen draaien. Het is triest dat een volk geen mening durft te geven. Volwassen mensen die geen standpunt durven in te nemen.

O, jij wel! Zeker op internet onder een valse naam. Want o wat zijn we sterk als we niet te achterhalen zijn. Fac(k)ebook is zo'n plaats waar de lokale bevolking zijn frustraties uitleeft. Onder andere namen, maar

ook onder vreemd gekozen letters weten ze hoe ze de politiek aan moeten pakken en hoe je een wereld moet verbeteren! Slinks achter andermans rug. Want hij zegt.....

.34. Georganiseerde puinhoop

Organiseren, wat is dat? In de vele jaren dat ik rondspook op dit eiland is me een ding duidelijk geworden; organiseren is een kunst. Een kunst die de mensen hier niet begrepen hebben.

Welk evenement je ook ziet, meemaakt of afgerateld wordt voor het grote geld, de organisatie is altijd op de laatste plaats. Er is geen lokaal evenement geweest wat niet op het allerlaatste moment nog eens aan dingen gedacht moest worden. Een draaiboek, wat is dat? En mocht er een draaiboek bestaan, er aan houden is helemaal een vieze opmerking.

Organiseren is een kunst en ik zie graag hoe grote evenementen in elkaar zitten. In het verleden ploos ik helemaal uit hoe zaken geregeld werden en waar allemaal niet aan gedacht moest worden. Het was een hobby van me om te zien hoe mensen zaken regelden. Met mijn bedrijven wist ik al het werk alleen te verzetten. Ik had werk voor 5 man en de belastingdienst kon er maar niet over uit dat het allemaal van een persoon afkwam. Tot de dag dat ze enkele dagen meeliepen in de zaak en zagen dat ik zowel met klanten onderhandelde, telefoon opnam en 5 computers aanstuurde en liet werken. Organiseren is altijd een hobby van me geweest en ik kon in zeer korte tijden veel klaar krijgen. Ik propte letterlijk 3 dagen in een dag.

In het begin wilde ik nog wel eens volgen hoe het organiseren hier en daar op het eiland aan toe ging. Grote evenementen volgde ik en keek hoe

een organisatie werkte. Tumba festival, carnaval of een muzikaal optreden. Ik ergerde me rot. De chaos en de ongeorganiseerde boel. Eén man/vrouw moest letterlijk alles doen omdat niemand wist waar ze mee bezig waren. Het gekakel en dan nog beslissingen moeten nemen die maanden van tevoren ook genomen hadden kunnen worden, waren het schouwspel. Ergernis op ergernis zag ik achter de coulisse en het onprofessionele gedrag droop af van het evenement. De gasten werden slecht of niet opgevangen en vele zaken liepen niet. Zaken die we tot de dag van vandaag nog zien. Een evenement met een stil moment is een dood evenement en dat zien we. Muzikale optredens, carnaval enz. is een gehakkel en gerommel over en weer. ‘Amateuristisch’ noemen we dat.

Het heeft zijn charme, toch zou je dan denken dat de prijzen ook amateuristisch zijn. Als je naar een optreden of uitvoering ging in de Ahoi of in een schouwburg betaalde je een aardige duit maar je kreeg er wel een wervelende show voor. Hier betaal je een vermogen en wordt afgescheept met één drankje en je ziet wat hakkelen en een amateuristische rommel. Wel zie je na het evenement dat ze snel met de poen er vandoor gaan en nergens meer te vinden zijn. Als het geld maar binnen is!

Helaas, organiseren is een vies woord op dit eiland. We kunnen beter zeggen, we rommelen gewoon maar lekker door en maken het af met, dat we het al jaren zo doen. De mensen pikken het toch keer op keer en blijven terugkomen, puur omdat er niets anders te doen is op deze rots. Kwaliteit mogen we niet verwachten want waar haal je die mensen vandaan die wel weten te organiseren?

Wel is het vreemd dat we deze tendens ook zien doorlopen in bedrijven. Vele bedrijven zijn een onsamenvattend zoortje waar er meer gepresteerd zou kunnen met een derde aan personeel dan met het huidige bestand. Mits er dan wel een duidelijk beleid zou zijn en een duidelijke lijn. Op dit eiland schort het zeker aan mensen die weten te organiseren en samen te werken. Maar zoals ik al schreef, we doen het al jaren zo en

waarom moeilijk doen als het gemakkelijk kan. Er is niemand die eisen stelt! En gelijk hebben ze, we eisen niet we rommelen maar door.

Nu zul je denken dat ik een negatieveling ben en beter hier van dit eiland kan gaan. Nee, ergeren doen we niet meer want we gaan niet meer naar deze gelegenheden. Zijn de zaken niet geregeld, pak ik ook mijn boeltje en laat de boel de boel. Ik zie nu alles door een andere bril en heb bewondering voor die amateurs die dan nog in ieder geval iets doen. Want helaas zijn er te veel mensen die alles beter weten maar zelf geen vinger uitsteken! Je weet wel, die beste stuurder? Wel is het voor hen gemakkelijk om te zeggen wat een rommel het hier is. Onze mensen hebben de gave om van rommel een georganiseerde rommel te maken! Het is misschien moeilijker alles tot in de perfectie te regelen. En aan moeilijk doen, doen we niet. Dat maakt Curaçao ons eiland waar we trots op zijn. Wij leven in een georganiseerde rommel die nog steeds wereldwijd zijn weg weet te vinden.

.35.

Bon di 10 luna / Een 10 maanden bon

We kennen ondertussen het verhaal van lenen en dat lenen houden is. Nu hebben we overal de bewuste oplossing voor en zo ook enkele zeer pientere handelaren.

De banken zijn niet zo happig om de lokale mensen geld te lenen voor kleine zaken. Voor een huis of een wagen wil de bank nog wel geld lenen tegen woekerrentes. Maar wat doe je als je al bij de bank geleend hebt? Erger nog, als je geld geleend hebt bij alle vier de banken? Want dat was in het verleden mogelijk. De banken waren nog niet zo met elkaar verbonden en dan was het mogelijk om op hetzelfde huis diverse hypotheek af te sluiten. Je raadt het al, dat ging dus goed mis.

Maar we kunnen nog wel lenen bij banken als we dat binnen 24 uren doen en die slimmerds hebben we nog steeds. Die mensen die niet in die financiële rompslomp willen terechtkomen hebben een andere oplossing. Ze gaan naar een bedrijfje en lenen daar een bedrag. Nee, ze krijgen het niet in handen maar dat bedrijf staat garant voor 5- 10- of meer duizend gulden. Dan ga je naar een meubelzaak en die mag elke maand een rekening indienen bij dat bedrijfje. 10 maanden lang mag hij geld ontvangen van dat leenbedrijfje. Jij hebt als lener dan meteen een bankstel thuis staan en moet het leenbedrijfje de schade maandelijks betalen die je voor 3 of 4 jaar bent aangegaan met hen. Wel te verstaan met 28 tot in de 30 % aan rente! Je betaalt werkelijk je bankstel 2 maal! Het is legaal en het mag dus en vele mensen maken daar gretig gebruik van.

Bon di 10 luna, je ziet het overal staan en je betaalt maar via je leenbedrijfje totdat je bedrag gehaald is waar het garant voor staat. Dat het veelal misloopt is duidelijk. Want geloof me, buiten de schuld bij het leenbedrijfje zijn er ook schulden bij banken en andere instellingen!

We maakten laatst het volgende mee bij een grote firma op dit eiland die ook geld deelt. Gewoon te illustreren hoe er gerommeld wordt. Het ging niet om een lening voor ons, maar we zouden garant staan voor een jongen. Wij naar dat bedrijf en we werden al werkelijk zeer slecht behandeld. We waren kennelijk criminelen en waren echt niet welkom. Later bleek waarom.

We werden eindelijk geroepen en er werd een bedrag gesteld van 15 duizend gulden. Wij gingen akkoord en we kregen papieren in onze handen gedrukt. Ik aan het lezen en merkte op dat niets ingevuld was. Ik vroeg aan die dame waarom dat was? Het antwoord was duidelijk; Wij doen dat altijd zo en vullen later alle gegevens wel in. Ik vervolgde dat ik geen lege formulieren tekende en dat ze dan maar de tijd en moeite moest nemen om die netjes in te vullen. Ze weigerde, want ze had nu geen tijd.

Ik legde alle papieren op haar bureau neer en vertelde haar dat dan deze ‘deal’ niet doorging!

Later bleek dat dit bedrijf vele mensen zo heeft opgelicht. Wat erger is, dat niemand ooit aangifte gedaan heeft en zo werkt dit nog steeds met hun lege formuliertjes. Mensen in nood tekenen alles en mensen in nood vallen zo van de ene ellende in de andere. Controle is er niet en als gewone burger kun je wel vergeten of daar ooit iets aan gedaan wordt.

Geld lenen we hier heel veel, is het niet bij de banken dan is het wel bij die leenbedrijfjes! Daarnaast zul je regelmatig meemaken of er 5 gulden is voor eten of 10 gulden voor de kinderen. Geld lenen is hier een hobby, maar je moet oppassen want lenen is houden en terugkrijgen is een ander verhaal. Waar niets te halen valt kun je ook niets vorderen en dat weten onze leners maar al te goed.

.36. Natuur, waar dient die voor

We hebben het al even over gehad maar ik wil toch nog even wat meer nadruk leggen op hoe wij als lokalen omgaan met onze natuur.

Gaan we wel met de natuur om? We walsen alles plat voor huizen en nieuwe projecten en we zorgen dat alles wat blaadjes heeft ver van ons huis staat. We hebben op het eiland enkele zeer grote plaatsen waar de gehele natuur weg geschraapt is, omdat een of ander ziekelijk persoon meent er weer goed geld van te kunnen maken met deze terreinen. Het eiland is besmet met een geldvirus en dat is niet verwonderlijk als men weet welke maffia er achter zit. Een maffia die ik eens uitvoerig beschreven heb en die wereldwijd bezig is om alles vol te bouwen met projecten en complete dorpen. In het vastgoed zit momenteel, buiten de drugs, het

meeste geld. En de Italiaanse maffia weet dat. Ook op ons eiland rijzen de condominiums, hotels, golfbanen en luxe huizen de grond uit. Elke vierkante meter moet vol beton zijn gestort. Het eens landelijke Spaanse water is een totaal betonblok met plastic gras en boompjes. Jan Thiel is weg van de kaart en is ook een betonblok aan het worden. Zo kunnen we vele plaatsen noemen waar men zich staat te verdringen om in status te leven, in de stank van een ander, met de vele auto's en niet te vergeten de drollen van je buurman in dat stukje zee.

Alles wat natuur is wordt gekapt of geschraapt en er is geen natuur meer te zien. Zeker niet al die vieze beesten die we met de meest mogelijke verdelgingsmiddelen om zeep helpen. Nee, we willen niet in de rook van de Isla wonen maar we vergiften elkaar door maar te spuiten met allerlei gif! Weg natuur. Zie eens hoe luxe we wonen? Overal zie je de prijskaartjes aan de huizen hangen. Prijskaartjes zodat iedereen weet in welke prijsklasse jij woont en in welke gang jij thuishoort. Want ik in een huis van 1.5 miljoen zal zeker niet praten met jou in een keet van 9 ton!

Mensen ik vraag me af, waar zijn we mee bezig? We zien op dit eiland duidelijk dat we sterk aan het vervreemden zijn van de natuur. Geen blaadje mag meer vallen van de bomen en we zien alleen nog wat palmbomen of plastic troep. We schreeuwen als er een hagedisje loopt en menen in de oertijd terug te zijn beland. Verder zwemmen we in onze eigen ontlasting! Dat is al jaren het probleem van het gehele Spaanse water en Jan Thiel. De koralen zijn er niet meer en de vissen schieten weg van al die chemicaliën en luxe drollen.

Natuur, waarom dan nog natuur? We hebben dat niet nodig en we leven toch wel door. Toch zien we de natuur zich roeren en ook op het eiland heeft het zich al even geroerd. Niet genoeg kennelijk, want we gaan vrolijk verder om de natuur te vernietigen en blijven de betonblokken maar stapelen. We leven als ratten tussen betonnen blokken en de vraag is wanneer komt de verdelger die het beton en de ratten zal opruimen.

Het respect naar de natuur op dit eiland is nihil. Er zijn geen regels en er zijn geen wetten. O ja, we hebben er enkele maar die organisaties die deze regels moeten naleven varen wel bij het platwalsen en beton storten. Zij kunnen hun monden niet opendoen omdat zij geld krijgen uit die gemeenschappelijke omkopingspot. Dus mond houden en natuurtje spelen achter in de tuin. Maar je zeker niet bemoeien als weer een gehele vlakke weg gewalst wordt door diegene die jou die subsidie uitbetaalt.

De natuur wijkt voor geld en dat zien we overal op de wereld. Maar op een rots in een nog redelijk bedrieglijk uitzierende blauwe zee, zijn we wel de natuur snel kwijt als we het niet met respect behandelen.

Natuur, wat is dat? Die plastic palmboom aan een strand met een design huis?

Natuur, helaas we laten je vallen en menen je niet meer nodig te hebben.

Natuur sorry, we falen, we zien het niet, het is maar natuur.

.37.

Mañan - Niet vandaag maar morgen

Ik heb er al eens eerder een heel boek aan het woordje Mañan besteed. Het meest belangrijkste woordje op dit eiland. Alles gebeurt hier morgen (mañan) en alles zal ook opgelost worden, morgen.

Dat is een mooie theorie want hoeveel zaken menen wij niet op te moeten lossen, nu? Er gebeurt iets en we denken dat nu meteen op te lossen. We willen het niet laten liggen want uitstel is afstel, is een spreekwoord. We zullen er nu doorheen moeten worstelen en liefst à la minuut.

We laten alles liggen om dat ene probleem nu aan te pakken. Maar wat gebeurt er? Het probleem lost niet op en het probleem wordt groter en groter. Het kleine probleempje wordt een groot probleem en na verloop van tijd lijkt het een wereldprobleem te gaan worden.

Lokale mensen hebben diverse gaven en een van die gaven is om zich niet druk te maken. Wat komt, komt. We laten de zaak bezinken en de tijd gaat het oplossen. Nu past dat niet in ons westers denken en zeker is het op die manier, niet direct zaken te doen. Maar toch weten de lokale mensen door te gaan en een weg te vinden in deze mañancultuur. We wachten af hoe het zich gaat ontwikkelen en grote kans dat iets doodbloedt of nooit meer over gesproken wordt. Mocht het probleem zich toch handhaven dan is het probleem luchtiger en dan lossen we dat wel even op. Een theorie die hier prima werkt. Veelal zie je bij zware problemen, dat het totaal stil valt. Er wordt niet meer over gesproken en na verloop van tijd weet men niets meer van dat probleem af.

Wij westerlingen doen het anders en blijven stressen, doorduwen om zo een oplossing te forceren. We blijven doorgaan en maken het ons moeilijk. We willen weten wat er nu gaat gebeuren. De lokale mensen willen van 'nu' niets weten en van 'nu' ook niets horen. Een mentaliteit waar soms moeilijk mee te werken is. Doch, aan de andere kant wel een mentaliteit die voor een eiland uitermate geschikt is. Waarom? Welnu, als men nu alles wil regelen zou er op het eiland dag in dag uit ruzie zijn. De mensen zouden elkaar dagelijks in de haren vliegen met hun Zuid-Amerikaanse mentaliteit. Wat doen wij hier? We koelen af, wachten rustig en er is altijd nog tijd genoeg als de situatie zich door mocht zetten.

Mensen zijn gemakkelijk en zien niet in alles een probleem. Het probleem smelt in onze tropenzon en het probleem wordt dan zo licht dat het met de Noord-Oost passaat wegwaait. Een theorie waar wij westerlingen nog veel van kunnen leren. Al jaren volg ik de mensen en hun manier van leven. De een noemt deze bevolking lui, de ander laks, weer een ander

vindt de mensen hier sloom en weer een ander ziet het echt niet zitten om met de lokale mensen te werken. Er is niet samen mee te werken, is een veelvoorkomende zin vanuit buitenlandse monden. Maar is het niet zo dat je, je niet hoeft uit te laten buiten voor een hongerloontje? Is het niet zo dat er geen beloning is naargelang er gewerkt zou kunnen worden. Nu, de lokale bevolking heeft gewoon het perfecte antwoord op weten te vinden en dat is werken naar betaling. Als dat dan als lui gezien wordt dan is het jouw probleem en niet die van hen. Wil je dat het sneller af moet, geen probleem wat betaal je me. En als je wil hebben dat het nu gebeurt, pech gehad morgen is weer een dag.

De mensen maken zich niet druk, ze zullen nauwelijks overspannen raken omdat ze veelal een perfecte balans hebben gevonden bij werken en eigen leven hebben. De smoezen zijn er ook naar en ze weten precies net iets meer ervan uit te pikken dan dat de regels het toelaten. Loopt het mis, geen probleem we wachten af en er komt een andere oplossing.

Mensen zijn hier dicht bij het leven en voor hen is er maar één leven. Nooit hebben ze iemand terug zien komen en nooit is er een retourtje hemel aangeboden. Ze nemen het zekere voor het onzekere en genieten nu, vandaag en van elke dag dat ze hier zijn. Het leven is feest en feesten moet je zoveel mogelijk doen. Mañan, morgen en maak je niet druk. Er zijn maar weinig problemen die over twee maanden nog een probleem zijn. Problemen zijn er nu en daar willen wij nu niets van weten, we horen het later wel en zien we dan wel verder. Mañan.

.38.

Wat zullen ze wel niet van me denken.

‘Ze’ en die ‘andere mensen’, daar gaat het hier allemaal om. Een gehele leven wordt bepaald door wat een ander ervan denkt. Het is een van de redenen waarom de mensen hier op het eiland zo gesloten zijn en dat je niet werkelijk diep contact met hen kunt maken. De mensen zullen zich nooit helemaal openstellen.

Anderen houden je alsmaar in de gaten. Ze denken zo over ons en ze menen dat wij het fout doen. Alsmaar het kijken naar elkaar maar ook alsmaar commentaren hebben wat en hoe het bij een ander is. Veelal worden bij families angstvallig zaken verzwegen. Zeker als er weer een kleine van de een of ander op komst is. Nooit weet men precies wie de vader is of met welke gelegenheid het zaadje ontsprongen is. Want wat zullen ze wel niet zeggen? Welles en nietes, het is dus altijd raak in welke vorm dan ook. Het maakt niet uit, hoe je het ook omschrijft, het is en blijft een raadsel. Een raadsel wat veelal meegenomen wordt tot het einde van hun leven.

De angst voor die ander zit er hier erg ingebakken bij de mensen. Zeker bepaalde families teren op de angst van anderen. Je weet toch dat ik familie X ken en pas op want anders stuur ik die op je dak. Problemen die we in een kleine gemeenschap hebben en kennen vanuit de dorpen in Nederland. Want ook daar in het verleden waren bepaalde families de regelaars en moest je meedoen wat zij bepaalden. In deze tijd, door het over en weer verhuizen en met alsmaar nieuwe mensen, wordt de angst minder want wat je ook bent, van welke familie je ook komt, het maakt geen indruk bij die buitenlanders.

Lokaal is er die angst nog degelijk en dat zien we hier duidelijk op Bandabou. Er wordt gewoonweg niet over gesproken en sommige namen zullen niet uit de monden komen van deze mensen. Het gaat zelfs zover dat

politie en verder gezag keihard durven te zeggen; Nee hoor, daar gaan we niet naar toe want dat is een gevaarlijke familie. Zo hebben we dus hier nog de oude manier van leven en is de ene bang van de andere en respecteert iedereen zijn eigen territorium met zijn eigen wetten en regels.

Het zeggen en praten over een ander is hier nog vreselijk en we hangen van de roddels aan elkaar vast. Ik heb dat al eens aangehaald eerder in dit boekje en het is eigenlijk niet met een pen te beschrijven. Roddels zijn hier sneller dan een telefoon en wat een ander zegt over jou zul je altijd horen in een derde persoon. Vergeet niet, niets zul je horen direct uit de mond van degene die dat gelanceerd heeft. Vergeet dat maar, het is altijd; Ik heb van die gehoord dat jij gezien bent met die. Maar zelfs dat is erg direct en je zult dit soort zinnen altijd via via moeten vernemen.

Het ‘horen zeggen’ maar ook ‘wat anderen er over denken’ is een belangrijke zaak op het eiland. Je kunt er natuurlijk boven staan, want dat is de beste oplossing, maar je zult vele scheve ogen naar je gericht zien als ze weer iets gelanceerd hebben. Die ogen van, daar is hij, dat is waar ik het over had maar ook van, moet je hem zien. Wat ze zeggen is waar en wat ze rondbazuinen is een waarheid waar niet aan te tornen valt. Dus als ze beginnen te roddelen over jou, lach, loop weg en denk; Wat een eiland, wat een heerlijk eiland, gelukkig schijnt morgen weer de zon. Want een ding is zeker, morgen is er weer een andere aan de beurt waar deze mensen over roddelen en dan ben jij al weer lang vergeten. Totdat jij weer in hun rijtje voor gaat komen en och, we denken zolang maar; Laat ze maar schuiven, onze lokale roddelaars.

.39. Een is te weinig

Nu komen we op het belangrijkste hoofdstuk van het gehele boekje. Als goede Antilliaan zijn we nu op het belangrijkste punt beland waar we het in de cultuur over kunnen hebben. De vrouw! Je weet wel, krulspelden in, een groot voorbalkon en een achterwerk waar een olifant jaloers op is. De ideale Antilliaanse vrouw. Breinaalden zijn als ideale vrouw uit den boze en zo ook niet erg gewild. Maar o wee als zo'n slagschip voorbij waggelt over de straat. Alle gesprekken vallen stil en alle ogen zijn gericht op dat wereldwonder wat voor je langs gaat. Zelfs noteringen op de lokale beurs worden stilgezet als dit fenomeen te zien is.

Kijk, smaken verschillen en ik ga ook niet beweren dat ik weet wat een ideale vrouw is. Doch, als ik mijn medemensen op dit eiland moet geloven is dit wel het 8ste wereldwonder wat wij hier op dit eiland mee kunnen maken. Onze ideale vrouw is werkelijk onweerstaanbaar en hoe groter het achterwerk des te vruchtbaarder ze is! Tja, het is maar welke maatstaaf je aan houdt.

Nu is een vrouw werkelijk gesprekstof nummer één op dit eiland en er is dan ook geen een mannelijk gesprek waar het woord vrouw niet minimaal een keer even valt! Als goed ingeburgerde man moet je weten wat een goede en vruchtbare vrouw is en je zult het hoogstpersoonlijk ook allemaal moeten testen. We praten niet alleen maar wij doen het ook, als ik de gesprekken moet geloven! Niet één keer maar meerdere keren per dag. Vergeet niet, wij mannen zijn onweerstaanbaar en elke vrouw is in de houding als wij maar met onze ogen knipperen of vragen 'Dushi kon ta'!

De vrouwen vragen erom en de vrouwen denken nergens anders aan. Dat is wat ik moet geloven als ik mijn mannelijke collega's hoor praten. Ik sta dat wel eens aan te horen en dan denk ik werkelijk dat ik in een

andere wereld ben beland. Want ik kijk ook wel eens zo om me heen maar al die verhalen kan ik niet thuisbrengen op dit eiland. De verhalen van deze mannen passen niet, in wat ik zie om me heen. Maar mensen leven graag in dromen en de grootste dromers die wij hebben zijn die mannen met hun grootspraak en het wel 3 keer doen met de meest ideale vrouw die zij hebben. Praten, loze woorden en werkelijk een droom die voor hen een droom blijft.

Maar de dromen zijn heftiger dan dat ik dacht, want buiten alsmaar dat sporten blijkt dat je dat niet doet bij alsmaar dezelfde vrouw. Kom nou, das saai! Kijk, als goed uitzierende man zorg je dat de sjeik in Bangaloedari jaloers zal worden. Eén vrouw is voor die westerling die niet weet dat een vrouw maar een saaie bedoeling is. Wat een ellende is het kennelijk om alsmaar met dezelfde vrouw naar bed te gaan en om je heen te hebben! Als werkelijke Antilliaan en een beetje succesvol figuur zorg je dat je voor elke dag een andere vrouw hebt. Ja, ik weet het, je moet de tel niet kwijt-raken of aan geheugenverlies gaan leiden. Je kunt slecht Anna, Greta gaan noemen! Zo zie je maar, als goede Antilliaanse man is het moeilijk alles in goede banen te leiden. En dan maar niet hopen dat Anna een vriendin van Greta gaat worden en gaat kletsen over haar loverboy.

Het valt allemaal niet mee en het is als rasechte Antilliaanse man moeilijk om deze cultuur in stand te houden. Het eiland is klein en elke vrouw heeft momenteel al minimaal 3 telefoons! Daardoor is de kans dat een verkeerd nummer of verkeerd woordje grote gevolgen kan hebben. Ik denk dan ook dat deze cultuur langzaam maar zeker zal verdwijnen of er moet een computer komen voor Antilliaanse mannen die bij gaat houden wie, wat, waar en hoe doet! We zullen zien want ook onze cultuur gaat met de tijd mee.

.40.

De zee is voor de vissen

Een van onze culturele problemen zien we bij de Antilliaanse bevolking en onze blauwe Caribische zee.

Waar doel ik op? We leven op een eiland zoals elk goed geïnformeerd persoon ondertussen wel zal weten. Mooi helder (ahum) blauw water en met als alles goed is, zwemmende vissen. Nu heb ik al heel wat leugens in de laatste zin geschreven want ons water is zowel radioactief als sterk vervuild en dan praten we nog niet over elke guppy die tegenwoordig gevangen wordt om op te eten, of te verkopen als tropische vis in het buitenland! Onze zee wordt werkelijk leeggeplunderd en niemand die er werkelijk naar kraait! Het is natuur en natuur hebben we niet nodig. Als een toerist een koraal wil zien planten we wel wat nepkoraal op wat betonnen blokken en draaien we even een visje op dat als een pijl door het water schiet. Duikscholen blij, de handelaren blij, en de toeristen een aardige duit armer.

Maar we hebben onze lokale mensen die nauwelijks weten dat ze omgeven zijn door water. Je kunt je niet voorstellen dat er nog vele mensen zijn op dit eiland die niet kunnen zwemmen. Kinderen die bang zijn van water of nog nooit in zee zijn geweest! Ja, dat hebben we hier op ons mega eiland.

Ik ging in het verleden nog wel eens vissen met wat mensen van hier. Duiken was mijn andere hobby en zwemmen deed ik elke dag met mijn kinderen. We zaten met 4 man in een klein vissersbootje en tuften zo de grote blauwe plas op. Lijnen werden uitgewooid en toen was het rustig. We waren wat aan het praten en kwamen op het onderwerp zwemmen. Wat bleek? Niet één van mijn medepassagiers kon zwemmen. Een was er zelfs bang van het water! Ik voeg hem hoe hij dan in dit bootje durfde te stappen en hij kwam met het geweldige antwoord; Hij wilde vis vangen

en dat, dat alleen nog maar uit een boot kon! Een helderziende blik dus van die man want al lang was er van de kant niets meer te vangen dan een guppy of wat plastic zakken!

We kletsten wat over en weer en er was diep onder ons niets anders dan wat kale koralen en water. Ik was het zat en zei: Kom laten we wat gaan zwemmen. Ja, stomme opmerking want ik wist ondertussen dat niemand kon zwemmen en dat er zelfs eentje bij was die van water bang was. Die persoon keek me aan en vertelde me: Kijk, het land is voor de mensen en de zee is voor de vissen. Ik ben een mens en duik hier niet in!

Zat ik dan met een wijsheid die me altijd bijgebleven is. Zelfs als ik nu nog wel eens de zee in plons denk ik ‘wat doe ik hier?’ Kijk, dat zijn nu van die wijsheden waar je niet omheen kunt en waar je van denkt dat je daarom op dit eiland bent beland.

Vissen zee, mensen land.

Ja, gewoon een gedachtegang.

.41.

Het werkt toch nog

Alles werkt. Nee, niet werken van werken maar werken van werken. Ja, ja zo kan het wel! Als we over dit eiland rijden en links en rechts kijken dan zien we zaken waarvan je denkt ‘hoe is het mogelijk’. Hoe is het mogelijk dat dit nog hier staat, rijdt of aan de gang gehouden wordt.

We praten over apparatuur en over zaken die wij bestempelen als vooroorlogs. We zien oude dingen nog hun werk doen dat we gewoon medelijden krijgen met het apparaat of het ding. Toch weten we het hier

werkende te houden puur omdat die oude dingen veelal beter zijn dan de nieuwe zeer moderne 'hightech' rommel. IJskasten van 20/30 jaren zijn geen uitzondering en zo is het ook gesteld met de vele wagens.

We wonen in een niet te alle dure buurt. Beter uitgedrukt, we wonen midden op het platteland en de mensen zijn niet rijk. Zelf rijden wij in een 14 jaar oude bak die heerlijk rijdt en ons niet in de steek laat. Maar onze wagen is op een na de nieuwste wagen die we in de omgeving zien rijden. De wagens zijn van vele jaren terug en we kunnen ze goed volgen via oliesporen of rookpluimen! Maar het ding rijdt en de mensen komen waar ze moeten zijn. Af en toe met een extra bijgeluid maar dat weet de plaatselijke monteur wel weer te verhelpen. Piep, knars en poef zijn normale geluiden zolang als het maar vooruit komt. Maar doorgaans mogen we niet klagen en vervolgt alles wel zijn weg.

We zien dat met meerdere zaken. Vele dingen zijn hier gemaakt van dingen die in Europa goud geld op zouden leveren. Zo antiek zijn ze! Zaken waarvan je meent dat het van opa's tijd is. Een compressor dat net uitgevonden is maar ook apparaten waar je, je bij afvraagt wat ze in hemelsnaam moeten gaan doen. Het werkt en doet zijn werk en de mensen koesteren deze dingen meer dan hun kinderen.

We gooien niet iets snel weg. Op de vuilnisbelt of op de sloop zijn er altijd wel weer reserve onderdelen te vinden. Die nieuwerwetse troep met allemaal computers branden geregeld door en onze oude bak tuft door waar andere nieuwerwetse machines het opgeven.

Het is een lust om te zien dat vele mensen van niets toch nog iets weten te maken. Deels omdat ze geen geld hebben voor een nieuwer model maar ook deels omdat de ouwe rokketok het blijft doen. We spuiten het maar weer eens op en als het een wagen is geven we het eens de binnenkant weer een nieuwe bekleding. Zo hebben we dan weer een nieuwe bak waar iedereen dan denkt 'waar doen zij het van'. We genieten van

die mensen die weten te knutselen en oude zaken aan de gang weten te houden. Want naar een winkel gaan en een nieuwe kopen is geen kunst. Wel is het koesteren en onderhouden een gave die vele mensen hier weten te beheersen al is het maar uit nood.

.42. Nos /Wij

Al eens opgelet als je over dit eiland rijdt? Nos dit, Nos dat, Nos zo en Nos ku nos daar. Het eiland is vergeven van de zaken waar ‘nos’ (wij) op staat. Nos, (wij) is een woord wat veel voorkomt op deze rots. Ook als we in het Papiaments praten, vervallen we nog wel eens naar dat woordje nos. Man wij zijn zo’n eenheid maar hoofdzakelijk gaan we naar een kant op, en dat is naar ‘nos moer’. Nu mag je dat niet zo zeggen want het is niet netjes maar wat ik hiermee bedoel is dat we naar de verdommenis gaan.

We leven naast elkaar heen, we kijken niet naar elkaar om en we lopen maar over een nos te schreeuwen net alsof we één volk zijn! Nu schreef ik nog niet zo lang geleden wat een geweldig volk hier woont en dat is waar. Maar het volk is hier ook geweldig verdeeld. Ik praat dan nu over een ander gedeelte van de bevolking dat duidelijk bezig is om dit eiland in de afgrond te krijgen. We ‘nos-en’ wat af maar wat er werkelijk gebeurt, is dat er onder de huidige bevolking een grote verdeeldheid bestaat. Alles gaat onder het woordje ‘nos’ en de huidige jongeren en volwassenen schuilen alles onder dat nos (wij) dat willen! Maar als je gaat zien wie die ‘nos’ zijn dan praten we over een klein deeltje van de bevolking dat gewoon zo hard schreeuwt, zodat iedereen meent dat wij allemaal schreeuwen. Gefrustreerde ouderen en jongeren die alleen maar weten af te breken en niets weten op te bouwen. Mensen die zelf niet veel neergezet hebben in hun leven en overal maar blijven falen. Een groep

wat wel een grote mond heeft maar geen actie kan ondernemen omdat ze niet weten wat actie is.

Nos is een algemeen woord wat aan moet geven dat we het met hen eens zijn. Maar dat wij (nos) niets tegen in mogen brengen is nergens terug te vinden. Wat erg is, is dat deze harde nos schreeuwers niet de werkelijk Antilliaanse bevolking is die een volk is van begrip en saamhorigheid. Onze nos schreeuwers zijn een stelletje opstandelingen die menen de cultuur te zijn van dit eiland. Ze zijn hun frustraties van de slaventijd kenbaar aan het maken en zij weten waar ze aan geleden hebben! Och ja, en de werkelijke mensen die veel hebben meegemaakt lachen en denken van; Aan onze nos komen ze niet.

We hebben een sterke verdeeldheid onder de mensen en het is juist de kleinste groep die meent werkelijk een Curaçaoënaar te zijn. Er worden zelfs regels geschreven wat men daaronder verstaat. Lees je die regels dan is het lachen geblazen want dan vallen die harde schreeuwers er zelf niet onder! Maar ja, tussen lezen en lezen zit nog een groot verschil. Het belangrijkste is dat je het woordje nos maar weet te ontcijferen, anders kom je al snel in problemen.

‘Nos kultura’ is ook weer zo’n schot in het niets. Onze cultuur is zoals wij die samen neerzetten en zoals het tot de dag van vandaag is gelopen. Onze ‘nos’ is ook onze ‘wij’ en dat samen maakt ONZE CULTUUR. Nu zijn daar momenteel de gemoederen hoog in opgelopen en we proberen alle ‘wij’s’ te verbergen en het te plaatsen in ‘nos,’! Dat samen met een Afrikaans maskertje. Nos kultura ta Afrikano, e ta nos roots (onze cultuur is van Afrika afkomstig en is onze roots)! Nu, als dat zo was dan was juist die hard roepende nos groep sterk in de minderheid. Want met al die in-teelt en het rommelen met landheren en buitenlandse mensen en de invoer van vele handelaren van rond de wereld zijn er nog maar weinig zuivere Afrikaanse slaven blijven steken op dit eiland. ‘Nos kultura’ is iets meer

dan een eigen Afrikaans –, Zuid Amerikaans muziekje en een Afrikaanse klederdracht en wat schudden met een mega achterwerk!

Onze cultuur is erg gemêleerd en zeer rijk aan vele culturen en mensen onder elkaar. Dat heeft onze cultuur gemaakt wat het nu is. Als nos (wij) daar nu eens trots op waren dan zetten we werkelijk wat neer in deze wereld. Dan waren we een van de weinige eilanden waar culturen samen gesmolten waren en leven onder het mom van nos!

Wel als een eenheid, één nos, één wij, één cultuur.

.43. Een kind en zijn vader

Vaderdag. We kennen allemaal op dit eiland de bekende mop.

De meest verwarrende dag voor een kind hier is Vaderdag want niemand weet wie zijn vader is!

Pijnlijk maar waar. Nee, niet elke vader is kindloos maar vele kinderen zijn wel vaderloos! Onze cultuur maakt het mogelijk dat je als vader een leger kinderen hebt maar op naam niet één bezit. We hebben regels en wetten maar die zijn er juist om ze te ontduiken. Bij het erkennen van een kind zijn de meeste ruzies ontstaan. Een kind erkennen houdt in, betalen en verantwoording dragen. Nu kun je erkennen maar betalen is weer zo ver weg. Er zijn allerlei smoezen te vinden om daar weer onderuit te komen. Ondertussen groeit de kleine bij oma op en moet op school een presentje maken voor vader als het Vaderdag is. Oma wie is mijn vader? Mmm, ja, kijk, het is zo.... Je vader is op reis. Je vader is gestorven. Je vader is een lafaard die niet voor jou wil zorgen! En dan houdt het veelal op.

Vader is veelal niet te vinden en ik zie hier om me heen dat kinderen soms 3 tot 4 vaders hebben! Ja knap, maar je kunt maar het zekere voor het onzekere nemen. Bij ons in de buurt is een klein huisje waar niemand weet hoeveel personen daar wonen. Wel zijn er minimaal 4 à 5 kinderen op die plaats en leven er 3 moeders. Ik verheug me jaarlijks erop als het Vaderdag is want dan is er een komen en gaan van pick-ups die aan en af rijden en deze mensen komen bezoeken! Werkelijk, ik wist niet dat er zoveel vaders waren op dit eiland! Wel een gezellige boel, maar als ma in een keer met 2-3 vaders thuis zit lijkt me dat toch wel wat lastig. Gelukkig wonen ze hoog en ziet de aankomende vader dat het al druk is en wacht dan even wanneer de kust veilig is. Pa weg, andere pa komt eraan.

Toch heb ik het met die kinderen te doen want de twijfel moet toch groot zijn. Heeft mijn moeder zoveel vrienden? Is mijn moeder zo'n gewild object? De kinderen zie je gelukkig er geen punt van maken. Ze deponeren hun knutselwerk bij die vader neer van wie ze iets krijgen. Geen cadeau, geen vader is de regel.

Het is toch geweldig te zien hoe alles zich oplost. Problemen zijn er niet en pa en ma spelen de rol tot de dag dat het kind zich werkelijk af gaat vragen wie de werkelijke vader is. Dan wordt pa bang, die zie je niet meer verschijnen en zal ook niet weten wie zijn kinderen zijn. Dat allemaal denkend aan zijn geldbuidel en misschien de aanspraak die er gaat komen als zoonlief geld nodig heeft omdat hij in de problemen zit. Het opvoeden van kinderen is hier op het eiland gebonden aan vele andere wetten en regels. Let wel, ongeschreven wetten en regels. Die zaken noemen we wel eens cultuur maar of met deze cultuur de kinderen mee geholpen zijn, is nog de vraag. Zoals het er nu uitziet wordt er de jeugd niet beter op. Kinderen die hun vader en moeder om hen heen hadden vanaf dag één, blijken toch wel wat stabielere dan die 'nos' roepers en vaderzoekers waar we nu volop mee in onze maag zitten. Zoekend naar hun eigen identiteit, alleen omdat deze niet doorgegeven is door een vader of een moeder die dan zo de verantwoording niet hoeven te dragen.

Pijnlijk en soms meelijwekkend. Want wat zou er van ons terechtgekomen zijn als we twijfels hadden of oma nu ma is en pa die man is die af en toe eens op komt dagen! Dan zeg ik je, cultuur of geen cultuur maar laten we ons daar eens drukker over maken en kijken wat we daar tegen kunnen doen. Onze kinderen hebben ook rechten, de rechten van een vader en een moeder met daaraan vastgekoppeld een opvoeding.

.44.

Domino op leven en dood

Domino wereldsport nummer één op dit eiland en geloof me, niemand weet waar het nu werkelijk om gaat!

Domino, enkele blokjes met wat punten erop die je zo hard mogelijk smijt op een gammel houten tafeltje. Ik heb deze sport al eens eerder uitvoerig beschreven maar omdat het onze nationale sport is en als onze cultuur is ingebakken, kan en mag ik dit niet laten ontbreken in dit boekje.

Ik ga de spelregels niet uitleggen want die zijn zo moeilijk dat werkelijk, noch de kijkers noch de vier spelers ze zelf begrijpen. Je ziet een blokje verdeeld in twee vakken en elk vak heeft 1,2,3,4,5,6 puntjes staan. Je mag een zes alleen aan zes leggen en dat geldt voor alle cijfers. Maar dan blijkt ook erg belangrijk te zijn hoeveel luciferstokjes je hebt en hoeveel whisky je kunt drinken. Wil je voor het domino examen slagen, moet je ook goed zijn in schreeuwen, kwaad worden en alle vloekwoorden in het Papiaments kennen. Dan pas voldoe je aan alle eisen van een dominospeler. Als je dat allemaal meester bent, ben je meester dominospeler en mag je meedoen aan toernooien die gehouden worden in campo, snèk of, af en toe in een hòfi.

Domino, de sport waar alleen de ware Antilliaan zich aan durft te wagen. Als buitenlander heb je geen kans en je doorziet niet wat voor een intelligente sport dat is. Schaken en dammen kunnen hier niet aan tippen. Ook heb je als dominospeler paranormale eigenschappen nodig en weet je altijd wat je tegenstander in zijn handen heeft. Eens lanceerde ik het idee; laten we alle stenen open en bloot op tafel leggen! Was geen goed idee en kreeg meteen een reeks aan scheldwoorden naar mijn hoofd gesmeten!

Het is een heuse sport. Let wel, de stembanden en de rechterarm moeten goed getraind zijn. Voor de rest is er niets wat hoeft te werken. Om 1,2,3,4,5,6 puntjes te zien heb je niet zo'n groot inzicht voor nodig. Paranormaal kun je ook laten schieten want veelal is je tegenstander zo zat dat je zo zijn stenen ziet. Maar goed, laten we het even houden op een top(b)sport waar zeker de stembanden en de lever overuren maken! Het nodige vocht moet verwerkt worden en de stembanden moeten de nodige geluiden produceren om te doen laten lijken dat het om een spannend duel gaat. Het is mooi te zien dat volwassen stoere mannen zich zo kunnen uitleven met wat steentjes met wat puntjes erop. Zouden de mannen dan toch niet zo stoer zijn als dat ze zich voordoen? Maar vergeet niet, ze deden dit vroeger al en het is een cultuur. Ja, iemand moet toch deze cultuur in stand houden! Iemand moet het moeilijke werk toch doen?

Cultuur is het zeker, precies hoe de mensen hier leven. Ga maar eens een kijkje nemen bij zo'n evenement. Je zult lachen en je in moeten houden om te zien hoe enkele steentjes leggen zo gevaarlijk, luidruchtig en moeilijk kan zijn. Pas wel op, en dat is een werkelijke waarschuwing van een kenner, bemoei je, je nooit met het spel en laat zeker geen glimp vallen als er eentje een steen legt. Zet je pokerface op en doe net of de meest wijze zetten gedaan worden. Al snap je er geen snars van waar het allemaal om gaat. Vergeet niet, het is onze opperste niveau van cultuur en deze moeten we door dik en dun beschermen en hoog houden.

.45.

Feesten, ook al hebben we geen geld

We hebben het hier eerder ook al over gehad, feesten. Feesten is het leven van een Antilliaan. We weten ondertussen hoe ze het aanpakken om feesten te organiseren en hoe om vrij te krijgen, maar we weten nog niet hoe het feest is.

Een Antilliaans feest heeft twee ingrediënten; Keiharde muziek en alcohol met daarnaast eten. Eigenlijk dus drie zaken die een feest maken. Doch, de eerste twee zijn de belangrijkste. Men zet wat luidsprekers langs de weg met wat kratten bier en whisky en het feest is begonnen. Hoe harder de muziek hoe geslaagder het feest.

Nu zul je denken dat iedereen uit zijn dak gaat en als achterlijke staat te dansen. Nou, dat is dus niet het geval. Veelal hangen er kluiten mensen ergens en staan ze wat te wiegelen op de oorverdovende geluiden die uit de boxen komen. Pratend, lachend, waarover is een raadsel. Vraag me niet waarover ze praten, want geen gesprek is te volgen. Wel is er de grootste lol en kan iedereen kennelijk liplezen! Vele gaven hebben de mensen hier op ons eiland en daarbij behoort liplezen en praten zonder iets te zeggen ook bij.

Elk feest kost geld en geld schijnt er ten overvloede te zijn op deze rots. Het is ongelofelijk hoe mensen alsmaar een reden of ander aanleg vinden om weer een feest te starten. We hadden het al eerder over dat we veel nationale feestdagen hebben maar dan nog menen we dat elke week wel ergens een feest gehouden moet worden. In de weekeinden zijn er altijd barbecues waar je kunt stoppen en meedoen. Voor wat centen die je neerlegt kun je eten en drinken of zuipen tot je vol bent. Als we dan genoeg binnen hebben stappen we in onze wagen en karren we naar huis. Het kan lastig zijn dat we dan vele lichtjes zien in plaats van de twee lichtjes van onze tegenligger! Dat is soms wel een groot probleem. Maar

we hanteren de regel; Neem het meest rechtse lichtje en geef goed gas en ram door. Het gaat eigenlijk veelal goed, zolang de tegenligger niet op andere gedachten komt.

Alcohol controle? Ach ja, die hebben we. We nemen een lege fles whisky en kijken met één oog hoe diep je in die fles kunt kijken. Zie je de bodem, dan ben je nog nuchter en kun je nog ver genoeg zien. Zie je de bodem niet en is het wazig dan is de fles dus niet leeg! Dus kun je ook niet te veel op hebben en mag je doorrijden. Drinken doen we hier veel want de dokters zeggen dat we goed moeten drinken, is goed voor onze nieren. Helaas horen we niet goed wat we moeten drinken, want we zijn doof van al de herrie die we horen op elk feest. Daarom weten we niet precies wat we moeten drinken en gaan we maar op ons gevoel af. Onze cultuur is, dat je goed whisky of rum moet drinken. Het belangrijkste is dat de alcoholpercentage zo hoog mogelijk is want als man ben je geen mietje en moet je tegen een stootje kunnen!

Feesten is volksvermaak nummer één en daar houden we ons eigen streng aan. Geen feest betekent ellende en ellende is niet waar we voor leven. We feesten en we dansen naar hartenlust. Nou ja, dansen, wiegelen bedoelen we, want met al het gewicht en al die alcohol is het moeilijk om nog werkelijk te bewegen. We maken het gezellig, al is het maar door de alcohol en al kunnen we de volgende dag alleen de kater nog herinneren, het is de moeite waard om weer aan het volgende feest te denken.

Geld, hoe komen we aan dat geld? Nou, dat weten we ondertussen ook al, we lenen dat gewoon bij de een ander. Geef de ene het niet dan bij de andere! Feesten doen we, maak je maar niet ongerust. We moeten toch ook even lol hebben in ons leven en we kunnen beter feestend ten onder gaan dan van ellende sterven. Een motto dat we heilig houden en waar we allemaal in geloven.

.46.

Nùmber / Lootjes is ons leven

Nummer 2874, koop het en je bent verzekerd van een mooie duit geld. Je gelooft me niet? Nu, nummers zijn hier heilig en nummers is waar de hele maatschappij op draait. Nee, niet de bankrekeningnummers of de nummers op de beurs maar we praten over de nummers die dagelijks getrokken worden na het nieuws.

Dagelijks kopen mensen nummers langs de weg maar ook illegaal ergens onder de boom komen de nummers uit, dan krijg je het twee-, drie- of viervoudige en zelfs soms een hoofdprijs. Mensen leven van nummers en er zijn mensen bij die dagelijks tussen de 5 tot 25 gulden uitgeven aan deze nummers. Zonder nummers geen dag. Met gewonnen nummers een goede dag, bij het verliezen zijn we de rest van de dag chagrijnig. We moeten gokken! Zonder gokken geen leven!

Het gokken wordt ook gestimuleerd door de staat. De staat maakt reclame voor allerlei zaken waarbij je kunt gokken. Daarnaast hebben we de casino's waar je sneller je geld kunt laten verdwijnen. Dat is geen wonder omdat niet één kast volgens de normen is afgesteld. Er moet veel binnenkomen en heel weinig uitgaan. Illegale kasten zijn hier ook normaal en als je de kastnummers doorgeeft weet de fabrikant te vertellen dat die niet voorkomen op de Antillen maar op een duistere plaats ergens in Amerika. Het gokken is werkelijk een belangrijk inkomen van zowel hotels als de staat. Weinig hotels hebben geen casino en vele hotels draaien puur en alleen op het casino. Wettelijk mag je als bewoner van het eiland maar één keer per week ergens gokken. Maar aan deze regel wordt nergens gehouden. Elke dag staan er rijen mensen al om 10 uur voor de deuren om binnen te mogen. Hun hele salaris wordt vergokt en veel ellende start bij een of ander gokhuis. Niet één regering zal ingrijpen omdat ze dan problemen krijgen met hun eigen maffiagroep en zo blijft gokken vriend nummer één bij de lokale mensen.

We gokken wat af, en elke cent wordt ook vergokt, gewoon om het volk zo arm te houden. Van heel vroeg al was dat de methode om mensen afhankelijk te maken. Kennelijk werkt dat nu nog even goed. De mensen zijn verslaafd aan gokken en de schulden lopen alsmaar op. Zo kun je mensen onderdrukken en niemand die daar werkelijk iets aan doet en inziet dat, dat het eiland steeds verder laat afzakken in de afgrond. Praat je over gokken, is dat ‘de cultuur’. De cultuur van een slaaf, om die slaafs te houden. Een moderne slavernij waar vele lokale mensen ingetrapt zijn en als slaven wandelen achter de casino’s en hun geld.

Koop een nummer en kijk zelf hoeveel je verliest. Wil je werkelijk cultureel betrokken zijn bij dit eilandje, zul je ook daar aan mee moeten doen. Let wel, zorg wel dat je gehele salaris opgaat.

.47.

Geef me een tip

Die westerlingen zijn werkelijk leergierig. Over het algemeen zijn we mensen die veel willen leren en verder willen komen. Zo komt het dat we door elkaar, van vele zaken wel iets afweten en ook weten hoe dingen gaan en gedaan moeten worden. Met deze kennis, zoals we dat in goed Nederlands noemen, komen we ver en kunnen we vele zaken alleen oplossen. Afkijken is een must in deze wereld. Dat is ook de reden waarom het op school verboden is! Net waar we het meeste van kunnen leren wordt tegengewerkt. Dat is tegen de natuur in want wij mensen zijn geboren en gemaakt om van elkaar af te kijken. Met dat afkijken komen we verder en weten we waar zaken over gaan en hoe zaken in elkaar zitten.

Maar goed, wat heeft dat alles hierboven te maken met deze huidige cultuur en eilandelijke manier van leven? Het gaat om het volgende. Veelal worden mensen die niet hier geboren zijn als ‘betweters’ en als

‘wereldverbeteraars’ uitgemaakt. Die menen een geheel eiland anders te kunnen laten draaien en weten alles beter. Dat kan zo wel zijn maar toch is het hier net iets anders dan zoals wij het afgekeken hebben. Het weer is anders, het eilandsleven is anders en de mensen zijn anders. Drie factoren die wel heel anders zijn dan de Europese of Amerikaanse normen die we hier graag alsmaar in willen gaan voeren.

Nu zal een lokale persoon geen lokale zijn als er geen oplossing is naar de bemoeienissen van al die buitenlanders. Onze mensen kunnen uren in vergaderingen meedoen, ja knikken en zelfs nog gerichte vragen stellen. Je denkt dan ‘nou, die heeft het door’! Jij met veel voldoening naar huis en laat je meerdere weten dat jouw kennis is overgedragen en dat jouw missie gelukt is. Baas blij, jij blij, allemaal blij. Want de minuut dat jij je vliegtuig neemt om terug te gaan naar je kikkerlandje is onze lokale gast ook blij want de papieren gaan in de la en het hele project inclusief uitleg, wordt vergeten en zal nooit meer boven water komen. Tegen de tijd dat er weer een van die gasten terugkomt om te kijken hoe het project loopt, laat je weer een andere lokale persoon opdraven en die doet gewillig weer alles volgen, ja knikken en meepraten!

Vele projecten en vele zaken worden keer op keer op die manier verschoven en komen werkelijk nooit van de grond. Anders gaat het als je langer blijft om het project mee te helpen opzetten. Met veel extra geld komt het van de grond maar de minuut dat je denkt dat het draait en elders je werk kunt gaan doen, valt het weer als een kaartenhuisje in elkaar. We dealen niet met anderen dan alleen met jou en we weten dat jij niet langer kunt blijven! Zo weten we dus, einde project.

We zijn geen eigenwijs volkje maar we hebben wel een eigen visie en die is net zo lang als dat een dag lang is. Morgen kan die anders zijn en over overmorgen praten we helemaal niet. Het sterkste punt is dat we eindeloos nieuwe mensen laten opdraven die een voor een geïnteresseerd zijn in bepaalde zaken. Welke tip of welke weg je ook aandraagt zal stop-

pen, de minuut dat jij weer huiswaarts keert. Zolang als je hier bent, heb je alle medewerking. Eenmaal weg van dit eiland lachen we en mompelen we; Weer een of andere fantast.

Zo overleven we wel en hebben wij onze eigen manier van leven en zaken doen. Al vraag ik me na al die jaren af welke manier dat nu werkelijk is. Enige structuur is er niet terug te vinden. Wij doen het nu eenmaal zo en dat is onze cultuur.

.48. Enig recht is aanrecht

Als je als vrouw geboren bent heb je verschillende rechten. Je mag kinderen grootbrengen. Zorgen dat het huishouden draait en als belangrijkste je zult moeten koken en wassen zolang je vrouw bent! Vele rechten die moeder de vrouw verworven heeft en waar door de mannelijke garde aangenomen wordt dat deze nageleefd worden.

De jongere vrouwelijke garde is opstandiger en wil blijven studeren, een eigen inkomen en werk hebben. Iets wat niet in onze cultuur past omdat de vrouw het aanrechtrecht moet blijven respecteren. Wij, vereniging van echte mannelijke mannen, willen niet hebben dat vrouwen te veel gaan weten, eigen mening gaan krijgen en zeker niet opstandig worden naar de man toe. Hoe durft zij te beweren dat mannen overbodig zijn! Waar haalt zij het lef vandaan!

Wij mannen pikken dat niet en zullen er voor gaan zorgen dat de vrouw deze waangedachten uit haar hoofd laat. We maken de jonge kinderen al moeder en zorgen dat ze snel van school gaan. De scholen geven valse informatie over mannen en de kinderen denken alleen maar aan hun eigenwaarde en hun eigen ik. Wij mannen nemen dat niet!

Ja, een vreemd verhaal maar met een kern van waarheid. Er worden bewust vrouwen zwanger gemaakt om ze dom te houden en van school te houden. Vrouwen zijn er om kinderen te baren, om de was en afwas te doen en voor het eten te zorgen! Een gedachte die nog wel eens links en rechts om ons heen galmt. Een vrouw is nergens anders goed voor en daar maken wij dan gebruik van. Een bekrompen gedachte dat door aardig nog wat mannen gehanteerd wordt die menen hun mannelijkheid alleen te kunnen bewijzen door met een vrouw naar bed te gaan. Als men dan aanhaalt dat de ware man respect heeft voor zijn vrouw en zijn kinderen, wordt er zenuwachtig gelachen en durven er nog woorden uit zijn mond te komen dat het de cultuur is! In Zuid-Amerika is dat nu eenmaal zo en het recht van de vrouw zal en moet het aanrecht zijn!

We leven nu in een vooruitstrevend tijdperk en we menen met onze computers alles te kunnen bepalen. Maar ik vraag me dan af wie hier de bekrompen domme gasten zijn die nog zo durven te denken. Hoe is het mogelijk dat je meent dat je baas kunt zijn over een ander. Hoe is het mogelijk dat je vrouwen en kinderen vernedert door ze te verkrachten en te zorgen dat ze zwanger blijven om hen zo geen tijd te gunnen om verder te studeren? Hoe is het mogelijk dat hier op een klein eiland niet ingegrepen kan worden? Is het omdat de huidige machthebbers nog steeds zo bekrompen denken?

Elk mens, vrouw of man, kind of baby, heeft het recht om zich te ontwikkelen en als er dan mensen zijn die menen anderen te kunnen onderdrukken zouden hen zelf alles ontnomen moeten worden. Het is erg dat dit alles nog een issue is op dit eiland maar helaas het is zo en vandaar dit stuk. Nee, ik ben niet trots op deze tak van de cultuur waarin we leven en schaam me dat deze mensen die daar trots op gaan, hier nog bestaan. Ik walg van deze bladzijde in onze cultuur en deze bekrompen gedachte. Cultuur? Nee, bekrompenheid en je eigen mensen om je heen als slaven behandelen, dat is de juiste benaming.

.49.

Alcohol maakt de man

Alcohol, de verslaving nummer één op dit eiland voor al een zeer lange tijd. Drugs zijn sterk aan het opkomen en zullen in niet al te lange tijd zeker alcohol gaan inhalen. Alcohol is maatschappelijk geaccepteerd en drug wordt maatschappelijk getolereerd op dit eiland!

Alcohol is altijd die drug geweest, om je ellende voor even te vergeten. Het was dat goedje wat jou even van deze harde wereld weghaalde. Alles leek dan weer even koek en ei. Alcohol bestaat al zolang als dat de ellende boven onze macht was verheven. We maakten het goedje zelf en drinken ons elke keer maar goed vol om zo weg te zijn van de ellende.

Alcohol komt voor op de gehele wereld als een van de meest gebruikte drug. Ja, alcohol is drug nummer één. Het ergste is ook nog dat het vreselijk verslavend werkt. Eenmaal gewend meen je meer te moeten gebruiken om door te gaan. Van één glas naar twee en later direct van de fles want het zit toch al in een glas, niet waar? Het maatschappelijk geaccepteerde goedje waar zeer veel van ons zich aan vergrijpen.

Door de vele ellende die we hebben op dit eiland wordt er werkelijk veel alcohol omgezet. De wijnen, bier, likeuren, de rum en whisky zijn niet aan te halen. De importeurs hebben een goed inkomen aan de vele verslaafde mensen op dit eiland. Kijk maar eens rond als je in een supermarkt loopt. Gangen vol drank! Vol met alcohol om de mensen aan hun verslaving te laten voldoen. O, jij drinkt maar twee glaasjes wijn! Och kom nou, je drinkt twee glaasjes alcohol omdat je er niet van af kunt blijven of dat je geen nee kunt zeggen. Kijk die man met die fles whisky niet veroordelend aan, want dat krat bier is ook het teken van een verslaving die net zo erg is!

Hij drinkt meer en die is werkelijk een zuiper. Zo kijken we alsmaar naar die ander. Ondertussen wel een glas heffend, met alcohol natuurlijk, op de goede afloop! We hebben vele alcoholverslaafden rondlopen en niet alleen over de straten maar juist in die groepen die we kunnen vinden onder ‘het groot’ van ons eiland. Ministers die hun glaasje alcohol niet kunnen laten staan. Maar ook vele zakenlieden en handelaren die veelal diep in het glaasje kijken. Maar het mag, het kan en is steeds meer een welvaartsziekte dan een uiting van verkropte stress. Doch, als je alcohol neemt weet je dat je iets aan het verbergen bent of niet aankunt. Alcohol is nu eenmaal een drug en je hebt drugs nodig om iets te verbergen en om door te kunnen gaan.

Over verdere drugs laat ik me even niet over uit. Want zowel in de absolute top, jetset tot aan de laagste klasse van de bevolking zijn de drugs zoals cocaïne, heroïne, pepillen, het nodige rookgerij en allerlei aftreksels van dat, in geruime mate aanwezig en wordt het gebruikt. Als je een minister stoned voor de tv ziet zitten en als je naast hem een bezopen gast ziet weet je dat een land werkelijk ver gedaald is in haar normen en waarden. Wel is dan duidelijk dat in alle lagen van de bevolking de maffia werkelijk diep geïnfiltreerd is.

Alcohol is overal te krijgen en in de vele snèks zien we het voldoende aanwezig. Men heeft dorst en pakt even een whisky ‘on the rocks’ of neemt een klein flesje rum in een bruine zak mee de wagen in. Als je in de weekeinden naar de stranden gaat, zie je veel alcohol vloeien. Die stoere mannen moeten laten zien dat ze nog een hele fles Johnny Walkers opkunnen. Ze gaan er ook nog trots op om dat toffe gebeuren aan de hele familie inclusief kinderen te laten zien. De kinderen worden opgevoed met alcohol en maken aan den lijve mee wat alcohol betekent. Pa wordt lastig, begint te schreeuwen en te commanderen en als je niet snel genoeg bent zijn de klappen raak!

Alcohol verslaving is een zeer grote verslaving in alle lagen van de bevolking met de grote afvallers de zwervers op de straten schooiend om geld. Verslaafd aan de goedkoopste rum en de meest smerige drug ‘base’ genaamd. We geven deze mensen schoppen, martelen ze als we onze frustraties kwijt willen en behandelen hen als vee. Jammer genoeg beseffen velen niet dat zij ook allemaal onderweg zijn naar deze ondergang of zelfs er al in zitten zonder dat ze het weten. Ze hebben alleen iets meer geluk dat de familie hen nog opvangt, tolereert en probeert bij te staan. Niet elk mens heeft dat geluk.

Onze alcohol/drug tolerantie is hoog maar het is wederom een bladzijde in onze cultuur waar we niet trots op zijn. Alcohol, de drug waar zeer veel mensen aan verslaafd zijn al weten heel veel mensen het zelf niet.

.50. De heilige geest

Ja, die beste man hebben we ook in ons midden. We zijn vergeven van geesten en we zijn ook naarstig aan het werk deze wezens te verbannen van ons eiland. Maar we hebben ook heilige geesten rondzweven en die zien we in de vele kerken hier rondhangen. Menslijkende wezens in gewaden, die kennelijk zo heilig zijn als de paus zelf pretendeert te zijn. Langzaam komen de werkelijke verhalen naar boven maar dan nog zijn deze heiligen onschendbaar en mogen ze doorgaan met hun praktijken.

We zien het bij enkele kerkelijk zeer geloofgekke internaten waar kinderen nog steeds smeken om weggehaald te worden! Trieste verhalen komen naar buiten maar helaas wordt er weinig, of eigenlijk niets, aan gedaan omdat het geloof hier wel heiliger is dan wat dan ook. We leven hier nog steeds onder een kerkelijke terreur en weinig mensen durven met hun zwaar verleden naar buiten te komen.

Het is een ongelofelijke zaak dat het nog bestaat maar erger is, dat er nog niet één instantie is die werkelijk durft in te grijpen. Bang, bang van een kerk maar ook bang van die oppergeest die wel eens rot kan gaan doen.

We hebben in het verleden aardig wat zaken meegemaakt maar helaas kom je niet verder. Onze heilige gasten weten zelfs nog te beweren dat, dat vroeger was en dat ze dus nu geen vat meer op hebben. Dat er vele personen van vroeger, die dat gedaan hebben, nog daar zitten is geen punt meer! Helaas is het nu onder de nieuwe heilige niet veel beter, en dingen die nog steeds gebeuren praten we niet over.

Ik noem het geloofsterreur waar vele mensen nu nog onder gebukt gaan. Vastklampend aan wat er maar om hen heen is. Als je als kind uit huis geschopt bent en nergens meer welkom bent, zijn er aardig wat kerkelijke gemeenschappen die je met open armen ontvangen. En dan, ja dan kan de spoeling beginnen en maken ze daar van mensen robotten, die als slaven naar de kerk toe gaan leven.

Lokale mensen geloven nog in vele buitenaardse wezens maar ook in alle heiligen die voor hen opgesomd worden. Alsmat wordt men voorgehouden dat er altijd wel eentje is die jou zal helpen. Het houvast aan het niets, aan een kerk, is waar velen problemen door krijgen. Omdat vele mensen en kinderen zoekend zijn blijft de kerk hier slachtoffers creëren. Gebouwen van miljoenen guldens rijzen als paddenstoelen uit de grond met weer een of ander geloof en hun geestelijke leiders. Weer zoveel mensen die als gehersenspoelde mensen staan te zingen en doen wat de oppergeest hen voorhoudt. Geloof is misschien niet slecht maar dan zou het een geloof moeten zijn in jezelf. Helaas worden mensen hier totaal afhankelijk gemaakt en dat is wat voor mij geen een geloof zou mogen doen.

Geloof is te overheersend op dit eiland. Het ergste is nog dat het in een cultuur meegenomen wordt. Natuurlijk kom je er niet onderuit maar dat geloof zoveel kan bepalen is gevaarlijk, zoals alle dingen waar een ‘te’ voor staat. Het is zijn eigen leven gaan leiden wat je kunt zien aan de vele gemeenschappen met de vele slachtoffers waar noch de overheid, noch welke instantie dan ook maar eens de zaken opengooien. Pijnlijk en erg triest dat wij als eiland met deze zaken zover achterlopen, alleen omdat we bang zijn. Bang van die heilige geest en zijn maatjes.

.51

Sla hem aan de haak

Goed nieuws voor alle mannen op dit eiland. Volgens de telling van honderd jaar geleden zijn er meer vrouwen dan mannen op dit eiland! Jippieeeeeee, zitten we als mannen toch even goed. Vrouwen zijn naarstig op zoek naar een geschikte man om zo gezellig samen een gezinnetje te stichten en een toekomst op te bouwen.

Maak je niet druk dit is geen advertentie in dit boek of een oproep aan alle wilde mannen op dit eiland die nog als vrijgezel over de vlaktes lopen! Maar als vrouw in nood moet je wel er alles aan doen om nog een man aan de haak te slaan. Op een of andere duistere reden zitten we hier met een mannentekort. We denken zelfs dat de meeste mannen ergens op de noordkant keihard aan het werken zijn voor hun kost. Ze hebben geen tijd om naar vrouwen te kijken en zo zitten vele vrouwen te kniezen achter een raampje wachtend tot een geliefde uit het wild haar op zal merken.

Och, je kunt er maar wat van maken en het is ook nog een geloofwaardig verhaal. Zo kunnen de vrouwen ook laten merken dat ze vrij zijn en dat ze ook wel een van die opgeblazen Michelin banden poppetjes wil bezitten. Het is werkelijk een grote strijd onder de vrouwelijke bevolking.

Wie kunnen we aan de haak slaan? De dames doen hun best en doen er alles aan om op te vallen. Waren de vrouwen vroeger preuts en liepen ze in lappen gewikkeld, overal bedekt waar maar vel was op hun lichaam. Nu is het mode dat men elke vetrol kan aanschouwen en dat de gehele voorfront met bumpers goed te zien is. Dat alles voor een man die langs komt en meteen weet wat voor vlees hij in de kuip heeft. Het lijken wel lopende vleeswarenfabrieken die te koop lopen met hun goederen.

In dit geval heeft de cultuur zich vrij snel aangepast sinds er een grote zending Colombiaanse en Zuid-Amerikaanse vleeswarenfabrieken vast zijn komen wonen op dit eiland. De cultuur is per direct overgenomen en zowel de lokale als de buitenlandse vrouwen bende is overgestapt naar het tonen van hun kunnen en hun goederen. Vergeet niet, een goede Antilliaanse man is goud waard! Als je er een aan de haak kunt slaan, heb je een woon- en werkvergunning en is het hele gezin over de oceaan verzekerd van een vast inkomen. Eenmaal aan de haak geslagen en de papieren zijn binnen is hij niet meer zo direct nodig en wordt deze man uitgeleend aan andere zeer gewillige vrouwen die ook deze zekerheid willen hebben. We hebben nu geen directe slavenhandel meer, maar meer een mannenhandel die garant staan voor papiertjes en zekerheid! Waar gaan we naar toe?

Maar wat hier wel aangetoond wordt is dat cultuur zich zeer snel kan aanpassen. Want al die blote waggelende vleeswarenfabrieken lopend in de stad, is een cultuur die we lang niet getolereerd hebben maar nu als heel normaal beschouwen. Als we niet oppassen weet onze jeugd niet beter en lopen ook zij er ook zo bij. Vissend naar een man, niet wetende dat deze manier van gedragingen niet onze cultuur is. Maar ja, wat is cultuur? Daar zijn we tot op heden in dit boekje niet uitgekomen en ik begin steeds meer een hard hoofd in te krijgen of we wel ooit eens onze eigen cultuur weten te vinden.

Ondertussen geven wij, mannen, maar onze ogen goed de kost want zolang als deze cultuur aanhoudt valt er nog wel eens wat te zien. Nou

ja, zien? Als kunstenaar ben ik veel gewend en heb ook veel vrouwelijk schoon mogen aanschouwen en dan denk ik nu wel eens; Dame is het niet beter dat je het voor je eigen houdt wat jij hier tentoonstelt?

Het is in ieder geval duidelijk dat de cultuur hier op het eiland alsmaar door buitenlanders bepaald wordt. Zou het dan toch zijn dat het maskertje en de Afrikaanse rimboemuziek onze cultuur is?

.52.

Nu, geen morgen

Wat er nu is, weten we en ondervinden we op dit moment. Wat morgen is en komt, is nog de vraag en is niet zeker en is ook nog lang niet bepaald.

De wijsheid van een Antilliaanse bevolking waar wij buitenlanders nog heel veel van kunnen leren. Je zult zelden een lokale man of vrouw zien die zich zorgen maakt wat er nog moet gaan komen. Deze mensen zijn alsmaar bezig om te zorgen wat er vandaag binnen te halen is. Ze schooien om geld, zijn bezig om lastige zaken te negeren en liefst totaal niet reageren wat in hun ogen negatief is. Het belangrijkste is; het eten nu, het feest nu en het voortbestaan nu. Verder denken is er veelal niet bij en wordt als lastig beschouwd. Vooruit denken of handelen heeft in hun ogen geen nut. Wat is er belangrijker dan het nu hebben, nu beleven en nu er zijn? Als die nu er niet is, is er zeker geen morgen meer!

Als een Antilliaan een lotto wint dan maakt hij dat geld in de kortste keren op. Het moet op want morgen kan hij dood zijn en dan gaan anderen van dat geld genieten. Een denkwijze die we veel tegenkomen en wat nog dagelijks aanwezig is onder deze bevolking. Geef deze mensen geld voor eten. Mocht het bedrag wat ze krijgen groot genoeg zijn dan wordt

er een 'flatscreen' gekocht en een satelliet. Zolang als er dan stroom is kijken we, is de stroom op dan hebben we in ieder geval weer even kunnen genieten van de tv.

Nu schijf ik dat niet om denigrerend te zijn tegenover deze mensen. Integendeel, ik ben al zolang als ik op het eiland Curaçao woon aan het proberen om ook zo te leven. Valt niet mee als een doorgewinterde buitenlandse gast. Doch, ik ben erachter gekomen dat deze mensen meer genieten van een leven dan wat wij doen met al ons sparen. Kijk, ik ga niet zo extreem te werk en zorg wel dat ik niet in een dag mijn inkomen verkwist maar de boodschap in het geheel is duidelijk. Leef vandaag en geniet van de dingen die je nu hebt. We hebben vele wijze boeken die het allemaal zeer mooi beschrijven en zelf schrijf ik er ook regelmatig over. En dan zie ik keer op keer dat ik tussen een bevolking woon die het als normaal ziet en het al eeuwen op die manier doet.

We leven hier samen met een groep mensen die de gave hebben te genieten van elke dag. Ze maken van elke dag een bijzondere dag. Ja, soms is het even schooien, ook is het soms even krapjes aan maar keer op keer komt hen wat op het pad wat hen op dat moment verder helpt. Wij als wijze buitenlanders, menen dat we grote bankrekeningen moeten hebben, investeringen moeten doen voor de toekomst en de plaatsen voor onze kinderen veilig moeten stellen. Wat doen we als we de ballans opmaken? Werken en zwoegen voor iets wat veelal niet gehaald wordt omdat we door al dat vergaren veelal vroegtijdig doodgaan! Vele pensioenen worden niet gehaald en vele mensen verdwijnen vroegtijdig uit het zicht.

Mensen van hier hebben door dat morgen toch anders uitpakt als gepland. Dat morgen soms niet bestaat en dat er een morgen kan zijn die we zeker niet gedacht hadden. Dus waarom al die tijd van nu, nu verspeelen aan zaken die niet vast te leggen zijn? Een geweldige instelling waar ik deze mensen werkelijk om bewonder. Deze mensen maken van hun ellende geen moordkuil. Er is altijd een kans dat de lotto vandaag bij hen

valt! Zo niet, nou, dan geen man overboord want ze hadden toch al niets. En minder dan niets bestaat niet. Er is een instelling dat alles wel goed komt en zeker niet versneld moet worden. Een instelling die ik graag van deze mensen over wil nemen. Daarom ben ik zeker op dit eiland beland. Een leerschool die zeer hard is, zeker met mijn Europese instelling van regelen en van plannen. Nu, vandaag, nu wat er nu gebeurt, geniet ervan zoals ik nu zit te genieten van deze stukjes die ik hier op papier zet.

Ik verzeker je, het laat je, je beter voelen en je zult zien dat we op een paradijselijk eiland wonen, met veelal mensen die beter weten met het leven om te gaan. Het leven is geen moordkuil, het leven is een feest en wij mogen dat meemaken. Ja, dat niet alles nu niet gebeurt is onze cultuur en die cultuur zijn we nu aan het beschrijven.

.53.

Dat regelen we wel

We hadden het zonet over om in het nu te leven en nu te denken. En daar wil ik even over doorgaan in dit hoofdstukje. De mensen van hier weten om te gaan in deze moderne tijd met het gegeven 'nu' en het gegeven 'leven'. Want vergis je, je niet. De mensen hier op het eiland leven werkelijk voor honderd procent! Elke dag is voor hen een bijzondere dag en elke dag maken ze wel het zo dat het voor hen een dag is waar ze trots op zijn.

Ja, dat feesten zeker! Zul je zeggen. Of de kantjes er vanaf lopen met werken! Geef ze eens ongelijk. Je gedraagt je toch zoals je behandeld wordt? Je voelt je toch zoals je zelf wilt. Dat het genieten van een leven voor velen inhoudt; dansen, feesten en eten, is zoals zij genieten zien en het leven willen leven. Als jij geniet van alsmat werken en sloofje zijn voor je baas om zo meer geld in het laatje te hebben, dan is dat jouw manier

van genieten. Maar er zijn ook velen, die weten veel geld te maken met weinig inspanning en dan ook nog te feesten waar maar te feesten valt.

Nu is een geweldig leven niet alleen feesten, eten en drinken. Maar dat is ook wat jij zelf meent wat goed is en wat niet. Ik had een gesprek met een meisje dat overal drugs rondbracht en veel geld daarmee maakte. Ze baadde werkelijk in een grote luxe. Ik sprak met haar en vertelde haar dat haar drugs wel andere mensen doodde. Ze keek me aan lachte en zei: Ze willen het toch zelf en ik verdien er mijn luxe mee! Goed, dit voorbeeld is een absoluut uiterste maar het is waar het om draait op deze aardbol, geld, luxe en veel macht. We zien niet anders en de jeugd weet en doet niet anders. Waarom zullen ze gaan zwoegen en alle denigrerende uitspraken tolereren bij een baas als je op een andere, zeker op dit eiland, legale manier veel geld kunt maken? Je gezin heeft alles en heeft een geweldige tijd. Dat dit over 3 weken of 3 jaar afgelopen kan zijn, daar praten we niet over want dat willen we niet weten.

Maar terug op de titel, want we dwalen even af. Ik wilde gewoon dit even aanhalen om een idee te geven waar wij het om doen en waarom wij als culturele eenheid voor staan. Omdat we zo'n eenheid zijn, zijn we ook één met elkaar. Ja, er zijn dan wel wat regeltjes maar die zijn niet geschreven en komen ook niet in dit boek voor. Een paar geheimen mogen we wel behouden als volk, niet waar?

Maar naast de gave van nu leven is er nog een werkelijk pluspunt in onze culturele beleving. We regelen letterlijk alles samen. Het kan niet gek genoeg zijn of we hebben een oplossing voor het probleem. Of, is er wel een weg die nog net kan en niet teveel problemen geeft. Het regelen is mogelijk als je de juiste mensen kent. Kijk, je moet niet het regelen opleggen of denken dat die uit de lucht komt vallen. Vergis je, je niet, onze regels worden scherp in de gaten gehouden door onze opperregelaar, meneertje maffia. Maar ben je van die sekte en val je in de smaak en is er iets te halen, regelen we alles voor je. Ik regel het wel voor je, wil wel

zeggen dat het geen gift is. Zeker niet en zo werkt het ook niet. Ik regel wat voor jou en jij regelt wat voor mij. Een dienst of een wederdienst noemt men dat.

We zien dat in alle lagen van de bevolking maar ook bij vele andere zaken op dit eiland. Zo ook bij de overheid in de politiek, kortom gewoonweg overal! Ik regel, wij regelen en daar is dus veel wat daar vanaf hangt. Nu is er de laatste jaren steeds meer het geld tussen geslopen en zijn het ook geen onbetaalbare diensten meer. Nee, het geld gaat naar de overzijde in de linkerhand en ondertussen diensten in de rechterhand aannemen! Begrijp me goed, we praten niet over omkopen want dat woord kennen we niet in onze vocabulaire! We noemen zoiets dienstverlening als goede broeders onder elkaar!

Toch zou je soms willen dat de zaakjes gewoon draaien zoals het in de wet en reglementen voorkomen maar helaas, we hebben teveel maf-fiagroepen en veel Zuid-Amerikaans bloed op deze eilanden. Dan is het schipperen tussen de vele culturen die wij als eilandje rijk aan zijn. Maar als er wat geregeld moet worden, je weet me te vinden, we regelen het wel.

.54. Weet je nog? Toen?

Het regelen heeft een nare bijwerking en daar gaan we het nu even over hebben. Als we de dienstverlening hebben volbracht en we hebben het nodige geïncasseerd dan staat deze handeling in je persoonlijk lijfboek gegraveerd. We weten allemaal dat de maffia zeer machtig is en we weten ook allemaal hoe de maffia te werk gaat. We weten ook dat alles te regelen is en dat het een prijs heeft. Na dat alles en met deze wetenschap is het zo dat diegenen voor wie de zaken geregeld zijn voor altijd in het krijt staan

ondanks de betalingen. Doe je, je mond open, geen probleem want dan hebben ze een grote verdwijntruc of word je plotseling ziek. We hebben hier aardig wat acute zieke mensen, maar ook mensen met onnatuurlijke gaten in hun lijf of die op langdurige vakantie gaan. Allemaal zaken die kunnen spelen als je niet meer het spelletje meespeelt en je denkt vrij te zijn in je leven.

Als je meent dat je er vanaf bent, komen er altijd mensen in een keer in je leven die oude herinneringen met je doornemen. Ze laten dan ook even weten van; weet je nog wel, toen...! Maar ook kan het zijn dat ze jouw herinneringen op komen frissen als je meent dat je genoeg kracht en financiële steun hebt verworven om alleen door te gaan. Dan staan ook in een keer herinneringsengelen om je heen. Engeltjes die laten weten wat er toen er toen voor jou geregeld is en dat toen er maar een aanbetaling is geweest en nooit een eindbetaling. Afpersen noemen we dat, plat gezegd. Maar wij houden het maar op onze herinneringsengelen. Deze engeltjes zijn ongenadig en hebben werkelijk niets met het traditionele geloof te maken maar wel met het enige geloof waar we rijk aan zijn en dat is het geloof in een angstmaatschappij.

We dreigen iedereen die maar te bedreigen valt en we houden iedereen in bedwang. Als je werkelijk ziet hoe zaken hier verlopen en gedaan worden is het duidelijk in welke vorm de maffia's deze eilanden een stempel hebben op gedrukt en nog drukken. Het is duidelijk te zien dat de eilandelijke cultuur werkelijk eentje is van onderdrukking. Nee, niet van de slaventijd van honderden jaren geleden door een kolonisator maar door een paar maffiagroepen die zich vastgebeten hebben in de drugs-, mensen- en kinderhandel met daarnaast het oude vertrouwde gokken waar zij al lang hun geld mee maken. Niet alleen in de casino's maar ook op het internet en via vele 'free zones' die we rijk zijn.

Afpersen zien we vanuit de politiek tot aan de laagste der laagste in onze eilandelijke maatschappij. Afpersen is een ritueel waar maar

weinige niet aan meedoen en dat bleek wel toen we eens begonnen om de corruptie aan te pakken op dit eiland. Weinig mensen lieten wat los. Simpel en alleen omdat er maar weinig mensen waren die zelf niet eens scheef gegaan waren of nog steeds in vreemde zaken verwickeld waren. Helaas moeten we stellen dat corruptie en afpersing een gewoonte is en als gewoon gezien wordt in de huidige eilandelijk cultuur.

We praten dus niet alleen over een hoofddoekje, een maskertje en wat Afrikaanse muziek. Maar we praten over wereldwijde organisaties die zich manifesteren onder de naam cultuur; de cultuur van verderf, afpersen en van angst.

.55. Zit alles goed?

We zijn een trots volkje maar we zijn ook een arrogant volkje en een volkje wat zichzelf graag in de spiegel ziet staan. Is het je al opgevallen? De mannelijke geëpileerde koppen en de gladgeschoren knikkers. Hun haren werkelijk allemaal op een kant en een pak waar een vreselijke duit is voor neergeteld. De rest van de bevolking ziet niet anders en ook zij geven werkelijk kapitalen uit aan kleren. We hebben meer kledingszaken dan snèks en ik stelde al even terug dat die al een plaag waren.

Het is werkelijk ongelofelijk hoeveel zaken merkkleding verkopen. Want let wel, we lopen niet in al die afgekeurde troep! Zeker niet als er niet een of ander bewust labeltje niet in zit. Dan vertikken we het nog om te dragen want dat past niet op onze lijf! Bah, vies, want naamloze merkkleding wil zeggen dat je een echte arme sloeber bent! We moeten in stijl door het leven gaan en als we aangereden worden of opgepakt worden moet het wel in een goed pak zijn en moeten we er wel gevoed en gemanicurd uitzien. Het maakt niet uit man of vrouw, beide geslachten

hebben kennelijk een wedstrijd wie het meeste weet te versleutelen aan hun uiterlijk.

Het trieste is ook dat we dat zien bij de jongeren. Jongeren die zich al op heel jonge leeftijd zo verbouwen dat je, je afvraagt of je een pop voor je hebt of een mens. Kinderen totaal opgemaakt en bewerkt. Kinderen zo opgeblazen door het innemen van poeders om maar spierballen te kweken. En kinderen die totaal verminkt zijn door spuiten en het verbouwen door de cosmetische wereld. Geen wonder, onze kinderen zien niets anders van hun ouders en op tv. Zij weten niet beter dan dat het zo hoort en er wordt alsmaar ingeprent dat je mee moet doen wil je niet als een ‘nerd’ de wereld ingaan.

We worden doodgegooid met merkkleding, merkschoenen en merkpleisterwerk. Afgewerkt met merksieraden en aanhangsels. We zijn werkelijke kerstbomen geworden en we hebben soms moeite om te zien wie een man of een vrouw is. We pleisteren, spuiten wat raak en we geven kapitalen uit aan een uiterlijk. Het is duidelijk dat deze mensen psychisch een wrak zijn omdat ze niet meer weten of ze een mens zijn. Mensen die hun leven verdoen aan een uiterlijk en een ego. Mensen die werkelijk het spoor bijster zijn en hun tijd en hun geld spenderen aan zaken die nergens toe dienen. Het lijkt erop dat iedereen miss of mister Universe wil worden en vergeten dat het leven geen uiterlijk vertoning is maar een innerlijk schoonheid. Helaas, het lijkt erop dat al die poppetjes met het verbouwen van hun uiterlijk daarmee hun innerlijk inleveren en lopen ze als lege omhulsels, gehuld in een plastic zak met wat versiersels.

Het is in- en intriest dat we in een gemeenschap waar zoveel ellende is en zoveel financiële nood, juist daar vele mensen met die kronkels in hun hoofd lopen. Kronkels dat je hoe dan ook zoveel geld uit moet geven aan merkkleding maar ook aan een uiterlijk. We zien de jeugd kapitalen besteden aan deze onzin. Maar het zijn wel de ouders om ons heen die dit veroorzaken. Jeugd is een afspiegeling van de ouders en de ouders

weten werkelijk niet meer wat ze moeten doen om te lijken op een of ander idool of op een of andere ziele piet die zich in een populair blad toont. Het kopiëren van een ander is hier zo erg ingeburgerd. Dat alleen maar, omdat ze hun eigen identiteit willen verloochenen en zich daarmee niet willen identificeren. Helaas is deze ‘ziekte’, want het is een ziekte, ook overgeslagen naar dit eiland en zitten we nu met veel armoede. Let wel armoede in merkkleding, opgeschilderd en van alle kanten getrokken of opgespoten.

Onze cultuur staat helaas voor leegte, innerlijke leegte en is vervangen door lege omhulsels met versieringen. Een uiterlijk vertoon zonder inhoud en zonder enige menselijke waarde. Triest maar waar, we zien daar teveel van lopen door onze straten. Dan kijk ik op, zie dat oude vrouwtje met al haar rimpels en in gedachten koester ik bewondering voor deze persoon en zeg zacht: Meid wat straal jij leven uit, wat ben jij een geweldig mens!

.56.

Even water en elektra lenen

De prijzen rijzen de pan uit en we kunnen het niet meer betalen. De vaste lasten zijn zo hoog dat je, je afvraagt hoe een gezin met een minimum aan inkomen nog rond kan komen. Onze prijzen van water en elektra zijn een van de hoogste op de wereld. En we nemen het maar, want we moeten de dure personeelsleden toch een goede boterham gunnen. We zouden eens kunnen gaan kijken of loon naar werk niet beter was voor onze Aqualectra. Want zo heet het bedrijf dat werkelijk elk gezin op dit eiland een poot uit draait. Het bedrijf met de duurste personeelsleden en met een van de slechtste service. Dat alles omdat er zogenaamd niet genoeg geld is voor onderhoud en verbeteringen. Maandelijks valt zeker eenmaal voor een dag de stroom weg en dat doen ze onder het mom van onderhoud. Als je dan rond gaat rijden en kijken waarom je geen stroom

hebt zul je zelden onderhoud zien of een wagen tegenkomen van dit bedrijf. Onderhoud betekent hier meestal ‘stroomtekort’ en dan word je afgesloten voor zo’n 8 tot 10 uren. Als je geluk hebt, gebeurt dat maandelijks maar bij pech komt het regelmatig voor dat zoiets wekelijks gebeurt. Service noemen ze dat!

Maar wij mensen op de achtergelegen gebieden hebben altijd oplossingen. Want we betalen het minimum en we tappen gewoon het water en elektra af van de diverse palen die op onze stukken grond staan. Moet kunnen en moet mogen want voor een gezin op het land is deze voorzieningen niet meer te betalen. Tegenwoordig kun je water per druppel en elektra per stroomstoot kopen en dan krijg je naargelang je betaalt. Wat denk je dat, dat dan een sociaal tarief is? Juist niet, erger nog, juist die mensen die al verplicht zijn tot het minimum te nemen betalen ook nog eens de hoofdprijs. Legale oplichterij en geen een politicus die daar iets aan doet. Zal ook niets doen, want de politiek krijgt genoeg uit het potje van dit bedrijf en liever het geld in eigen zak dan bij een gezin waar we toch het bestaan niet van willen weten.

We tappen af bij de vleet en dan denk ik wel eens, dat mag niet en ik betaal wel mee aan al dat verlies. Ik heb daar nog vrede mee als ik zo een minderbedeelde kan helpen, al is het indirect en op een illegale manier door hen verkregen. Maar wat bleek nu laatst uit hun metingen? Het grote aftappen gebeurt juist in die buurten waar de meest rijken zitten van het eiland. Juist die mensen met hun grote mond en grote buidel weten vele kuub aan water en elektra te ontrekken van het net zonder te betalen! Mensen die het juist breed hebben, stelen bij de vleet. Wat dan wel triest is, is dat onze arme sloeber beneden aan de weg problemen krijgt met politie en het gezag, en die rijke stinkerd eraf komt met een waarschuwing! Kijk, dat het hier scheef gegroeid is, is duidelijk en dat de maffia vele connecties heeft is ook duidelijk. Maar dat het zover gaat dat de lokale bevolking moet boeten en dat anderen met een dikke buidel lekker door kunnen gaan met aftappen is schandalig.

Ik kan niet begrijpen dat juist die mensen die het meeste hebben en in een land wonen met zoveel leed nog durven te stelen van deze mensen. Want dankzij hun stelen is ons water en onze elektriciteit op een bedrag beland wat voor de arme niet meer te betalen is. Dat die rijken dan nog kunnen slapen in hun airco gekoelde gestolen elektra, wil zeggen dat we als mens ver gedaald zijn en ver onder welk niveau leven.

We kunnen het als een cultuur afschilderen en dat het altijd al zo geweest is. Maar dat houdt niet in dat er dus nog steeds vele gewetenloze mensen teren op de ellende van andere mensen. Erger nog, het zijn meestal die mensen die wel voorop staan met kerst als ze een schenking doen aan een of ander doel. Zou er dan nog een geweten zijn bij deze mensen?

Laten we er vanuit gaan dat deze mensen niet voorkomen in onze cultuur al vrees ik dat van Dale ook deze mensen erbij betreft en meetelt in een eilandcultuur die nu geschreven wordt.

.57.

Mai (Moeder/Oma)

Mai het middelpunt van alle gezinnen. Zonder Mai zou er op dit eiland veel anders gaan dan zoals het nu loopt.

Mai is het middelpunt van alles want als er wat misgaat met dochterlief of met zoonlief, je kunt altijd rekenen op mai. Mai is werkelijk de steun en toeverlaat en is altijd aanspreekbaar, is nooit ziek en is altijd in de weer. Heeft voor alles een oplossing en mai bezit een eindeloze pot met goud waaruit alsmat gedeeld wordt. Nu, dat laatste vergeet maar omdat mai het veelal moet doen van een schamel AOV tje van 814 gulden in de maand. Met dat geld onderhoudt ze hele gezinnen, betaalt de rekeningen en weet ze ook nog eten op tafel te brengen.

Hoe mai het allemaal doet is een raadsel en soms denk je werkelijk dat deze mensen kunnen toveren. Maar mai heeft een gave want mai gelooft in het goede. Ze rekent erop dat alles komt wat nodig is op haar pad die ze ingeslagen is. Mai is gelovig, niet direct in een God maar in haar eigen kunnen en mai weet om te gaan met de vele moeilijkheden in het leven.

Een Curaçaos gezin kun je niet indenken zonder een moeder/oma. Mai zal altijd centraal staan en zal in alle scenario's voorkomen. We hebben in het verleden met vele oma's moeten dealen omdat we vele mishandelde kinderen opvingen. Mai kon het op bepaalde momenten niet aan en we werden gebeld. We werden veelal ontvangen door mai en die wist je precies te vertellen wat er mis was gegaan. Eerlijk en oprecht werd veelal het geval opengegooid. Het was frappant hoe gesloten de mensen normaal zijn en hoe open en eerlijk dan mai naar buiten kwam. Een waar verhaal wat veelal klopte en veelal op de waarheid gebaseerd was. De waarheid die niemand anders beter wist dan mai. We werden veelal juist geïnformeerd en zo konden we de kinderen altijd meteen helpen. Mai wond er geen doekjes om en vertelde wat dochter-, zoonlief of schoonzoon hadden uitgehaald. De verhalen kwamen recht uit haar hart en waren werkelijk opmerkelijk om te horen dat deze puurheid nog bestaat. Ik zweer bij de Curaçaose oma's / moeders, de mai's van hier.

Mai snapt niet waarom de jeugd zo bedorven is en mai weet niet wat drugs zijn totdat haar kinderen er mee in aanraking komen. Mai weet niet te werken met deze gevallen en mai is radeloos omdat er lokaal weinig steun te halen is. Vele aldus zo pretenderende instanties maken misbruik van deze gezinnen en dat is triest wat er hier zoal gebeurt. Veel geld verdwijnt onder het mom van helpen en bijstaan maar dan komt mai en vertelt dat er weinig steun is en weinig hulp.

Mai, een koningin op dit eiland en ik zou dan ook via dit boekje alle goede energie op willen dragen aan die pilaren van onze maatschappij. Die vrouw die maakt dat de ellende toch zo minimum mogelijk blijft.

Die vrouw die zorgt dat het allemaal blijft draaien. Nee, het zijn niet de politici, instanties of die betweters of geldverslindende stichtingen. Het is mai, die eenvoudige vrouw die weet een gezin bij elkaar te houden. Een vrouw die eerlijk en oprecht is. Mai, je bent een geweldig mens en ik heb zeer veel bewondering voor jou.

.58. Ikke niet weten

We praten wat af en we zijn werkelijk een luidruchtig volkje. Aan de andere kant zijn we een stil teruggetrokken volkje en dan weer zijn we een volkje wat niets weet en wil weten.

Ja, wat een tegenstrijdigheden en ik zou zeggen ‘make up your mind Baselmans’. Doch, alle drie de beweringen slaan op één volk, op zelfs één persoon die we overal om ons heen zien; Onze Antilliaan of nu in de volksmond alsmaar opkomende kreet, onze yu di Kòrsou.

Laten we eens wat rond gaan rijden en kijken wie we vandaag tegenkomen. Hé George, kon ta? George is een stille jongen en zal niet werkelijk de boventoon voeren in een gesprek. Tenminste, zover ik hem mee heb gemaakt. Ik ken hem als hij langs loopt en als we even een praatje met elkaar maken. Een rustige jongen en zeer beschaafd, zoals de oudere mensen zaken nog wel eens betitelen. Nu kom ik hem tegen bij een snèk, wat de plaats is om mensen te ontmoeten. We hebben geen kranten nodig als je dagelijks even een pilsje pakt bij de snèk.

We praten wat rustig verder en er komen langzaam maar zeker wat andere gasten bij staan. Ze zijn allemaal afgewerkt en hebben werkelijk dorst als een kameel. Dit eilandje is afmattend en het is afzien als die zon boven je brandt. We komen tot een gesprek en we merken dat George

erg terughoudend is. Hij praat wel maar hij speelt liefst de domme en er komen weinig eigen meningen uit zijn mond. Vreemd, want George alleen zijnde heeft duidelijk een mening en weet het ook duidelijk te verwoorden. We babbelen wat en het was werkelijk een mat gesprek wat je overigens nauwelijks een gesprek kunt noemen.

Enkele gasten vertrokken en er kwam een nieuwe lading arbeiders opdagen die net van hun job kwamen. George was gebleven en ik wilde zien hoe dit verder zou gaan. Nou, er was een totale metamorfose bij George. Hij had lef, nam het woord en wist alles in goede banen te leiden, al leek het soms op een beginnende wereldoorlog. George was de regelaar en had werkelijk alles zo onder controle dat niemand hem van zijn standpunt kon brengen.

Hem zo observerend zag ik in een vrij korte tijd een compleet verschillende persoon. De integere stille George en de leidinggevende en vastberaden George. Hij was werkelijk 2 personen in een lichaam. Buiten dat bleek hij nu wel alles te weten en alles te kunnen verklaren! Vreemd als je 5 minuten geleden een beetje stil ja en amen stond te knikken.

Nu ken ik hem al langer en kwam ik hem enkele dagen later weer tegen op de weg voor ons huis. We kwamen weer aan de praat en ik kon de brandende vraag niet bij me houden. George, waarom was je bij de eerste gasten muissstil en bij de tweede lichting was jij de braniemaker? Hij legde me het helemaal uit. Kijk, begon hij, die eerste gasten zijn er altijd op uit om herrie te schoppen maar ook willen ze weten wat jij weet. Het zijn jongeren die kijken waar jij op te pakken bent in de toekomst. De tweede groep was een groep waar ik in het verleden veel mee samenwerkte en er waren zelfs enkele bij die mijn familie zijn. Ik weet dat wat ik dan daar zeg onder ons blijft en niet verder de straat opgaat. Dan nog, laat ik niet alles los en zal ik oppervlakkig over het werk praten.

Hij ging door. Als je hier punten loslaat over jouw verleden of je plannen zul je ze altijd wel weer eens terughoren of zelfs tegen je gebruikt zien worden. Als je het woord voert doe het luidruchtig. Hoe harder je praat en alles overstemt hoe zekerder dat je bent en gaat de andere twijfelen aan zijn eigen kunnen en weten. Het schreeuwen en overstemmen is net als in de dierenwereld, de nijlpaarden die met hun grote bek indruk willen maken tegenover hun opponent. Zie het zo, mijn mond moet altijd even groot of verder openstaan dan mijn gesprekspartner!

Ik moest lachen want als je die woorden hoort van een lokale persoon is er toch wat komisch wat er over je heen komt. Ik vroeg hem nog of hij die techniek ook in de toekomst met mij zou gaan hanteren? Hij antwoordde; Dat hoef ik niet bij jou te doen. Deze techniek werkt niet bij buitenlanders, zij hebben altijd het laatste woord en dan kan ik wel blijven schreeuwen maar als er zachtjes dan een ‘maar’ komt, valt mijn grote bek dicht. Deze techniek is alleen succesvol bij ons lokale mensen en dan bij het genot van een biertje of glas whisky.

We lachten nog wat na en hij vervolgde zijn pad. Ik had een belangrijke culturele les gekregen en eentje waar ik nog veel aan terugdenk als ik langs een snèk hevig schreeuwende en zwaaiende mensen zie staan. Of op een feest waar vele lokale mensen proberen te praten tijdens de harde geluiden van een of andere tumba of lokale wals. Ik zie ze dan al staan, die twee nijlpaarden tegenover elkaar met hun bekken open. Toch hebben we wat Afrikaanse cultuur in ons.

.59.

Andere zienswijze

Elk mens heeft een paar ogen in zijn hoofd. Ook kunnen we stellen dat de meeste mensen goed zien met die twee glazen bollen. Het kan iets verschillen want er zijn mensen bij die kleurenblind zijn. Het kan ook zijn dat de ene scherper ziet dan die andere. Kortom, we zijn het over eens, ieder mens kan wel zien op dit eiland.

Maar kunnen we wel met die twee bollen zien? Dat is iets wat ik me regelmatig afvraag. Tegenwoordig hebben we vele mensen die zoveel opgetrokken zijn dat ze op halve Chinezen lijken, maar dan nog, chinezen zien ook. Waar ik op doel is het volgende. Het lijkt wel dat vele lokale mensen blind zijn of op zijn zachtst gezegd niet willen kijken. Er zijn vreemde opvattingen over bepaalde zaken en dat niet iedereen op een lijn kan zitten, daar zijn we nu eenmaal individuen voor. Ook is het zo dat men op bepaalde zaken een ander kijk op kan hebben. Ook dat is nog geen probleem. Maar er zijn ook dingen waar je ziet dat die absoluut niet kloppen of absoluut niet pluis zijn. En dan merk je dat deze ook niet gezien worden.

Nu weten we al dat er een gevaarlijke ziekte op deze eilanden heerst en dat deze zich werkelijk sneller dan aids verspreidt en we noemen deze ziekte corruptie. Door de corruptie worden vele ogen dichtgeknepen maar ook vele ogen angstvallig weggehouden van wat er op dat moment gaande is. Maar ik wil de politiek en deze zware zaken maar laten voor wat het is want de mensen zijn zo politiek en maatschappelijk blind dat zelfs dit gedeelte amper gelezen gaat worden.

Laten we maar overstappen naar de blindheid die we meemaken op straat onder de bevolking. Over het begrip schoonheid is lang over te bekechten. Wat nu een schoonheid is en wat een getailleerde breinaald is. Beiden zijn schoon en ik ga ervan uit dat elk mens een schoonheid is

mits deze zich niet uiterlijk gaat verbouwen en aanpassen aan de normen van de mode en TV. Een schoonheid is elk mens dat zijn uiterlijk laat zoals het zich ontwikkelt. Nu is dat een zeer ruim begrip wat je bijvoorbeeld hebt bij de vrouwen. Ik praat daar maar over anders word ik als man als een homo gezien als ik over andere mannen ga praten. Maar bij vrouwen zie je op dit eiland werkelijk een rijke variatie aan vormen. We hebben de breinaalden wat het al zegt, lang smal en totaal geen vorm. Alles loopt vertikaal naar beneden en is zo in elkaar gezet dat je er soms aan twijfelt of het wel een vrouw is. Dan hebben we de vele maten aan vrouwen in de breedte. Dik dun en extra omvang. Nu is de regel onder de Antilliaanse mannen dat een goede vrouw een groot voorbalkon moet hebben en een werkelijk uit de kluiten gewassen uitgebouwd achterwerk. Je zult soms niet geloven voor wat een slagschip langs komt waggelen. Niets mis mee en over smaak valt niet te twisten. Wel denk ik eens, dat iets minder voor die persoon wel wat gemakkelijker was en dat haar levensduur ook langer zou zijn als er niet zoveel overbodige vetrollen aan het lichaam hangen.

Maar waar doen ze dat voor? Als een leek ben ik eens in wat discussies geraakt met de ware kenners op dit eiland en die zien het zo. Een vrouw met een groot voor- en achterwerk zijn veelal sterke vrouwen in de maatschappij. Ze staan hun mannetje en weten wat ze willen en weten wat ze zijn. Maar de belangrijkste reden dat deze categorie zo goed in de smaak valt lokaal is wel dat deze wezens goede voort planters zijn. Ze hebben genoeg bij te zetten en zijn geweldig vruchtbaar. Dat zien we ook aan het arsenaal kinderen wat veelal om deze mensen hangt. Maar persoonlijk denk ik niet dat de reden is omdat zij vruchtbaarder zijn maar omdat de mannen hen als een heerlijk object zien!

Nu was de titel een andere zienswijze en dan kom ik op de forsgebouwde vrouwen. Als gewoon eenvoudig denkende Europeaan zeg ik dat de omvang van deze vrouwen een groot risico met zich mee brengt. Hun lichaam heeft het moeilijk met al wat het mee te slepen heeft en ze zullen daarom ook sneller ziek worden. Verder lijken ze me nou niet die

vrouwen die snel iets kunnen aanpakken. En dat bewijs zien we als je deze mensen aan het werken ziet. Voor mij zou ik zeggen, pas op het kan grote problemen opleveren in de toekomst! Ahan, heb je hem weer, redeneert de Antilliaan, hij praat weer in de toekomst! Welke toekomst, we leven toch vandaag! We hebben nu ons plezier, we genieten van de omvang en de gezelligheid en er is geen later waar we meegaan in de ellende van ziekten en ongemakken.

Ja, daar zit ik dan. Hier is duidelijk een andere zienswijze en een totaal andere kijk op het leven. We blijven gewoon maar genieten van alle variëteiten onder het vrouwelijk schoon. Er zijn dus duidelijk andere zienswijze maar vooral andere denkwijze onder onze bevolking op dit eilandje.

.60.

Kinderen, een lastige bijzaak

Ik heb tot nu toe al aardig wat over kinderen gehad en in het bijzonder over de kinderen van ons eiland geschreven. Ook is er een boekje ‘Geboren voor één cent’ wat al vele malen gedownload is en ook aardig onder de mensen is. Dat boekje beschrijft wat vele lokale kinderen meemaken in deze huidige maatschappij op ons eiland. Die kinderen die misbruikt, onderdrukt en voor alle doeleinden gebruikt worden om maar aan de wensen van de volwassenen te voldoen. Ik wil in dit boekje er niet te diep op ingaan en stel voor het boekje gratis te downloaden en te lezen als je meer wilt weten.

Kinderen zijn merendeel de karpatten (teken) onder de mensen op dit eiland! Een harde en zeker niet prettige uitspraak, maar helaas een bittere waarheid. Kinderen zijn vaak een product van die ouderen die alleen maar denken aan seks en verwekken. Het plezier, wat een voorspel

heeft, een daad en dan geen vervolg dan alleen een eindproduct en weer een schepsel op deze planeet. Het lijkt wel of dat mannen van dit eiland zich werkelijk niet weten te beheersen. Die mannen die als seksmachines alles er aan doen om weer met welke vrouw dan ook naar bed te gaan. Zoals ik al eens eerder aanhaalde; de Curaçaose man lijkt net een hond die achter een loopse hond aan loopt. Triest maar een bittere waarheid. Zet ergens een schone neer en er draaien altijd mannen om haar heen! Er is geen vrouw die niet nagekeken wordt en er is geen vrouw die, als het aan de man ligt, niet snel in bed verdwijnt. Veelal zonder enig voorbehoedsmiddel. Gevolgen zijn te raden en na 9 maanden komt er weer een kleine uit moeder kruipen die dan als de bliksem gedumpt wordt bij de een of ander mai (moeder/oma).

Vader zal het kind veelal niet erkennen want erkennen is betalen en verantwoordelijkheid dragen. Zo is er dan een moeder meestal niet met één kind maar met 6 tot 9 kinderen die samen met een oma moet zorgen voor al die jonge zielen. Een kindje is mooi en zolang het in de armen ligt en je het regelmatig in een bedje kunt dumpen is er nog geen probleem. Maar zodra het gaat kruipen, lopen en dan ook nog praten, wordt het snel een lastig object.

Het kind gaat aandacht vragen en moeder heeft geen tijd en mai is drukdoende. Daarom zal het kind op een andere manier om aandacht gaan vragen. Negatieve of positieve aandacht, het maakt niet uit. Een trap of een klap is ook aandacht. Kinderen zijn lastig en kinderen zijn handenbinders en de mensen die ermee zitten zijn fadá (zijn het beu) om alsmaar voor die lastposten te zorgen.

Natuurlijk, er zijn gelukkig nog uitzonderingen en zijn er ook nog gezinnen waar men probeert het beste er van te maken. Maar aan de cijfers te zien en aan de verhalen te horen is er nog maar een klein percentage wat werkelijk een opvoeding geniet.

Kinderen, we zouden ze moeten kunnen dumpen en ook dat zien en horen we regelmatig. Kinderen, door velen gezien als de lastposten oftewel de karpatten onder de mensen.

.61.

Werken, dat doet mijn buurman toch!

Werken, we hebben het daar ook al eens eerder over gehad. Voor velen is de lokale werkkraft een lui mens. Voor anderen is het een persoon die zich niet inzet en weer een andere heeft geen mening, haalt zijn schouders op en laat de vraag de vraag.

Uitslag onderzoek anno eenentwintigste eeuw.

Werken is een ruim begrip bij ons. De werkster heeft dagen van 14 uren, als ik haar moet geloven, bij haar rijke baas en die meent dat ze niets teveel doet. De ander meent dat ‘aanwezig zijn’ ook al werken is. En weer een ander is aanwezig, is zelfs in actie, maar ga hem/haar geen andere opdrachten geven! En dan heb je diegenen die onder een boom zitten werken ook al zijn hun werktijden anders dan wij normaal zouden werken. Dat alles maakt het woord werken hier een woord wat zeer ruim opgevat wordt.

Verder heb ik het idee dat werken betekent hier dat je slaaf bent of het is voor domme mensen. Als je over werken praat, praat je over een vies woord en wordt er zeer snel naar iets anders overgegaan. Het valt op dat een buitenlander uren over zijn werk kan kletsen terwijl een Antilliaan zo’n gesprek uit de weg gaat. Je zult zelden een gesprek kunnen voeren over werk omdat na het aanwezig zijn de tijd en het werk afgelopen zijn, en onder vrije tijd wordt gezet. En in je vrije tijd praat je niet over je werk.

Een uitzondering is er, en dat zijn die gasten in het onderwijs. Deze mensen praten letterlijk hun hele dag over hun onderwijs en over het werk wat zij allemaal wel doen. Er gaat geen gesprek voorbij of het gaat over school! Ik durf te wedden dat het je niet lukt om een kwartier enkel en alleen over iets anders te praten met deze mensen. In de vele jaren dat ik getrouwd ben geweest met iemand uit het onderwijs was er geen gesprek waar het niet ging dan over het onderwijs! Deze mensen zijn werkelijk geheersenspoeld door hun werk en het leven is kennelijk alleen maar hun school.

Verder is er geen beroep en geen persoon wat in zijn vrije tijd het over werken zal hebben. Vrij is vrij en werk is.... Nee, niet werken maar aanwezig zijn en net genoeg doen zodat de baas niet te kwaad wordt. Werk je op dit eiland voor de overheid, ja dan zit je gebakken want dan merk je het verschil niet tussen werken en vrij zijn. Deze mensen weten zelf niet wat ze dagelijks moeten doen op die bepaalde plaats maar ze komen omdat het hen toch maandelijks een aardige duit oplevert!

Het is gewoon, het is normaal dat werken hier niet enkel en alleen het leven is. Hier op dit eiland is duidelijk dat werken een 'must' is en dat je er niet onderuit komt wil je op een eerlijke manier geld verdienen. Die mensen die niet werken zien het anders, want waarom zal ik als slaaf ergens voor een hongerloontje gaan werken als er in de nachtelijke uren kapitalen te verdienen valt. We zien ze rijden in hun nitro wagens. Kapitale wagens waar noch de belasting noch politie ernaar vragen hoe deze jonge gasten aan hun geld komen. Ik heb ze persoonlijk nog nooit zien werken en alleen hangen op duistere plaatsen. We praten over de drugshandel. Maar we hebben ook prostitutie en gokwereld waar zeer veel geld in gemaakt wordt. Allemaal nachtbaantjes en overdag 'chillen' onder een boom en genietend van het uitzicht.

Werken, het dubbele begrip op dit eiland en het is duidelijk dat we hier een oplossing hebben om de bazen niet te kwaad te maken en dat ze

toch nog elke maand het salaris geven! Net onder het minimum aanwezig zijn en als we even de kans hebben hele gesprekken voeren in de baas zijn tijd als hij niet aanwezig is of niet kijkt. ‘Warda’, hoor je dan en sta je als klant te wachten tot de telefoon wordt neergelegd of totdat het gesprek afgelopen is. Werken is een vies woord en is gewoon een noodzaak dat in je leven gegroefd staat. Het is een noodzakelijk kwaad, want zonder geld geen eten en geen onderkomen. Zo zien we werken als een noodzakelijk kwaad en een moderne vorm van afpersing genoemd slavernij!

Werken, dat doet mijn buurman toch?

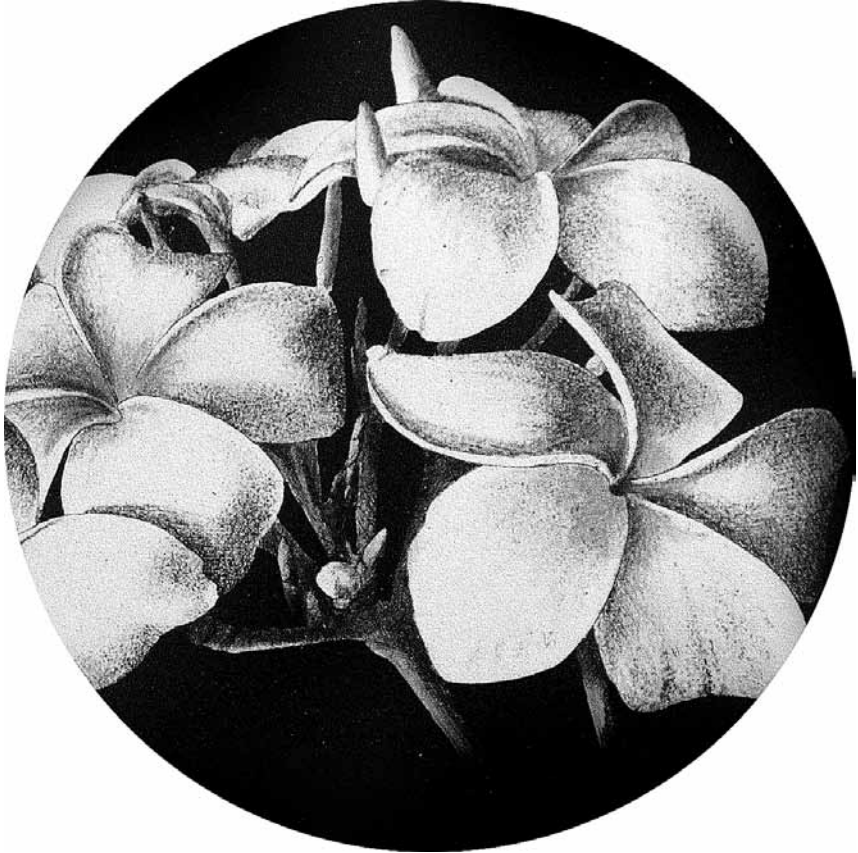
.62. Bomen zonder blaadjes

Geen probleem, we hebben de tor die nu langzaam maar zeker de palmbomen om zeep helpt. Probleem lijkt zich langzaam maar zeker op te lossen. Als laatste redmiddel hebben we onze lokale bevolking die alles kapt wat maar een blaadje laat vallen. Ook hebben we politici die in de kortste keren hectares grond compleet kaal weten te schrapen. Dus beste mensen op de wereld wilt u uw achtertuin kaal hebben, huur een bewoner komende van ons eilandje Curaçao in. Voor al uw destructieve werkzaamheden hebben wij de juiste persoon!

Even reclame maken voor onze mensen en ons eiland! Geen reclame noem je dat? Kom nou, er is geen destructiever volkje te vinden dan wat we hier hebben. Natuur is gewoon uit den boze en het liefst hadden we dat de gehele rots kaal was met wat zand aan zee en verder mooi glad gestreken beton, liefst groen geschilderd! Werkelijk, ik heb nog nooit zoveel mensen bij elkaar gezien dan hier die het mogelijk maken om alles wat natuur is te kappen of uit hun tuinen te verwijderen. Soms lijkt het er

op dat in de contracten staat dat je maar één boom in je tuin mag hebben staan en dan liefst kaal zonder blaadjes!

Is het je niet opgevallen bij de mensen thuis? Veelal zie je tuintjes met één of twee oude autowrakken en één boom. Ma staat regelmatig haar tuintje te vegen! Ja, want zelfs stof is lastig en zo duwen we alles naar de kant en liefst op de openbare weg of anders maar naar de burens. Als ons tuintje maar schoon is, is ons motto. Bomen die hun bladeren verliezen worden meteen met de grond gelijk gemaakt. Het is een ergernis voor vele lokale mensen als er bomen zijn met blaadjes. Laat staan als die bomen gaan bloeien en dat er regelmatig ook nog eens bloemen naar beneden vallen. Dat is werkelijk een misdrijf nummer één op dit eiland. Wil je absolute ruzie hebben met je burens, plant dan wat bomen die deze kenmerken hebben. Ruzie verzekerd en binnen de kortste keren en op een onbewaakt moment zal er afgewerkte olie of kerosine regelmatig bij die bomen gegooid worden. Ik heb zelf eens meegemaakt dat er een groot hòfi (boomgaard) verdween waarin de mooiste fruitbomen stonden. De nieuwe eigenaar wilde de bomen niet zomaar omkappen want dan hadden de mensen te veel commentaar op hem. De oude eigenaar had dat hòfi zo gemaakt dat het hem maandelijks menig duizenden guldens opbracht aan fruit. Maar de nieuwe eigenaar had andere plannen en wilde daar een of ander resort bouwen! Wat doen we dan? We gaan op een dag dat de meeste mensen werken met een kleine generator en een grote boor alle bomen af om gaten in de stammen te boren en met een trechter overal zoutzuur ingooien! We herhalen die kuur enkele malen en gegarandeerd, de bomen sterven een (on)natuurlijke dood. Iedereen vraagt zich af wat er mis is op die plaats. Het grondwater zal wel gezakt zijn en de oude eigenaar had misschien magische handen! Ondertussen is de nieuwe eigenaar stil en wacht tot de laatste boom spontaan omvalt. De bulldozer komt en schraapt werkelijk het gehele hòfi (boomgaarden) kaal! Missie geslaagd en de nieuwe eigenaar kan met goed fatsoen gaan bouwen op zijn grond.

Let wel, dit is een waar gebeurd verhaal wat zich afspeelde op de Gosieweg. Later zag ik dat men deze methode ook op andere plaatsen toepaste en is de manier om grond vrij te maken voor de bouw.

Bomen met blaadjes zijn niet welkom op dit eiland en de blaadjes moeten niet in je eigen tuin vallen maar het liefst bij je burens of op de weg. We hebben momenteel vele plaatsen, waar trotse oude bomen verdwijnen. Zo ook een plaats waar zeer vele mangobomen stonden. Een plaats wat bekend stond voor de zeer grote bomen die daar al vele jaren stonden. Dat gedeelte van het eiland was een waar paradijs, waar uit zelfs twee waterbronnen het gehele jaar water uit de grond kwam en al die bomen voorzagen van water. Heel lang is het goed gegaan totdat het verkocht werd en enkele Nederlanders daar kwamen wonen. Eerst zou er een project komen, later heeft dat geheel een andere bestemming gekregen. Langzaam maar zeker verdween het groen en werden er grote stukken gekapt of zogenaamd uitgedund. De bomen gingen ook spontaan vallen omdat ze geen houvast hadden aan elkaar. De gehele natuurlijke structuur was verstoord. De mens had bepaald waar wel en waar niet bomen mochten groeien en waar paden moesten komen, wegen en zelfs gebouwen. De ramp was compleet toen de twee natuurlijke bronnen ook verstoord werden door het vele bulldozer werk. Weg water en ook weg ging langzaam maar zeker de vegetatie. De eigenaren blij, want zo kon er meer gebouwd worden en kwamen er mooie palmboompjes voor in de plaats.

De natuur roerde zich en vele palmbomen stierven af en werden ziek. Doch, de werkelijke vegetatie is zo goed als geheel verdwenen en de enige natuurlijke riviertjes, waar wij met de kinderen het hele jaar door visjes konden vangen en spelen, zijn voorgoed verdwenen van dit eiland.

We kunnen niet hebben dat er een blad valt, laat staan dat de natuur gaat bepalen waar een boom komt of niet. Bij de nieuwe resorts is het nog een graad erger. Alles is veelal beton en dan hebben mensen het lef plastic bomen te plaatsen! Triest dat de mens zo gedaald is maar triester

is dat wij onze natuur totaal niet respecteren. Maar de natuur is geduldig en enkele staaltjes heeft zij al getoond. Het is maar afwachten en daar is de natuur geduldig in.

Een blaadje in een tuin! Wat ben jij een vuilak!

.63.

Lange tenen

Nee hoor, ik ben geen pedicure of manicure, zaken waar ik me niet echt mee bezighoud of me werkelijk in verdiep. Toch ga ik het hier hebben over de Curaçaose lange tenen. Tenen die zo lang zijn dat ik me wel eens afvraag of de schoenenfabrikanten nog wel in staat zijn om hiervoor schoenen te ontwerpen. Eigenlijk hoeven ze daar niet naar te kijken want het zijn geen fysieke lange tenen. Lokale tenen zijn veelal niet zo extreem lang, maar de geestelijke tenen die deze mensen bezitten kan een dinosaurus nog een complex aan over houden!

Waar hebben we het over? We praten over de lange tenen van onze bevolking wanneer je iets zegt of iets aanhaalt wat hen vreemd of rottig in de oren klinkt. Ik schrijf dat zo omdat elke taal zo zijn charme heeft en ook een manier heeft om het te schrijven en te zeggen. De Nederlandse taal zit vol sarcasme en vol met woorden die op vele manieren uitgelegd zouden kunnen worden. Het is maar hoe je het brengt en hoe je het plaatst. Nu, daar gaan wij met ons Nederlands nog wel eens goed de mist mee in op dit eiland. Want een Antilliaan of wat nu een Curaçaoënaar is, pakt alles letterlijk op. Zo maakte ik mee voor de radio dat ik me liet ontschieten dat het me geen moer uitmaakte wat er gebeurde. Nou, er was meteen paniek in de tent want het woord moer wil onder de bevolking zeggen moeder en is een plat scheldwoord. Nu kun je daar uitgebreid over gaan discussiëren maar dat zal niet begrepen worden. Ze pakken het woord niet en

ze weten ook niet de context van het geheel. Dus geen moeren en bouten gebruiken op dit eiland is mijn raad.

Maar het gaat veel verder want probeer maar eens een geheel Nederlands gesprek te voeren en dan met een grote woordenvloed. De mensen (ook hoog opgeleide) knikken ja, draaien om de brei heen en weten niet de zinnen zo te plaatsen dat ze weten wat de essentie is. Nederlands blijft voor velen een moeilijke taal. Nederlands is ook geen gemakkelijke taal en zelfs wij Nederlanders hebben er zeker nog moeite mee. Maar het is wel zo dat als we iets niet begrijpen, niet ja zitten knikken maar gaan kijken of we er achter kunnen komen waar het over gaat of domweg zeggen 'en nu in het begrijpelijk Nederlands svp'. Maar het probleem hier op het eiland(en) is dat men doet alsof men elkaar begrijpt maar dan later wel kwaad zijn als iets niet goed is overgekomen. Mensen zijn ook snel geneigd een enkel woord uit een brief te nemen en zo een heibel te veroorzaken terwijl het woord in die zin een totaal andere betekenis heeft. Een tekortkoming die we veel op internet zien maar ook in de pers en verder onder de lokale mensen.

Al geruime tijd zeg ik tegen vele mensen dat ze eerst alles moeten lezen en dan pas commentaar geven. Maar nee hoor, ze zien iets staan wat hen niet aanstaat en ze schreeuwen al moord en brand! Het is lastig om op die manier een werkelijk gesprek of een brief te schrijven omdat er toch maar overheen gelezen wordt. Lui, laks, onkunde of willen ze het niet begrijpen? Lezen is kennelijk hier een groot probleem maar begrip-pend lezen is een nog grotere tekortkoming. Kijk, je kunt wel trots zijn dat je een vrouw in 5 talen kunt begroeten en aanspreken maar als je de taal niet aanvoelt, ben je net zo taalblind als iemand die het niet spreekt. Ik kan ook wel wat Papiamentstalige woorden brabbelen maar een werkelijk gesprek voeren of een interview is wel wat anders en komt het op elk woord erop aan wat je zegt. Dat zien en horen we dagelijks alsmear op de tv en radio waar eindeloos gekletst wordt maar eigenlijk werkelijk niets uit de monden komt.

De lange tenen van hier zijn soms werkelijk lastig. Loop je in de stad, sta je altijd wel op een of andere teen van iemand. Welk gesprek je ook aangaat, veelal loopt het uit op onbegrip, scheldpartijen en weken lang geen gesprek meer tussen jou en die persoon. Vele mensen zijn hier zo snel op hun tenen getrapt en veelal, nogmaals, omdat ze werken met een werkelijk minimum aan woordenschat. Zeker met een Papiaments wat vele woorden tekort komt om zaken werkelijk begrijpend te maken.

Maar goed, ik ga me niet mengen in de eindeloze taalstrijd van dit eiland. Want zeer veel nodeloze energie en veel tijd wordt tenietgedaan door deze onzinnige discussie. Ik ben dan blij te zien dat st. Maarten de taal Engels aanhoudt net zoals Saba en st. Eustatius. Een Aruba die zijn krachten bundelt en dan weer Engels, Spaans en het Papiaments spreken en waar nodig ook Nederlands zich verstaanbaar weet te maken. Alleen op dit eiland hebben we de bekrompenheid dat we menen dat Papiaments een wereldtaal is. Een bekrompenheid die met zich meebrengt dat onze jeugd wereldwijd geïsoleerd wordt en afhankelijk is van een woordenschat waardoor men niet naar behoren weet te discussiëren. Verder is het onderwijs van zo'n laag peil. Alleen de zeer sterken die in een snel tempo een andere taal weten te leren krijgen de mogelijkheid om de wereld in te gaan. Andere kinderen worden BEWUST dom gehouden omdat ze zeker niet slimmer mogen worden dan die gasten die er nu alles aan doen om deze kinderen te onderdrukken.

Door die bekrompenheid zien we die lange tenen en het onbegrip als toch iemand hen aanspreekt in een andere taal en dan zijn ze kwaad, lopen te schelden en zeggen; Zie je wel, die buitenlanders deugen nergens voor. We houden het maar hierbij en zoals we elke moeilijke discussie uit de weg gaan zeggen we maar 'dit is onze cultuur'!

.64.

Rood licht, snel doorrijden

We hadden het al over blinde mensen, maar ook over mensen die kennelijk kleurenblind zijn. Het bewijs dat we blinde, kleurenblinde en mensen hebben die niet weten wat onder en boven is, is geleverd. Ga maar eens bij een stoplicht staan. Je zult merken dat aardig wat mensen niet weten of ze moeten stoppen of doorrijden! Een lastig iets omdat het nog wel eens fout gaat en dat soms zelfs met een dodelijk gevolg.

Groen is door rijden.

Oranje is om extra gas geven zodat je net door kunt gaan.

Rood is ogen dicht doen, flink gas geven en hopen dat het goed afloopt.

We hebben ook die gasten, die ik kamikaze noem en die van een tweebaansweg, een baan heen en een baan terug, een derde baan bijmaken. Ze blijven in het midden rijden en gaan niet opzij. Maakt niet uit of er nu een tegenligger komt of niet. Deze tegenligger moet maar aan de kant zodat deze gast door kan stuiven. Want vergeet niet, het gaat allemaal met een snelheid van over de honderd kilometer! Onze verkeersregels zijn goed geregeld en behoren tot het veilige soort. We hebben alleen een probleem, weinig mensen kennen nog deze regels die ze toen met hun 18 geleerd hebben! Ook zijn er vele mensen die er lak aan hebben wat die regels zijn en deze zich niet meer willen herinneren.

Het verkeer is soms een schot in het wilde weg. Halen we de eindstreep of zijn we vandaag aan de beurt? Vele ongelukken zijn niet door schuld van diegenen die nu niet meer op deze wereld zijn. Laatst werd nog iemand veroordeeld die al tot twee maal toe bijna op hetzelfde punt iemand doodgereden heeft! Op een van de drukste punten van dit eiland, op de weg naar westpunt, heeft hij tot tweemaal toe een voetganger het leven ontnomen. Ik denk persoonlijk dat deze persoon blind is. Aan de

andere kant, als je met honderd over een weg rijdt waar je maar zestig mag rijden en dan ook nog waar het altijd druk is en dan toch hard rijdt, ben je in mijn ogen een moordenaar! Nu zal deze persoon veroordeeld worden maar of het iets helpt, is nog maar de vraag.

De ongelukken zijn veelal met zeer veel schade. Geen wonder als je als derde wagen langs elkaar rijdt en niet uitwijkt als deze gast recht op je afkomt. Dan kun je wel nagaan dat er maar weinig wagens van welk merk dan ook, deze klap weten te overleven. Soms heb ik de neiging om een grote truck te kopen en een extra U-balk in te leggen en dan deze weg af en aan te rijden. Iedereen die op de streep rijdt als derde wagen ga ik niet voor opzij. Maar ik ben niet zo gewelddadig en veelal eindigen deze mensen eens wel ergens hoog in de boom of ergens over de kop in de goot. Helaas zijn er meestal ook dan mensenlevens mee gemoeid en zijn die nou net niet die kamikaze op de middenbaan.

Rijcultuur noemen we het, maar zo hebben we door deze cultuur aardig wat mensen die vroegtijdig vertrekken en niets meer kunnen navertellen. Nee, trots ben ik niet op deze cultuur.

.65.

Regels, welke regels?

We hadden het zonet er al over de regels op het eiland en ook over de regels naleven. Niet alleen in het verkeer is het zo maar ook in het dagelijkse leven. Nu is dat niet gek want als je geboren bent en er zijn jou geen regels bijgebracht, zal het later moeilijk zijn om nog regels te accepteren. Je haalt er die gasten zo uit en vreemd genoeg zie je juist bij die families waar je het niet bij verwacht dat daar vele regels overboord zijn gegoooid. Opvoeding, ja opvoeding, maar ook wel menen dat jij als

familie meer rechten hebt dan de andere familie. Dat is in het verleden zo gegroeid en deze regel is hier nog altijd van kracht.

Als je hier over iemand praat en je zegt dat die persoon van die familie afkomstig is, dan kan het twee kanten uitgaan:

Kant één:

Hij is de zoon van die man die toen zoveel goeds deed en zeker te vertrouwen is en dus hij ook als zoon.

Kant twee:

Hij is van die familie waarvan pa of ma in de bak heeft gezeten, maar hoer is en waar alleen maar criminelen wonen.

De twee kanten zoals gemeten wordt op dit eiland. Als je als zoon van een goede familie zoveel keer vast hebt gezeten door drugs of aan de drugs bent en alles steelt wat er te stelen valt, ligt dat dan niet aan de familie maar aan de omstandigheden.

Hetzelfde bij die criminele familie, dan is het zo omdat de gehele familie een rotte appel is in deze maatschappij. Zo kan er dus in een rotte familie geen schoon bloed zijn en ook geen kinderen voortkomen die wel recht door het leven gaan! Ja, de kronkel van de lokale mensen gaat ver en zeer diep. Vergeet niet, we wonen in een dorp en iedereen weet alles van iedereen. Zelfs van eeuwen terug draag je mee als kleinzoon, kleindochter, dochter of zoon. Het zijn van die ongeschreven regels die we op dit eiland heel veel hebben.

Nee, we houden ons niet echt aan alle wetten en regels maar de ongeschreven regels die meer zijn dan alle wetten en regels bij elkaar, maken wat dit eiland is. De huishoudens, de gezinnen weten werkelijk alles van elkaar en ze gedragen zich zoals ze zich al honderden jaren gedragen hebben. Toch is het vreemd dat door alle import en de vele nieuwe generaties deze regels niet werkelijk verzwakken. Hoe is het mogelijk dat jij bij de

verkeerde familienaam geboren zijnde dit nu nog meedraagt en nog steeds raar aangekeken wordt als jouw naam genoemd wordt.

De ongeschreven regels. Zo heb je ook families die menen dat zij grote stukken land bezitten en alles van hen is. Dat terwijl er daarover al vele jaren niets meer betaald is en zelfs al verkaveld is door een gezag. Een gezag wat de vele stukken land al lang weer terug heeft genomen. Als je bijvoorbeeld aan mijn buurman vraagt, welk stuk land van hem is wijst hij je van heuvel tot heuvel aan. Land wat van hem is en welk stuk van zijn buurman is 500 meter verder! Als je naar het kadaster gaat, blijkt dat hij niets bezit en dat hij een stukje grond van 5000 vierkante meter huurt van het eiland!

Zo zijn nog vele families die menen dat zij groot grondbezitters zijn maar noch huur, noch erfpacht, noch grondbelasting betalen over het stukje waar hun huis op staat. Die ongeschreven wetten brengen vele mensen in problemen. Want al krijg je een stuk land toegewezen door de officiële instanties, wil dat niet zeggen dat je kans hebt dat je, je daar kunt gaan vestigen. Het is hun grond en kom niet op hun grond!

Regels zijn er om niet na te leven en dat zie je overal. We kunnen niets aanhalen waar de geschreven regels boven de ongeschreven regels staan. Alles wordt nog steeds bepaald door wat oma, grootvader eens gezegd heeft en die vertelden de oudste zoon dat het zo is en zo moet blijven. Je kunt als Europeaan niet voorstellen dat dit nog kan maar het is soms grappig te zien dat twee werelden zo met elkaar leven op een klein eilandje.

Wel kan het lastig zijn, want als jij meent alles netjes geregeld te hebben blijkt dat die ongeschreven regel toch machtiger is. Ook blijkt dan dat vele families nog die ongeschreven regels hanteren. Wat er veelal gebeurt, is dat ze de oudere garde laten voor wat zij denken wat de situatie is, maar zodra pa en ma wegvallen, zal de rest van de familie achterkomen

dat dan deze macht doorbroken wordt door geschreven wetten, papieren en regels die allemaal dan plotsklaps gaan gelden. In hoeverre dat dan deze ongeschreven regels nog kracht hebben is maar een kwestie van tijd en dan lost ook dit probleem zich vanzelf op. Zoals vele problemen met de tijd verdwijnen.

Regels, och we weten dat ze er zijn. Maar er naar handelen is wel een te zware opdracht.

.66.

Verder denken is voor de domme

Ik wil de intellectuelen op dit eiland zeker niet afvallen en ook naar de gestudeerden toe wil ik zeker niet denigrerend overkomen. Toch zie ik wel dat er een macht is en dat is, gewoon doen. Denken heeft in deze cultuur absoluut geen zin, puur omdat alle tijd dat je denkt, je niet anders doet dan die hersenmassa laat werken en verder niets.

- Als niet denker kom je op deze eilanden veel verder.
- Als niet denker weet je minder en kun je ook nergens voor aan sprakelijk gesteld worden.
- Als niet denker heb je meer rechten dan plichten want je weet het eenmaal niet anders.
- Als niet denker is het de kunst alles naast je neer te leggen en vooral er niet aan te denken.

Denken is voor de domme mensen, die menen dat je met denken zaken verandert! Je kunt niets veranderen want het gaat al honderden jaren op deze manier! Een uitspraak wat we veel horen en veel tegenkomen op dit eiland. We willen niet weten maar zeker er niet over denken. Kom je in de problemen of zijn er problemen, gewoon niet aan denken en de meeste

problemen lossen zich dan vanzelf op. Het is een gegeven wat ik al vele jaren gezien en meegemaakt heb en waar vele lokale mensen zich achter schuilen. Op het eiland Curaçao bestaat geen tijd en zeker niet handelen volgens een tijd. Bijna niemand komt op tijd en welke instantie of welke plaats je ook iets afspreekt, op tijd zal het je niet lukken om je afspraak te starten of af te werken. Dat mañan (morgen) gevoel gaat ver en diep door. Tijd is een limiet en met limieten willen wij niet leven. Niemand legt mij wat op en niemand gaat mij vertellen waar en hoe te zijn.

Wij denken anders, wij denken niet. Wij denken zoals onze voorvaders dachten en we handelen dus niet want zij mochten vroeger niets op eigen houtje doen. Tijd is in de Curaçaose cultuur een vies woord en ik geloof werkelijk dat er zelfs aan gedacht is om dit woord te schrappen uit onze Papiamentse woordenlijst! Want wat hebben woorden voor nut als niemand weet wat het betekent en ook niet WIL weten. Denken is zo'n tweede woord wat ook al veel betekenis verloren heeft in het Papiaments. Want wat doe je met denken. Denken is hoofdpijn en je gaat er zelfs slecht van slapen! Denken is dus ongezond en daarom doen we daar niet aan mee aan deze westerse manier van leven.

Natuurlijk hebben we een groep die denkt, maar dan ook nog zie je dat het eilandelijke manier van denken is. De ander noemt het 'bekrompen denken' en weer een ander 'onkunde'. Maar wij houden het maar op 'eilandelijk denken', wat inhoudt dat je niet meer, niet verder en niet intensiever gaat denken dan dat het direct nu nodig is. Al het andere denken leggen we op de stapel voor latere gedachten. Of deze stapel wel eens aangesproken wordt, ik weet het niet en wil daar niet over denken ook.

Denken is voor de domme en dat heeft weldegelijk hier een duidelijk voorbeeld. Als eiland draaien we nog steeds. We eten, drinken en wonen nog steeds op deze rots. Dat er nu nog werkelijk nergens over nagedacht wordt, is maatschappelijk en bestuurlijk gezien duidelijk. Nee, we denken niet verder, er is geen planning en er is geen toekomstvisie. We denken

daar niet over want vandaag kan de laatste dag zijn en zou het zonde zijn die te vullen met nutteloze gedachten. Denken, doe dat niet, het kost je tijd en nodeloze energie. Kijk wat die ander doet, doe dat ook en verder, geniet van elke dag. Het motto van menige bewoner op dit eiland.

.67. Carnaval en Seú

Deze zijn nationale feestdagen nummer één en hebben veel van elkaar weg. Oorspronkelijk is carnaval een feest voor halve gare mensen die voor de vaste tijd nog menen even goed te moeten feesten. Seú is een oogstfeest als dank aan alle weergoden omdat de oogst zo goed gelukt is. Dus twee feesten die weinig overeenkomsten hebben en eigenlijk geen connectie met elkaar hebben. Maar wij doorgewinterde feestgangers, weten van alles uitbundig een feest te maken en te vieren.

Carnaval was al lang hier een groot volkfeest wat weken duurde en waardoor een compleet land lamgelegd werd omdat niemand meer dacht aan werken. Je kleedt je zo min mogelijk en je schildert je zodanig op dat niemand je meer herkent. Dat laatste is belangrijk want het is zaak dat je, je in die weken werkelijk als een beest weet te gedragen.

Mensen die zich werkelijk niet meer in toom weten te houden en mensen die zelfs het laatste beetje respect naast zich neerleggen. Alles mag en alles kan in carnavalstijd. Het is een ware ‘happening’ en de zeker 4 optochten behoor je allemaal mee te lopen of op zijn minst aanwezig te zijn. Ja, je leest het goed, wij op dit eilandje hebben vier optochten in plaats van zoals het rond de wereld gaat, één optocht! Wij doen alles beter (ahum) en zeker luidruchtiger.

Over geluid is niet te klagen want de torenhoge geluidswagens met megawatts aan volume knallen door de straatjes. Nee, we durven geen beperkingen op te leggen in het geluidsvolume omdat we dan de pret drukken en mensen kwaad maken. Maar we hebben een oplossing. We draaien niet de geluidsknop lager maar we geven iedereen oordopjes! Ja, snap je dat nu? Met deze oplossing moet toch weer iemand rijk van worden en zeker weer een van die oplossingen die compleet de omgekeerde wereld vertegenwoordigt. Het zal de beleidsmakers geen snars schelen of hun bevolking doof wordt. Geeft niets, blind zijn ze al, redeneren ze kennelijk.

Nu hebben we ook een oogstfeest ‘seú’, wat ook een verkleedpartij is geworden met harde muziek. Ook de stad meent deze, hoofdzakelijk door Bandabou in stand gehouden, traditie te moeten kopiëren. De oogst is gelukt en we danken alle goden voor het goede wat we hebben mogen ontvangen. Nu vraag ik me af welke oogst hebben ze in de stad tussen de huizen en de asfaltwegen? Wietooft misschien? Maar we vieren dit nu ook uitbundig op twee plaatsen op het eiland, in de stad en op Bandabou. Je ziet zo goed als geen verschil meer tussen carnaval of het oogstfeest! De harde muziek, de verkleedpartij die nergens meer op slaat en de praalwagens die de simpele kar met wat oogst totaal verdrukken. De commercie is weer blij, want er wordt op die manier weer goed gegeten en veel gedronken.

Feesten, we wisten het al, we kunnen er wat van. We feesten wat af en het is goed te zien dat de mensen niet bij de pakken neer gaan zitten. Maar wat doet een land met alsmaar feestende mensen? Wie werkt er dan nog? Niemand! Want je weet, werken is voor die domme mensen die nog denken rijk te kunnen worden op dit eiland! Werken doen we in die paar vrije dagen die nog overblijven als we niet feesten en als we dan ook niet ziek zijn.

Rondom de twee feesten, carnaval en seú, is het ziekteverzuim alarmerend en denk je werkelijk dat we midden in een epidemie beland zijn. Iedereen kucht en iedereen ziet het draaien. De dokters maken overuren en ze zijn de enige die goud geld maken met hun doktertje spelen en vrijbriefjes schrijven. Wat je, je dan afvraagt is, hoe is het mogelijk dat een landje als Curaçao kan blijven draaien als er zo weinig ingezet wordt voor het eiland. Het kan omdat er veel geld ingepompt wordt als schadevergoeding van de slaventijd en omdat er geen eisen gesteld worden aan het gebruik van dat geld. Het is overduidelijk dat, als de geldkraan onherroepelijk dichtgedraaid wordt, dat het feesten ook veel minder zal worden. Wil je een land kunnen laten blijven draaien en zeker zo'n stipje op de wereldkaart, is dat maar op één manier mogelijk en dat is door samen hard te werken voor een inkomen. Nu is het wel zo, dat er altijd op een of andere manier een subsidie of gift komt en dan rekken we weer alles. Als er geen giften en geen subsidies gegeven zouden, zou dit eiland zeker een andere kijk geven op het leven. Je kunt zeggen dat de manier van leven zo is gekomen omdat het altijd van buiten af alles wel geregeld werd. Net als een kind dat een heerlijke jeugd had en geen zorgen kende. De zorgen waren voor de ouders en die moesten elk dubbeltje bij elkaar schrapen!

Duidelijk is dat onze cultuur een cultuur is van verwende mensen die geen verantwoordelijkheid nemen en dat ook niet hoeven te nemen omdat alles toch wel op zijn pootjes komt. We feesten maar door en we laten buitenland wel de zaakjes oplossen. En wij spelen door als kinderen in een onbezorgde wereld. De wereld van carnaval en seú.

.68.

Ons voorbeeld

Langzaam maar zeker komen we bij het einde van het boekje maar ook bij waar onze cultuur voor staat. We hadden het zonet over de kinderwereld en het onbezorgde wereldje waarin kinderen in behoren op te groeien. De wereld zoals ons landje draait met alsmaar de hulp van buiten af. We willen niet moeilijk doen en we willen alleen maar zoveel mogelijk tijd vrij hebben om andere zaken te doen dan alleen werken en denken voor een baas.

Het kan dus allemaal omdat we nog nooit zelfstandig zijn geweest en we hebben nog nooit op eigen benen gestaan. Momenteel zijn er mensen die menen dat het nu tijd is voor deze stap. We hebben geen buitenlandse bemoeienissen meer nodig en we kunnen het alleen af. Juist die hardroepers gaan bijna dagelijks de mist in en weten werkelijk niet hoe je een land regeert of hoe je mensen moet behandelen. We vechten dagelijks met elkaar en vergeten het doel waar we gezamenlijk naar toe zouden moeten gaan. Je weet wel, die kleine kinderen die niet meer weten waar er werkelijk om gehuild wordt! Nu, dagelijks zien we dat hier terugkomen onder onze leiders en onze meest hoog gestudeerden. Als kleine kinderen vechten ze om een lolly en weten niet wat ze eigenlijk moeten doen. Het voorbeeld van hogerhand is belabberd en is beneden elk peil. Een peil wat zeker niet staat voor een menselijk niveau maar meer voor een menselijke onkunde. Dagelijks laten we zien hoe het niet moet. Dagelijks is er wel het een of ander waarbij je, je tenen bij elkaar trekt (let wel, die lange tenen waar we het al over hadden). We vechten wat af, steggelen alsmaar en doen precies wat zeker niet een voorbeeld is naar buiten toe of naar een bevolking en zijn kinderen.

Wat zien we nu ook duidelijk? We hebben geen respect meer naar elkaar toe. We behandelen elkaar als vuil en we zijn het spoor bijster. Stelen, liegen en bedriegen zijn de pijlers van dit eiland, al voor een geruime tijd.

We weten niet meer wat een menselijk bestaan inhoudt en wat menselijk naar elkaar zijn betekent. We zijn verdwaald en wij ouders en leiders als voorbeeldfiguren, zijn diegenen die dit eiland en onze kinderen niet veel meegeven op hun levenspad.

Kinderen kopiëren en zeggen; Wat hij doet mag ik ook. Kijk naar onze geëpileerde mannen in de politiek en nu zie je jonge jongens ook als dit soort piassen rondlopen! Ik vraag me af wat het volgende zal zijn. Een ding is zeker, de jeugd zal het overnemen. Niet alleen de jeugd want deze is maar een deel van onze bevolking. Maar ook dat gedeelte van de bevolking die niet de kansen krijgt, zullen vreemde dingen gaan doen omdat zij het zien op TV of horen op de radio. Als hij mag schelden, mag ik het ook. Als hij mag stelen dan mag ik het ook! Zo zien we een geheel volk afzakken naar een afgrond en dat dan ook nog onder het mom van dat het zijn cultuur is, de cultuur van stelen, vechten en zonder respect.

Mensen zijn afstammelingen van de apen. Dat heeft Darwin zo bepaald. Mensen zijn een voortvloeiende uit deze wezens. Het bewijs hebben we als we kijken hoe apen alles kopiëren wat ze om zich heen zien. Wij mensen doen hetzelfde, we kopiëren goed en fout en we blijven alsmat kopiëren wat op ons pad komt. Ons gehele systeem is gebaseerd op kopiëren. Hetzelfde systeem wat de aap de aap maakt. Het verschil is dat dieren het niet onder een excuus zetten, maar gewoon doen. Wij doen het allemaal dat kopiëren en gooien het onder de noemer 'zo is het nu eenmaal, zo is onze cultuur'!

We kopiëren en we blijven de slechte gewoonten en gedragingen alsmat overnemen en we zakken af, af, af naar het peil waar we nu beland zijn. Het peil van haat, nijd en ziekelijk ego wat alles overheerst en geen menselijkheid meer toont. Ons voorbeeld is niet veel beter en zo zal er veel moeten gebeuren voordat we weer zelfstandig kunnen zijn en met respect naar elk leven een bloeiend eiland kunnen opzetten. Of dat gaat

lukken, ligt niet aan enkele mensen maar aan ons allemaal als één volk. Daar zal de kracht liggen om een gezamenlijke cultuur op te bouwen. Een cultuur wat een voorbeeld is voor onze jeugd.

.69. Rood lampje

Tjee, was even zwaar en even zweten of ik het wel allemaal goed op papier kreeg. We gaan even wat luchtiger te werk want we zijn nu eenmaal een luchtig vrolijk volkje. Je ziet het al staan ‘rood lampje’. Nee, ik ga het weer niet over het verkeer hebben of een of ander stoplicht. Ook niet de remlichten maar om een simpel rood lampje wat in vrijwel elke wagen brandt en ook in de vele bedrijven bij de diverse machines en apparatuur.

Een lokale persoon houdt niet van boekjes lezen en zeker niet als dat over een of ander apparaat gaat. Het ding wordt aangesloten en met de elektronische knowhow die we hebben, lijkt het erop dat het apparaat na wat sputteren, hakken en stoten toch gaat werken. We doen dat bij nieuwe auto's maar ook met camera's, tv, cd speler en ga zo maar door. Nu denk je dat het in de bedrijven er anders aan toe gaat en ik kan je zeggen, vergeet het maar! In de bedrijven is het nog erger, want het bedrijf wat het apparaat levert legt heel summier uit waar de stroom door binnenkomt en hoe het aangaat en waar je moet drukken om de handelingen te laten voltooien. Daarna is het; ‘lees verder het boekje maar’. Die gast die dat allemaal aan moest horen heeft geen interesse en heeft geen zin zijn summiere knowhow door te geven aan zijn collega's. Een knowhow met af en toe de nodige fouten, van zaken die hij zelf ook al niet snapte.

Het apparaat weet zich enkele weken in stand te houden maar begint al vreemde symptomen te vertonen en denkt van ‘hé, laat me eens gaan

waarschuwen dat ik niet zo soepel loop’! Niemand kijkt naar de waarschuwing en het rode lampje knippert maar wat als extra kerstverlichting.

Dit gebeurde ook in een van onze gezondheidsinstellingen en die hadden er een oplossing voor. Een zwaar opgeleide technicus werd erbij gehaald en haalde het rode lichtje weg. Probleem opgelost, geen waarschuwing meer en alles ging goed totdat er verschillende patiënten stierven! Wat kan dat zijn? Niemand wist het! Later bleek dat het water niet zuiver was en bleek dat de reden te zijn voor de sterfgevallen. Maar het apparaat gaf toch niets aan! Ja, het apparaat gaf wel aan maar het lampje was eruit gesloopt, weet je nog? Het knipperen was irriterend! Zo stierven er dus mensen omdat een rood lampje genegeerd werd.

De rode lampjes verder in wagens kunnen ook wel eens nare gevolgen hebben. Aan mijn zoon als nieuwe autocoureur, werd duidelijk verteld van; bij rood knipperende lampjes, wagen langs de kant en bellen. Hij belde me op en vertelde dat de wagen vreemd deed en midden op de weg vol in rook gewaad stil ging staan. Aangekomen was het een ware ramp, het motorblok was compleet verbrand. Weg wagen. Na enkele dagen wist mijn autocoureur te vertellen dat bij het starten er een rood lichtje ging branden en dat hij dacht dat hij nog wel thuis kon komen met een, twee, drie knipperende lichtjes. Ik telde tot 1 miljoen tweehonderd duizend en een en vroeg hem kalm wat ik hem geleerd had. Ja, ik heb het nu begrepen pap, niet rijden als er rode lichtjes branden!

Het rode knipperende lichtje, we zien het overal. We nemen het niet zo nauw en sommige mensen wennen er aan. Ze raken in paniek als er eens een groen lichtje gaat branden van een richtingaanwijzer die ze eens in de zoveel tijd gebruiken. Onnodige lampjes was eens de opmerking. En zo zien we vele apparaten, of met een zee aan lichtjes of een apparaat waarvan alle lichtjes zijn verdwenen. Gelukkig weten we nu ook waarom we dus niet op het rode stoplicht reageren. Want ook van dat rode lampje weten we dus niet de werkelijke betekenis.

We maken er maar een geintje van, maar voor de vele slachtoffers en de vele schade die er in het verleden is geweest is het misschien eens beter wat boekjes uit de kasten te nemen en eens te gaan lezen.

.70. Eeuwige slaaf

Een zware titel omdat bij het woord slaaf bij vele mensen de haren al rechtop gaan staan. Er is door mij al een boekje gewijd aan dit onderwerp maar ik wil het nog even extra eruit lichten. Gewoon omdat de huidige bewoner van dit eiland zijn mond vol heeft over de slavernij en de slaventijd. Slaventijd is wat deze cultuur zogenaamd maakt en dat is de reden waarom de mens nu zo reageert en zo te werk gaat.

Ik ga niet in op de geschiedenis en ook niet in de toekomst van de slaventijd want de slaventijd is nog lang niet afgelopen en duurt onverminderd voort. We weten het wel maar we willen er niet over praten. De slaventijd is gewoon nooit weggeweest en onze huidige meesters hebben een andere vorm aangenomen dan die van vroeger.

Hadden we vroeger de openlijke handel in mensen, nu is er geen handel meer openlijk maar wel een complete onderdrukking van het gehele volk. Het is niet alleen op het eiland maar over de gehele wereld. Wij zijn nummers en moeten doen wat ons opgedragen wordt. Zo niet, dan val je er buiten en word je gestraft. De bedrijven kopen je voor een loontje op en jij moet je dan daar maar weer waarmaken. Hier op het eiland zijn we nog steeds niet ontwaakt en menen we nu van een vrijheid te genieten. Klopt, de bewoners liggen niet meer aan kettingen maar ze liggen nu maatschappelijk vast. Een beperking die erger is en zowel mentaal als fysiek doorgaat bij elk persoon.

De kettingen zijn weg maar niemand weet meer wie, wie gevangen houdt. Het is een andere slaventijd zoals ik al schreef en daar moeten de huidige mensen op dit eiland nog aan gaan wennen. Ze idealiseren hun vrijheden die ze nu hebben, niet wetende dat ze vastgeketend zitten aan en door een systeem. Langzaam ontwaakt de wereld en steeds meer is er over te lezen en te volgen maar praat hier op dit eiland niet over deze zienswijze. Fantast en andere uitspraken komen te boven en we bekonkelen maar wat. Maar wat heeft een huidige burger werkelijk te zeggen of in te brengen? Zelfs de eilandelijke bestuurders hier zijn marionetten van het geheel. Misschien zijn ze wat vetter en lopen in gladde pakken maar dat is een uiterlijk waar snel doorheen te prikken is.

Moderne slavernij heeft al lang zijn slachtoffers in handen en de slachtoffers kunnen nergens naar toe. Maar als eilandbewoner zijn we nu op het punt dat er eindeloos naar buiten gebracht moet worden wie slecht en wie goed was. Namen moeten verdwijnen en de geschiedenis wordt aangepast. Lokale helden moeten verschijnen want we moeten het volk zijn waarde teruggeven. Loze leuzen waar vele mensen intrappen en aan meedoen. Het werkelijke probleem wordt niet opgelost met al deze handelingen. De kortzichtigheid van deze groep is gevaarlijk en gaat leiden naar een breuk in hun eigen cultuur. Want een cultuur kun je niet opleggen, een cultuur vormt zichzelf. Het is een belachelijke vertoning dat je van de andere kant van de wereld gebruiken gaat lenen om dan de mensen hier die op te gaan leggen.

Het zijn wel de zaken die hen goed uitkomen want een kerk en een carnaval zullen ze echt niet gaan vervallen. Juist die zaken die het toppunt waren en aan de grondslag stonden van een kolonistator die een volk dom hield en onderdrukte. Onderdrukte klopt niet want nog steeds worden de mensen onderdrukt en dom gehouden, nu niet door de 'buitenlanders' maar door hun eigen groepje van harde schreeuwers en onderdrukkers. Mensen die werkelijk een kronkel hebben en hun eigen frustraties botvieren op een volkje op een klein eiland.

Er verandert werkelijk niets. We vervalsen de geschiedenis, we wijzen een schuldige aan en gaan zelf door met wat er al honderden jaren gebeurt. De kronkel van de slaventijd die aangepakt wordt omdat men op een of andere manier zijn frustraties bot kan vieren. Als men ziet welke mensen zich werkelijk in deze groep scharen, zie je dat zij stuk voor stuk wel hun opleidingen gehaald hebben in het land wat ze nu zo afvallen en denigreren. De kinderen krijgen geen kans om op die hoogte te komen en zeker niet het niveau te halen als zij. Nee, alles is ‘nos’ en al het slechte kwam van die ander. Hun ogen sluitend voor het slechte van nu. Schuilend achter een fake cultuur en een gefrustreerde minderheidsgroep.

.71. Confrontatie

Confrontatie. Bij problemen weglopen! Daar zijn we op dit eiland werkelijk een ster in. Ja, ik loop ook weg als er een vechtpartij dreigt en ik beken bij deze, ik heb nog nooit fysiek gevochten. Ik draaide om en liep weg. Maar voor een mondeling fair gevecht ga ik niet uit de weg. Als mensen iets te zeggen hebben, luister ik en geef een mening daarover. Ik ben er als er geluisterd moet worden en ik ben er als er een mening gegeven mag worden.

Helaas, de laatste twee zaken komen niet veel voor op dit eiland. Een mening geven heeft vele consequenties en luisteren is niet welkom omdat ik een al te duidelijke mening heb. Een mening hebben op dit eiland is gevaarlijk en is zeker niet welkom. Je mag niet openlijk een mening kenbaar maken omdat men niet tegen een mening kan. Het is hier meepraten of als het te pittig wordt, weglopen. In dat laatste zijn we erg goed en dat merk ik dagelijks. Vele mensen durven niet openlijk hun mening te geven, puur omdat er sancties van de tegenpartij zullen volgen. Je wordt van je werk weggepest of je zult schreeuwend het eiland verlaten.

Het o zo gemoedelijke volkje is erg wraakzuchtig, zeker als ze menen dat ze aangevallen worden. Van mening verschillen wil zeggen dat je werkelijk alleen staat op deze wereld. Mensen staan je niet bij omdat ze zeker niet met jou vergeleken willen worden. Ze zijn bang, ze zijn werkelijk bang dat ze laten merken dat het wel zo is zoals dat jij het zegt. Een werkelijke confrontatie zal daarom ook altijd uit de weg worden gegaan omdat er dan het veelal op een hooglopende ruzie uit zal lopen. Op scholen zul je niet leren hoe je standpunt te verdedigen maar ook discussies aangaan werken we hier niet aan.

Een goede confrontatie zou en kan heerlijk zijn. Je leert er veel van en je kunt zo ook achter veel dingen komen. Hoe reageert die persoon? Hoe is zijn houding? Hoe en waar gaat hij op in en hoe pakt hij zaken aan? En als belangrijkste, hoe is zijn inzicht? Zaken die naar boven komen als je werkelijk eens tegenover elkaar staat en niet wegl loopt als je het te moeilijk wordt gemaakt. Weglopen is gemakkelijk en is de weg van de minste weerstand maar ook de weg van onkunde. Let wel, ik praat hier niet over fysiek geweld want daar heb je bij elke vechtpartij twee mensen voor nodig, dan is juist het tegenovergestelde het meest effectieve wapen.

Maar wat is een wapen als je niet uit durft te komen voor je mening. We hadden het zonet over slaven. Nou, omdraaien en wegl open is een duidelijk teken van slaafs zijn. Een persoon die sterk in zijn schoenen staat, gaat een confrontatie niet uit de weg want juist dan zijn er momenten dat je het meest kunt bereiken en verder in een leven kunt komen. Weglopen, omdraaien is je zwakte erkennen en zal in de toekomst aangegrepen worden. Want als jij wegdraait is het dat waar jij bang voor bent en is dan bang zijn jouw zwakste punt wat gemakkelijk aan te pakken is. Je zwakke punt is dan bekend en zo zul je als een slaaf dat zwakke punt met je meedragen en alsmaar moeten ervaren, keer op keer.

Sta op, wees correct, kijk die persoon aan en praat het uit. Praten, niet schreeuwen en zeker niet schelden, maar praten als twee volwasse-

nen die iets van elkaar willen leren. Dan ben je geen slaaf meer en geen ondergeschikte maar een mens met respect. En dat is het voorbeeld wat onze jongeren moeten zien. Dan maakt het niet meer uit wat je afkomst is, wat je cultuur is of wie of wat je bent. Dan ben je een gelijkwaardig mens in een leven waar iedereen trots op is en respecteert. Confrontatie, daar is niets mis mee.

.72. En dan?

Nu hebben we zo goed als alle facetten van de Curaçaose cultuur doorgenomen en we zijn zelfs uit gaan diepen hoe ze hier op het eiland denken! Maar dan? Wat nu, als we weten hoe het er hier aan toe gaat. Je weet nu een beetje wat je allemaal te wachten staat als er plannen mogen zijn om je hier te vestigen. Maar, heb je wel iets aan deze informatie? Och, het lijkt me makkelijk dat mensen weten hoe er zo'n beetje gedacht wordt onder de lokale mensen. Natuurlijk naar mijn eigen inzicht met toch een iets onvermijdelijke westerse kijk.

Wel zijn de meeste ervaringen ook belicht uit de kant van de lokale mensen. Gewoon omdat ik er al die jaren onder Antilliaanse invloed sta en op het punt ben gekomen dat ook die manier van leven mijn leven is geworden. Maar ook door de vele contacten met juist die mensen. Mensen die menen hier het recht te hebben op dit eiland. Je weet wel, die mensen die uit Afrika overgebracht zijn en die de indianen verdreven hebben en zich nu nog vastklampen aan de maskers, haardrachten en klederdrachten van een vaderland die zelf veelal dit alles al vergeten is. Die mensen die een minderheid vormen maar wel claimen dat het hun eiland is.

We zijn gemoedelijk en lachen erom. Deze mensen hebben het nu nodig en willen nu al hun tijd besteden aan wat eens is geweest. Over weggegooide tijd maar niet gesproken. Vreemde verhalen zijn nu heldhaftige verhalen geworden en de geschiedenis heeft een nieuw boek gekregen op dit eiland waar vele bladzijden uitgescheurd zijn.

En dan? We weten nu hoe het is, wat er gaat komen en hoe het zal zijn maar veranderen is een onmogelijke zaak. Vele mensen zijn hier gekomen om het eiland te redden, zaken af te leren. Toch is er nooit iets werkelijk veranderd geworden. Natuurlijk niet, want we laten veranderingen niet toe. Al zeggen we ja, we doen nee. We hebben onze manier van leven, onze manier van beperkt denken en onze manier om zaken (niet) op te lossen. Het is al honderden jaren zo gegaan en zo kunnen we nog honderden jaren verder gaan!

Mensen die hier dingen willen veranderen gaan allemaal berooid en op hangende pootjes terug naar plaats van herkomst. Mensen die bij willen dragen en mee willen leven hebben hun beste tijd hier. Wij willen niet veranderen, wij kunnen niet veranderen puur omdat wij het ultieme leven al hebben gevonden en daaraan nog weinig te verbeteren valt. Ja, dat dit niet beschreven staat en onderbouwd is in wetten en regels maar ook niet in een draaiboek is onze manier van leven en hebben wij geen problemen mee. Het is ONZE cultuur, het is ONZE manier van leven en het is de weg die wij willen volgen.

Ga je met die weg mee, ik garandeer je een goede tijd. Wil je tegen deze stroom inzwemmen, dan ik weet dat er geen lange tijd voor je bestaat op dit eiland. Want vergis je, je niet in de kracht van onze cultuur!

.73. Respect

We hadden het zonet al even over respect. Respect is niet enkele slagzinnen zetten op een bord. Ook is het niet er alsmaar over praten en geen inhoud geven. Respect kun je niet opleggen en respect is niet iets wat je afdwingt. Respect moet je gaan verwerven en uitstralen en zal niet moeilijk zijn om dat uit te stralen als jezelf puur en zuiver in je schoenen staat. Liegen, bedriegen en spelen met je ego zal nooit en te nimmer respect afdwingen.

Ik zie veel over dit onderwerp geschreven en af en toe praat ik er wel eens met jongeren hierover. Dan hoor en lees ik een zee aan lege woorden zonder enige betekenis. Vele jongeren maar ook ouderen weten niet wat respect inhoudt omdat ze niet weten waar ze het moeten zoeken. Ze weten niet dat het iets is wat van binnenuit komt en niet opgelegd kan worden door het alsmaar in boekjes te beschrijven.

Daarom zal dit het kortste hoofdstukje worden van dit boekje want ik heb geschreven wat respect inhoudt. Als jij het niet aanvoelt wat respect is dan ben je een verloren persoon en wens ik je het beste. Heb je het wel door dan feliciteer ik je en verwelkom ik je in onze wereld en hoop eens met je te mogen praten of op zijn minst te ontmoeten.

Respect, je werkt er aan vanuit jezelf, maar het kan je niet opgedrongen worden.

.74. Angstcultuur

De belangrijkste cultuur in onze cultuur is die van de angst. We hebben nu van alles gelezen om en rond de cultuur en we hebben ook eruit kunnen proeven dat de eilandelijke bevolking bang is. Geen wonder want de angst is er in het verleden goed ingeslagen en die hebben we tot de dag van vandaag geestelijk redelijk in bedwang.

Als je dit niet doet, pats. Als je dat niet doet, gaan we naar het gerecht. Ik maak je dood, ik geef je een kogel maar ook dat je gezin aangepakt wordt, huis in brand gestoken wordt, geld van je afgepakt wordt en ga zo maar door. De meldingen die ik gezien heb en waar ik zelf ook mee te maken heb gekregen zijn zeer zwaar en zijn veelal vanuit de maffia hierheen gebracht en uitgevoerd. We leven in een angstcultuur maar daar zul je weinig of nooit iets van horen of lezen. De mensen zijn bang om hun ervaringen te delen want je weet nooit of het nog eens ooit zal gebeuren of uitgevoerd worden.

Mensen bang maken is al bij de kinderen met de paplepel ingegoten en is al duidelijk te merken onder de jeugd. De hardste roeper is de machtigste en zal zorgen dat hij van iedereen wel iets weet wat niet naar buiten mag komen. Afpersen is de normaalste zaak maar afpersen is ook het machtigste middel om jong en oud stil te houden. We zijn bang en trillen en we zien pas bij de hele oudjes dat er wel eens een verhaaltje loskomt wat er in het verleden met hen gebeurd is. Bij de huidige bevolking zul je weinig los krijgen omdat deze nog in de tang is van de een of het andere. Iedereen weet van een andere wel iets en als je dit niet doet zal ik dat vrijgeven. Dat zijn nog de kleine zaken maar dit gaat door tot en met het bedreigen van je leven. Het is ergens apart dat onze werkelijke cultuur niet vrijgegeven wordt en dat we deze hoofdtak in onze geschiedenis angstvallig verzwijgen.

Zoals ik al schreef, mensen laten weinig los maar mensen zeggen ongesproken boekdelen als je ziet hoe ze handelen. In het verleden, toen ik met vele zakenlui en mensen om me heen werkte, was het niet moeilijk te raden wie, wie in de tang had. Je kon zo een schema maken wie, wat, waar en hoe onder zich had staan. De ene groep of die persoon, ze waren allemaal wel bij iemand ondergebracht. Nee, er werd nooit over gesproken en geen enkel woord over gezegd maar met een beetje observeren en kijken hoe de gedragingen zijn kom je al heel ver.

Misschien dat ik aan deze cultuur nog eens een compleet boekje ga spenderen met de structuren, namen, toenames, handelingen en gedragingen. Of het de moeite waard is weet ik niet want zo zullen zeer veel mensen en bedrijven de revue passeren en zal het een Bijbel worden, zo dik. Wel is het duidelijk dat de spanningen ooit zeer hoog oplopen en zeer ver gaan. Verdwijningen zijn normaal, maar moorden zijn ook een gewoon beeld. Niet omdat het enkel en alleen om niet betaalde drugsgelden gaat. Vergis je, je niet, dat is nog niet de hoofdmoot op dit eiland.

Angstcultuur is die cultuur die we angstvallig wegstoppen. Misschien maar goed ook, anders werden de mensen nog banger. Maar door het weglopen bij problemen en het verdrukken via drank en drugs zal deze cultuur zeker nog wel even aanblijven. Je wordt zeker niet door een recht of een wet gesteund, want ook daar zit de angst er goed in. Maar het is de tijd dat de werkelijke cultuur de zaken eens laat veranderen. Maar dan is het met alle groepen en alle mensen die, die cultuur gaan dragen. Een cultuur van eenheid en saamhorigheid. Zolang we die niet hebben zijn we aan het dwalen en zijn we een eilandje wat roept in het duister! Niemand zal begrijpen wie en wat we zijn. We zijn een cultuur maar wel een angstcultuur waar we ook niet echt trots op hoeven te zijn.

.75. Vrienden

Mooi woord, met werkelijk geen betekenis. Vrienden heb je op dit eiland als er wat bij je te halen valt. Een ervaring van 30 jaren op dit eiland te wonen heeft geleid dat we helaas tot deze conclusie moeten komen. De vele 'vrienden' die we gehad hebben en die op elk feestje dagen lang bij ons hingen en o zo geweldig waren, verdwijnen de dag dat mijn partner wegviel en toen ik in een moeilijke situatie terecht kwam. Vrienden bestaan hier niet op het eiland, althans niet dat soort vrienden die we al 40 jaren hebben vanuit Nederland of buitenland. Mensen die nauw betrokken zijn in jouw leven en je bijstaan is hier een werkelijke zeldzaamheid.

Bij het overlijden van mijn vrouw zat de kerk van Pietermaai tot de nok toe vol. Kennissen, vrienden en mensen die ons o zo goed kenden probeerden allemaal op de voorste rij te zitten. Ik kon op hen rekenen en ze waren er altijd voor me, fluisterden ze met hun heilige gezichten. Na een jaar de ballans; 2 mensen waren overgebleven! Ik was alleen en niemand wist me meer te vinden. De zuip, vreet en gezelligheidsvrienden waren allemaal verdwenen. Zelfs de schoonfamilie was spoorloos en ik kon het werkelijk zelf uitzoeken op dit eiland. Niet dat het erg was, want wat heb je aan mensen die er dus alleen waren om van je te plukken.

Dit haal ik even aan wat vele mensen hier meemaken en zeker geen zeldzaamheid is. In goede tijden lopen mensen je deur plat, maar dan in een keer ben je een 'niets', 'lucht' en besta je niet meer. Later maakte ik het nog eens mee met een kleine zogenaamd nieuwe lichte vrienden. Vrienden die bij het minste geringste je ook in de kou lieten staan! Vrienden bestaan er nauwelijks op dit eiland en je merkt dat de mensen, en bang zijn maar ook alleen op uit zijn op persoonlijk gewin. Wat valt er te halen en hoe hoger dat het bedrag is des te meer vrienden heb je.

Ik geloof zelf persoonlijk niet in vrienden en het heeft een reden. Ik voel mensen aan en zie hun gehele hebben en houden via hun energie. En dan, ja dan vallen de mensen stuk voor stuk door de mand. Mijn 40 jaar oude vrienden hebben iets wat ik mis op dit eiland en dat is eerlijkheid en één zijn. Ja, de twee lokale vrienden zijn er nog en die zijn ook voor eeuwig in mijn leven. Ik noem ze niet mijn vrienden, het zijn mijn mede energievelen waar we samen alles aankunnen. Vrienden, nee helaas het is een uitgestorven ras de dag dat geld om de hoek kwam kijken, net zoals eerlijkheid en oprechtheid.

Het is een deel van deze cultuur want iedereen meent van de ander af te moeten nemen. Geven is een moeilijke zaak en zeker in zware tijden. Pijnlijk, nee ik vind het een zware tekortkoming van de huidige mens en troost je maar, het is niet alleen op dit eiland dat dit gebeurt. Het is een gezwel wat wereldwijd aan het verspreiden is. Ik heb geleerd de mensen te zien zoals ze zijn. Te nemen zoals ze zijn. En te laten zoals zij zich gedragen. Het heeft geen zin om veranderingen aan te dragen, het heeft geen zin hun ‘vrienden’ te zijn. Vrienden die er op uit is om vijand te worden. Afstand, wat in mijn geval betreft door velen gezien wordt als een arrogantie. Een zogenaamde arrogantie die niets meer is dan; ‘Ik weet waar je op uit bent, ik zie wat je bent’.

Het is voor mij soms lastig nog een gesprek aan te gaan, zeker als ik zie hoe mensen zijn. Maar dan kom ik in mijn dorpje en zie hen zitten met hun biertje en dan denk ik; dat zijn mijn vrienden. Mensen die niet weten wie ik ben en wat ik doe. Maar ik zie hen en ik voel hen en ze zijn puur en hebben geen behoefte aan macht, geld of een opgevijseld ego.

Vrienden, ze zijn een zeldzaamheid en een echte vriend is een lot uit de loterij.

Even nog een nawoordje

We hebben nu vele hoofdstukken gelezen hoe onze nationale cultuur in elkaar zit. Voordat mensen gaan schreeuwen en voordat mensen zich weer aangesproken voelen. Alles wat ik hier geschreven en beschreven heb is zoals ik het eiland in al de jaren ervaren heb samen met mijn gezin. Ik ben er niet op uit om haat en nijd te verspreiden en zeker geen herrie te schoppen. Dit boekje is mijn mening, mijn gevoel zoals ik deze tijd hier beleef. Veelal teleurstellend, want ik kan niet begrijpen dat een mens zo zwak kan zijn. Een bevolking die niet opkomt voor zichzelf, voor hun gezin en hun leven. Alleen doelloos bezig zijn om te vergaren waar te vergaren valt! Voortgetrokken door mensen die nergens anders op uit zijn dan; onderdrukking, geld en macht. Als een buitenstaander die dit allemaal ziet en meemaakt is er een duidelijk plaatje te zien. De mensen op dit eiland worden niet onderdrukt door een kolonisorator maar worden onderdrukt door HUN EIGEN RAS, hun eigen volk. Enkele van hen zien dit en we hebben het regelmatig over deze kwestie. Maar helaas, bij het grootste deel van de bevolking is het niet mogelijk om hen te laten inzien waar zij in terecht gekomen zijn.

Het is jammer, omdat de oude generatie, die werkelijk veel heeft meegemaakt, zo'n geweldige zielen zijn. Zij vertegenwoordigen juist het ware Antilliaanse volk. Een volk wat trots is, integer en met respect naar elkaar toe. Weinig van onze jongeren zien het nog en willen zaken aannemen van hun eigen mensen. En daardoor gaat er momenteel veel mis. Wij zijn vergeten te luisteren naar juist de wijzen onder ons. Nee, ik praat niet over de gestudeerden want die zijn stuk voor stuk gehersenspoeld, maar de oude generatie die los is van alle pijnen, van alle haat en nijd wat er nu weer volop gezaaid wordt.

Het is mogelijk om het te doorbreken, het is mogelijk om een nieuwe start te maken maar dan zullen we wel weer een wederzijds respect moeten gaan creëren! Respect is geen respect voor een titel of plaats in

de maatschappij. Maar respect zit in het gedrag en de uitstraling van een persoon.

We leven met velen op een klein eilandje en ik heb zelden zoveel verdeeldheid onder mensen gezien. Het kan niet anders omdat we niet weten wat eenheid is. We hebben alle jaren naast elkaar geleefd en dat ging goed omdat het met harde hand in goede banen werd geleid. Nu is er een zogenaamde vrijheid, wat dat dan ook mag zijn. Maar je merkt dat de bevolking vrijheid niet aankan. Ze weten er niet mee om te gaan en geven vrijheid een eigen betekenis. Het is pijnlijk te zien dat een geheel volk onderdrukt wordt door hun eigen mensen. Het is een bewijs wat we ook rond de wereld zien, een volk wil slaafs zijn, lopend achter een idool, een geestelijke of een ware verlosser in de politiek. Wij mensen kunnen de vrijheid niet aan en wij mensen zijn nu eenmaal een kudde volk wat alsmar iemand boven ons wil hebben.

Afsluitend op het woordje cultuur wil ik alleen nog kwijt waar ik ook mee begonnen ben. En dat is: Dat wij allemaal gezamenlijk dagelijks onze cultuur schrijven. Cultuur is niet dat maskertje en die muziek die we importeren van een andere kant van de wereld en een minderheid die nu hard loopt te schreeuwen: 'Dit is ONZE cultuur' Die gefrustreerde mensen hebben geen cultureel probleem maar een persoonlijk identiteitsprobleem. Overigens niet verwonderlijk omdat er nog zeer weinig zuivere rassen bestaan op deze wereld en zeker niet op dit eiland.

Onze cultuur is onze 'gezamenlijke cultuur' en die is tot stand gekomen doordat de vele rassen bij elkaar gekomen zijn. Rassen die veelal ook nog een eigen geloof hebben en een eigen manier van leven. Dat samen maakt ONZE cultuur wat overigens een unieke cultuur is op deze wereld. Want door het verdrijven van de indianen zijn wij nu een mengelmoes van al die culturen en hun gebruiken.

Ik hoop werkelijk dat dit boekje bij zal dragen om een eiland te scheppen van eenheid en respect. We bezitten een unieke plaats op deze wereld en we hebben alle mogelijkheden om van dit eiland een geweldig eiland te maken. Wel zal het onderling gevecht moeten stoppen en met man en macht gewerkt moeten worden aan ons enig doel. Het doel dat we onze kinderen een betere toekomst geven dan wij die hebben gehad. Een toekomst van eenheid, saamhorigheid en wederzijds respect. Laat daar onze Curaçaose cultuur voor staan.

John Baselmans

John Baselmans wrote several books.

These books can be ordered on the website;

<http://www.johnbaselmans.com/Books/Books.htm>

The published books are:

<i>Eiland-je bewoner Deel 1</i>	<i>ISBN 978-1-4092-1856-2</i>
<i>Eiland-je bewoner Deel 2</i>	<i>ISBN 978-0-557-00613-7</i>
<i>Eilandje bewoner - Luxe edition</i>	<i>ISBN 978-1-4092-2102-9</i>
<i>Eiland-je bewoner Bundel</i>	<i>ISBN 978-0-557-01281-7</i>
<i>John Baselmans Drawing Course</i>	<i>ISBN 978-0-557-01154-4</i>
<i>The secrets behind my drawings</i>	<i>ISBN 978-0-557-01156-8</i>
<i>The world of human drawings</i>	<i>ISBN 978-0-557-02754-5</i>
<i>Drawing humans in black and white</i>	<i>ISBN 978-1-4092-5186-6</i>
<i>Leren tekenen met gevoel</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7859-7</i>
<i>Ingezonden</i>	<i>ISBN 978-1-4092-1936-1</i>
<i>Moderne slavernij in het systeem</i>	<i>ISBN 978-1-4092-5909-1</i>
<i>Help, de Antillen verzuipen</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7972-3</i>
<i>Geboren voor één cent</i>	<i>ISBN 978-1-4452-6787-6</i>
<i>Pech gehad</i>	<i>ISBN 978-1-4457-6170-1</i>
<i>Zwartboek</i>	<i>ISBN 978-1-4461-8058-7</i>
<i>Mi bida no bal niun sèn</i>	<i>ISBN 978-1-4467-2954-0</i>
<i>John Baselmans' Lifework part 1</i>	<i>ISBN 978-1-4092-8941-8</i>
<i>John Baselmans' Lifework part 2</i>	<i>ISBN 978-1-4092-8959-3</i>
<i>John Baselmans' Lifework part 3</i>	<i>ISBN 978-1-4092-8974-6</i>
<i>John Baselmans' Lifework part 4</i>	<i>ISBN 978-1-4092-8937-1</i>

<i>Mañan</i>	<i>ISBN 978-1-4092-8949-4</i>
<i>He oudje leef je nog?</i>	<i>ISBN 978-1-4092-8482-6</i>
<i>De wijsheden van onze oudjes</i>	<i>ISBN 978-1-4092-9516-7</i>
<i>Makamba</i>	<i>ISBN 978-1-4461-3036-0</i>
<i>The world of positive energy</i>	<i>ISBN 978-0-557-02542-8</i>
<i>Words of wisdom (part 1)</i>	<i>ISBN 978-1-4452-6789-0</i>
<i>Words of wisdom (part 2)</i>	<i>ISBN 978-1-4452-6791-3</i>
<i>Words of wisdom (part 3)</i>	<i>ISBN 978-1-4461-3035-3</i>
<i>Het energieniale leven</i>	<i>ISBN 978-1-4457-2953-4</i>
<i>NU deel 1</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7691-3</i>
<i>NU deel 2</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7736-1</i>
<i>NU deel 3</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7747-7</i>
<i>NU deel 4</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7787-3</i>
<i>NU deel 5</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7720-0</i>
<i>NU deel 6</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7742-2</i>
<i>NU deel 7</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7775-0</i>
<i>NU deel 8</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7738-5</i>
<i>NU deel 9</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7768-2</i>
<i>NU deel 10</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7708-8</i>
<i>NU deel 11</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7759-0</i>
<i>NU deel 12</i>	<i>ISBN 978-1-4092-7661-6</i>

ONZE CULTUUR

Als men op het eiland Curaçao niet in een gesprek of een discussie uit komt wordt het snel afgedaan met dat het 'onze cultuur' is. Wat dat dan ook moge zijn. En zo komen we al heel snel op de laatste omschrijving terecht uit de van Dale:

Cultuur is een 'ontwikkelingsniveau'. We zien heel veel op dit eiland dat er achter een cultuur gescho- len wordt als het gaat om de manier van leven en handelen. Veelal wordt er snel geroepen 'Het is nu eenmaal onze cultuur'. Het woord is een werkelijke

toevlucht geworden in gesprekken en discussies. Het is onze cultuur en je moet het dan maar zo aannemen. Vraag je dan hoe deze cultuur in el- kaar zit, hoor je veelal vrij duistere verhalen die alleen maar bevestigen hoe het ontwikkelingsniveau van deze mensen is.

Is cultuur dan het proces wat nu gaande is en door een kleine groep met een sneltreinvaart in elkaar gezet wordt? Vele misstanden en zaken die nu niet lopen worden op het verleden gegooid. Er wordt met man en macht getracht om een cultureel erfgoed te kweken wat nooit werkelijk bestaan heeft, zeker niet in de vorm die ons nu voorgeschoteld wordt.

De ware zuivere cultuur is ontstaan bij de indianen die hier de wortels van onze cultuur neer hebben gezet. Het is duidelijk dat er naar gestreefd wordt om een valse cultuur te kweken die nooit bestaan heeft. Er is duidelijk een tendens te zien dat alles wat westers is of met de kolo- niale tijd te maken heeft gehad, gewist wordt in onze moderne eilands- cultuur.

Cultuur is een ontwikkelingsniveau. Daar is het men wereldwijd overeens. Maar is cultuur dan ook iets wat door mensen gewist en mis- vormd kan worden? Cultuur schrijft zichzelf door die mensen die mee- doen aan een bepaalde maatschappij. Iedereen maakt deel uit van een cultuur en iedereen draagt er zijn steentje bij. Wat is er nu dan gaande dat totale culturen gewist en verloochend worden? Is dat een deel van het ontwikkelingsniveau waar we alsmaar op terugkomen? Is het ontwik- kelingsniveau aan het dalen of zit hier meer achter?

We gaan in dit boekje in de cultuur van het eiland Curaçao spitten. Gaat u mee in deze reis?

NOS KULTURA